

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2006–2007)

FOR BUDSJETTÅRET 2007

Utgiftskapitler: 1800–1870, 2440 og 2490

Inntektskapitler: 4800–4860, 5440, 5490, 5680 og 5685

Innhold

Del I			
Innledende del	9	Kap. 4831 Miljøvennlig gassteknologi	65
1 Hovedmål og strategier i energipolitikken	11	Kap. 1832 Internasjonalisering.....	65
1.1 Petroleum.....	11	Kap. 1833 CO ₂ -håndtering.....	70
1.2 Energiforsyning.....	13	<i>Programkategori 18.60 Statsforetak</i>	72
1.3 Vannressurser og arealdisponering	14	Kap. 4860 Statnett SF	72
1.4 Næringsutvikling, internasjonalisering, forskning og teknologiutvikling	15	Kap. 5680 Innskuddskapital i Statnett SF	73
1.5 CO ₂ -håndtering og kjeder for CO ₂	16	<i>Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet</i>	74
2 Oversikt over budsjettforslaget	18	Kap. 1870 Petoro AS.....	75
2.1 Bruk av stikkordet «kan overføres»	21	Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	79
Del II		Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	80
Budsjettforslag.....	23	Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen.....	82
Programområde 18		Kap. 5685 Aksjer i Statoil ASA.....	83
Olje- og energiformål	25	Del III	
<i>Programkategori 18.00 Administrasjon</i>	25	Andre saker	85
Kap. 1800 Olje- og energidepartementet	27	4 Prosjekt under utbygging	87
Kap. 4800 Olje- og energidepartementet	28	5 Olje- og energidepartementets utgreiing for likestilling	90
<i>Programkategori 18.10 Petroleum</i>	31	5.1 Kvinner og menns representasjon og innverknad i olje- og energisektoren	90
Kap. 1810 Oljedirektoratet	32	5.2 Status i departementet og underliggjande etatar.....	91
Kap. 4810 Oljedirektoratet	34	6 Fornying, organisasjons- og strukturendringar innanfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde	94
<i>Programkategori 18.20 Energi og vannressurser</i>	37	7 Olje- og energidepartementets beredskapsarbeid	96
Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat	39	8 Sektorovergripande miljøvernpolitikk	98
Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat	41	8.1 Miljøutfordringar - status og utviklingstrekk	98
Kap. 2490 NVE Anlegg	44	8.2 Regjeringas miljøpolitikk på petroleumsvirksomhetsområdet	100
Kap. 5490 NVE Anlegg	46		
Kap. 4829 Konesjonsavgiftsfondet	46		
<i>Programkategori 18.25 Energiomlegging</i>	47		
Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon.....	48		
<i>Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering</i>	52		
Kap. 1830 Forskning	52		
Kap. 1831 Miljøvennlig gassteknologi	64		

8.3	Rapport om aktiviteten i 2005	100
8.4	Tiltak som er aktuelle på kort og lang sikt for å løse eksisterande og førebyggje nye miljø- og ressursproblem	102
9	Grøn stat – innføring av miljøleing i statlege verksemder	106

	Forslag til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2007, kapitlene 1800-1870, 2440, 2490, 4800-4860, 5440, 5490, 5680 og 5685.....	108
--	--	-----

Vedlegg 1

Den finansielle utviklingen i Konsesjonsavgiftsfondet.....	114
---	-----

Vedlegg 2

Lederes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak under Olje- og energidepartementet.....	115
--	-----

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Finansiering av Norsk Oljemuseum	28	Tabell 3.11	Gjennomsnittlig realisert oljepris for SDØE i 2003-2005, samt prisforutsetninger for 2006 og 2007	78
Tabell 3.2	NVE Anleggs kapitalbalanse	44	Tabell 3.12	Kapitalbalansen for SDØE	78
Tabell 3.3	Økonomiske nøkkeltall for NVE Anlegg.....	44	Tabell 3.13	SDØEs kontantstrøm	78
Tabell 3.4	Oversikt over inntektene til Energifondet i perioden 2005-2007	49	Tabell 4.1	Investeringsanslag, prosjekt under utbygging.....	87
Tabell 3.5	Aggregerte energieresultat og disponering av Energifondets midler for 2004 og 2005.....	50	Tabell 5.1	Kvinnedel av talet på tilsette, leiarar og nyrekrutterte	91
Tabell 3.6	Fordeling av bevilgning under kap. 1830, post 50 til forskning i regi av Norges forskningsråd....	54	Tabell 5.2	Stillingskategoriar fordelt på kjønn og gjennomsnittleg lønnstrinn i OED	93
Tabell 3.7	Finansiering av INTSOK.....	66	Vedlegg 1		
Tabell 3.8	Finansiering av Petrad.....	68	Tabell 1.1	Oversikt over den finansielle utviklingen i Konesesjonsavgiftsfondet	114
Tabell 3.9	Nøkkeltall for Statnett konsern ...	73			
Tabell 3.10	SDØEs olje- og gassreserver	77			

Oversikt over bokser

Boks 3.1	Prosjektet «Badger».....	59	Boks 3.2	Prosjektet «ODIM – Fibertauvinsj for dypvannsinstallasjoner».....	59
----------	--------------------------	----	----------	---	----

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

St.prp. nr. 1

(2006–2007)

FOR BUDSJETTÅRET 2007

Utgiftskapitler: 1800–1870, 2440 og 2490

Inntektskapitler: 4800–4860, 5440, 5490, 5680 og 5685

*Tilråding fra Olje- og energidepartementet av 15. september 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

Del I
Innledende del

1 Hovedmål og strategier i energipolitikken

Olje- og energidepartementets hovedoppgave er å tilrettelegge for en helhetlig og verdiskapende energipolitikk basert på effektiv og miljøvennlig utnyttelse av naturressursene.

1.1 Petroleum

Petroleumsvirksomheten er en internasjonal næring og virksomheten i Norge påvirkes av den internasjonale utviklingen. Det internasjonale energibildet har de siste årene vært preget av sterk økning i etterspørselen etter energi, tiltakende mangel på produksjonskapasitet og økning både i produksjonskostnadene og markedsprisene på energi. Dette bildet forventes ikke å ville endre seg vesentlig de nærmeste årene. De internasjonale forutsetningene legger føringer på virkemiddelbruken og mulighetene til å nå målene en setter seg i energipolitikken.

Petroleumsvirksomheten er av stor betydning for Norge. Den utgjør en viktig del av norsk økonomi og har i høy grad bidratt til industriell utvikling og utviklingen av det norske velferdssamfunnet. En stor del av inntektene tilfaller staten og bidrar til statens sterke finansielle stilling. I 2005 var statens inntekter fra petroleumsvirksomheten på om lag 300 mrd. kroner og sektoren bidro med 25 pst. av den totale verdiskapingen i Norge.

Norsk oljeproduksjon har holdt seg på platå på om lag 3 mill. fat olje per dag siden 1995. Gassalget er økende, og i 2005 var det på rundt 85 mrd. Sm³. I de kommende årene forventes en ytterligere økning i gassalget. Oljeproduksjonen forventes å gå ned på noe sikt.

Departementets tall og prognoser viser at det er høy aktivitet i oljenæringen. 2006 ligger an til å bli et rekordår for investeringer på kontinentalsokkelen, med investeringer på opp mot 100 mrd. kroner¹. Også for den kommende femårsperioden er det forventet et høyt investeringsnivå.

Det høye aktivitetsnivået i Norge og internasjonalt har bidratt til høyere kostnader innenfor oppstrømsvirksomheten og press på kapasiteten i leverandørindustrien. Noe av kostnadsøkningen kan trolig tilskrives økonomisk vekst i andre deler av verden og en høy etterspørsel etter innsatsfakto-

rer. Prisene på stål, som er en viktig innsatsfaktor i petroleumsvirksomheten, har for eksempel økt den siste tiden.

Det er betydelig gjenværende olje- og gassressurser på norsk kontinentalsokkel. For Norge representerer disse ressursene store verdier. Ressursene er også store i internasjonal målestokk og utnyttelse av ressursene vil bidra til å dekke verdens økende behov for olje og gass. I en verden som trenger mer energi, har Norge også et ansvar og en forpliktelse til å utnytte ressursene på kontinentalsokkelen.

De høye prisene på olje og gass vi har nå gjør det mulig å få utnyttet en større del av ressursene og gjennomført tiltak og prosjekter som ellers ville vært vanskelig eller umulig å få til. Oljeselskapene har betydelige løpende overskudd og større evne til å satse på prosjekter med høy risiko eller hvor avkastningen kommer langt ut i tid. Høye priser gjør det mer lønnsomt å satse på utvikling og uttesting av ny teknologi som for eksempel teknologier for økt oljeutvinning. Myndighetene og industrien må i fellesskap gripe de mulighetene som høye priser gir gjennom en offensiv satsing på norsk sokkel.

De viktigste målene og hensynene for petroleumsvirksomheten er verdiskaping, bærekraftig virksomhet og industriell utvikling.

For petroleumsvirksomheten på norsk sokkel, hvor kostnadsnivået er relativt høyt, er en oljepris på et rimelig høyt nivå viktig. Oljeprisen påvirker i stor grad også prisen på norsk gass. De siste årene har oljeprisen økt mye; mens oljeprisen i 1990-årene lå mellom 15 og 20 USD/fat har prisen de siste to til tre årene variert mellom 40 og 75 USD/fat.

Departementet forventer at oljeprisen vil ligge på et relativt høyt nivå også de neste årene. Det er et stort potensial for økt oljeforbruk i land som Kina, India og i utviklingslandene. Forbruket ventes å øke særlig mye i transportsektoren, der det per i dag ikke foreligger reelle alternativer til oljebaserte drivstoffer. Anvendelse av biodrivstoff øker, men kan neppe bli en erstatning for oljebaserte drivstoffer. Økte kostnader innenfor oljeutvinning, ressursknapphet og usikre forhold i flere viktige produsentland underbygger at oljetilbudet bare vil øke i moderat tempo.

¹ Inklusive leteutgifter.

Utviklingen i olje- og gassmarkedene de siste årene, med stigende priser og usikker forsynings-situasjon, bidrar til endringer i energipolitikken i mange land. Sterkere tegn til klimaendring og en mer ambisiøs klimapolitikk får også konsekvenser for energipolitikken. Endringer i landenes energipolitikk representerer i et lengre perspektiv et usikkerhetsmoment for etterspørselen etter olje og gass. Kjernekraft og kull kombinert med CO₂ fangst og lagring kan fremstå som alternativer til naturgass i større grad enn hva som har vært tilfelle de siste 10 til 20 årene.

Vektlegging på forsyningssikkerhet kan imidlertid også representere et fortrinn for norsk gass, ettersom Norge over tid har demonstrert å være en stabil og pålitelig leverandør av gass. Det er et viktig hensyn i norsk petroleumpolitikk å sikre at Norge fremstår som en stabil og forutsigbar eksportør av energi.

Norsk petroleumsproduksjon er i internasjonal målestokk effektiv og miljøvennlig. Utslippene per produsert enhet er lavere i Norge enn i de fleste andre land. Regjeringen vil fortsette arbeidet med å gjøre norsk petroleumsproduksjon enda mer miljøvennlig.

For regjeringen er det et overordnet mål å holde verdiskapingen, sysselsettingen og kompetansen i næringen på et høyt nivå slik at ressursene på norsk sokkel blir påvist og produsert på en effektiv måte.

Et viktig element for å oppnå dette er å sikre konkurranse og bredde i aktørbildet på norsk sokkel, samtidig som aktørene har tilstrekkelig tilgang til leteareal. I desember i fjor ble det tildelt 45 utvinningstillatelser til i alt 26 selskaper i TFO 2005 (tildeling i forhåndsdefinert område). Målt i antall utvinningstillatelser er dette den største tildelingen på norsk sokkel noensinne.

Regjeringen vil videre gjennomføre endringer i arealavgiften for å styrke selskapenes insentiv til effektiv utnyttelse av allerede tildelt areal. Endringene består blant annet i at områder hvor det foregår produksjon eller aktiv leting av et visst omfang, vil bli fritatt for arealavgiftordningen som implementeres 1. januar 2007.

I januar 2006 ble det innført en forskrift om andres bruk av innretninger for å stimulere til leting og utvinning av ressurser som ligger i nærheten av eksisterende infrastruktur. Forskriften skal bidra til å effektivisere forhandlingsprosessen og gi rammer for utformingen av tariffen og andre vilkår i forbindelse med tredjeparts bruk av eksisterende plattformer og rørledninger.

En stor del av de gjenværende ressursene finnes i de største produserende oljefeltene. Mer enn

40 pst. av all påvist olje er i de 20 største feltene, og økt utvinning på felt i drift er viktig for reservetilveksten på norsk sokkel. Det er en målsetting å øke utvinningen med 5 mrd. fat olje innen 2015. Brutto økning i oljereserver i løpet av 2005 var på nærmere 1 mrd. fat, så målet synes å være innen rekkevidde. På sikt kan for eksempel bruk av CO₂ være med på å øke utvinningen på felt i drift. Mynighetene vil legge til rette for at målsettingen nås ved å tilpasse rammebetingelsene til utfordringen som er på sokkelen. For å få et bedre grunnlag for å strukturere og prioritere oppfølgingen av virksomheten på felt i drift har Olje- og energidepartementet i år innført et nytt system som innebærer at operatørene årlig rapporterer ulike parametere til departementet.

Tyngdepunktet i norsk petroleumsvirksomhet er i dag i Nordsjøen og Norskehavet. Det er her olje- og gassproduksjonen finner sted og det meste av investeringene gjøres. I nordområdene er Snøhvit foreløpig eneste feltutbygging. Dette er områder med stort potensial, men som samtidig er lite utforsket. Det er nå stor interesse for leting i nordområdene. Regjeringen legger også stor vekt på at det blir skapt ringvirkninger i Nord-Norge av petroleumsaktivitet i området.

I kommende konsesjonsrunder vil regjeringen legge grunnlaget for en effektiv utforskning av også nordområdene. Forvaltningsplanen (St.meld. nr. 8 (2005-2006)) legger rammene for letevirksomheten i de nordlige områdene i inneværende stortingsperiode. Sameksistens mellom ulike næringer som fiskeri, sjøtransport og petroleumsaktivitet er selve grunntanken i forvaltningsplanen.

Energidimensjonen har endret det globale og nasjonale perspektiv på nordområdene, og er en av grunnene til at regjeringen ser nordområdene som et særdeles viktig strategisk satsingsområde i årene som kommer.

Russland er Norges viktigste partner i nordområdene. Som naboland med felles ansvar for bærekraftig forvaltning av ressursene i Barentshavet, er det enighet om å samarbeide om denne forvaltningen, herunder å arbeide for høye standarder og prinsipper for å sikre bærekraftig petroleumsvirksomhet i Barentshavet. Verdiskapingen i petroleumsvirksomheten er avhengig av at vi har en effektiv offentlig forvaltning av virksomheten. Den offentlige forvaltningen og den norske forvaltningsmodellen fungerer i dag godt. Petroleumsnæringen er imidlertid under stadig endring, og med det også kravene til forvaltningen. Regjeringen vil kontinuerlig arbeide for å effektivisere og fornye petroleumsforvaltningen.

1.2 Energiforsyning

Et moderne samfunn er avhengig av sikker og tilgjengelig tilgang på energi. Det gjelder for folk flest i hverdagen og for verdiskaping og arbeidsplasser.

Norge har et samlet energiforbruk per innbygger som ligger noe over gjennomsnittet i OECD-landene. Elektrisitet brukes imidlertid i større omfang enn i andre land. Det henger sammen med en stor kraftintensiv industri og en omfattende bruk av elektrisitet til oppvarming. I 2005 var det samlede energiforbruket innenlands 225 TWh (mrd. kilowattimer) og elektrisitetsforbruket var om lag 126 TWh.

Vannkraften er fortsatt helt dominerende i strømproduksjonen. Produksjonen av vannkraft er beregnet til om lag 119 TWh i år med normal nedbør, men produksjonen kan variere så mye som fra 90 til 150 TWh i året. I 2005 var produksjonen på 137 TWh.

Gjennomsnittlig kraftpris på kraftbørsen i 2005 var 23,5 øre/kWh. Dette er 0,7 øre/kWh lavere enn i 2004. Gjennomsnittlig nettleie for husholdninger var i 2005 42,1 øre/kWh, inklusive el-avgiften på 12,35 øre/kWh.

De siste årene har det vært en viss økning i investeringene i ny elektrisitetsproduksjon, særlig vindkraft og småkraft. I 2005 ble det satt i produksjon anlegg med en produksjonskapasitet på om lag 1,1 TWh/år. Av dette var om lag 0,8 TWh/år vannkraft og 0,3 TWh/år vindkraft.

Det ble i 2005 gitt konsesjon til vannkraftprosjekter med en samlet anslått produksjon på vel 0,6 TWh/år. Av det gjaldt vel 0,4 TWh/år småkraftverk. Nesten alle prosjektene som fikk konsesjon ble pålagt miljøtiltak som minstevannsføring og andre avbøtende tiltak.

Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet er sentrale elementer i denne politikken. For å styrke utviklingen av miljøvennlig energi er det viktig å ha langsiktige og stabile rammebetingelser. Det statlige selskapet Enova SF skal fortsatt være det sentrale organet for energiomleggingen.

Enovas virksomhet finansieres i dag ved et påslag på nettleien på 1 øre/kWh. For å styrke satsingen foreslår regjeringen i tillegg å etablere et Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Det foreslås bevilget et innskudd på 10 mrd. kroner i fondet i 2007. Det vil bli foreslått å skyte inn ytterligere 10 mrd. kroner i 2009. Avkastningen fra grunnfondet anslås å bli i størrelsesor-

den 880 mill. kroner når fondskapitalen kommer opp i 20 mrd. kroner. Det innebærer at de årlige inntektene til Energifondet vil bli mer enn doblet. Det legges opp til en betydelig styrking av satsingen gjennom Enova allerede i 2007. Regjeringens mål er at gjennom finansieringsordningen skal samlet produksjon av fornybar energi (som vindkraft og bioenergi) og energieffektivisering i 2016 være 30 TWh mer enn i 2001.

Den økte rammen gir grunnlag for å styrke satsingen på alle områder innen fornybar energi og energieffektivisering. Høsten 2006 tar departementet sikte på å reforhandle avtalen med Enova. En styrket satsing på infrastruktur for fjernvarme vil være et viktig element i en slik satsing. Departementet tar sikte på å etablere en støtteordning til infrastruktur. Enova skal også støtte utvikling av umodne teknologier (for eksempel tidevannskraft) som bidrar til energiomlegging på lang sikt. Dette skjer dels i et samarbeid med Norges forskningsråd. Regjeringen vil presentere et forslag til en innmatingsordning for fornybar el-produksjon.

I løpet av 2005 har Enova inngått kontrakter som gir et samlet energieresultat på 2 TWh/år. I gjennomsnitt ble hver kWh ny produksjon eller sparing støttet med 32 øre. Dette tilsvarer en støtte på om lag 3 øre/kWh dersom det hadde vært tildelt som driftsstøtte over 15 år. For 2005 anslås de inngåtte kontraktene å gi 0,6 TWh/år økt vindkraftproduksjon og 0,4 TWh/år økt varmeproduksjon. I 2005 brukte Enova 204 mill. kroner til å effektivisere energibruken med et beregnet resultat på 1 TWh/år. Enova ligger godt an til å klare målet på 12 TWh/år i 2010.

Det arbeides videre med et gassrør til Grenland med avgrensning til Agder og videreføring til Østfold og Vest-Sverige. Gassco arbeider videre med å kartlegge det kommersielle grunnlaget for et slikt rør. Ordningen med tilskudd til utvikling av naturgass i regi av Enova videreføres. Satsingen på dette området kan gi betydelige gevinster for miljøet.

Kraftsystemet er blitt mer sårbart for svingningene i vannkraftproduksjonen. En mer robust kraftforsyning vil kreve økt produksjon, en mer effektiv energibruk, og en fortsatt utvikling av overføringsforbindelsene.

I et år med normal nedbør og temperatur er det beregnet at det er nødvendig å importere 5 til 7 TWh elektrisk energi. I tørre år vil importen bli betydelig høyere. I år med mye nedbør vil Norge fortsatt være netto eksportør av strøm, slik vi var i 2005. Det nordiske og nord-europeiske kraftmarkedet er viktig for å jevne ut svingningene i produksjonen og begrense sårbarheten i systemet. Overføringsforbindelsene til utlandet er gradvis

blitt forbedret. Ved årsskiftet 2007-2008 vil det etter planen bli satt i drift en kabel mellom Nederland og Norge.

Sikkerheten i overføringene har i mange land fått økt oppmerksomhet de senere årene, særlig ved at ekstremvær har forårsaket betydelig skade. NVEs avbruddsstatistikk viser at mengden strøm som ikke blir levert på grunn av avbrudd har gått ned. Det var i hovedsak stabile driftsforhold i nettet i 2005, 0,13 promille av leveringene kom ikke fram til kundene på grunn av avbrudd i forsyningen. Om lag 36 pst. av den uteblitte kraftleveransen var varslet på forhånd.

Reguleringen av nettselskapenes økonomiske vilkår skal legge til rette for effektiv drift, utvikling og utnyttelse av nettet. Samtidig skal hensynet til forsyningssikkerheten sikres, jf. blant annet «Nasjonal sårbarhets- og beredskapsrapport for 2005» fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB). Regjeringen er opptatt av å tilrettelegge for gode insentiver til å investere i nett. NVE forbereder en ny regulering fra 2007 hvor hensynet til nettinvesteringer og forsyningssikkerhet skal ha stor vekt.

Regjeringen er opptatt av at nettleien for strøm skal utjevnes over hele landet og opprettholder den statlige tilskuddsordningen.

Regjeringen vil foreta en evaluering av energiloven der blant annet lovens betydning for kraftbalansen, strømprisene og strukturen i kraftbransjen skal gjennomgås.

Norge baserer seg helt og holdent på utnyttelse av vannfall til kraftproduksjon. Produksjon av vannkraft gjør det nødvendig med sterk offentlig styring og kontroll med disponeringen av vannkraftressursene ut fra hensynet til kraftforsyningsikkerheten.

Regjeringen skal sikre et sterkt offentlig eierskap til våre vannkraftressurser. Hjemfallsordningen står sentralt for å sikre offentlig eierskap. Hjemfall innebærer at vannkraftressursene tilfaller staten vederlagsfritt ved konsesjonstidens utløp. Regjeringen vil videreføre praktiseringen av gjeldende hjemfallsordning slik at det offentlige eierskapet sikres.

Produksjon og forsyning av kraft forutsetter sterk statlig styring og kontroll. Det er nødvendig å effektivisere plan- og konsesjonsprosessene for energitiltak. I arbeidet med ny plan- og bygningslov skal det vurderes mekanismer som forhindrer unødvendige og forsinkende planprosesser parallelt med konsesjonsbehandlingen av energitiltak.

Regjeringen ønsker å styrke den regionale og nasjonale koordineringen av utbyggingen av småkraft og vindkraft gjennom retningslinjer og regionale planer. I utvalgte regioner vil behandlingen av

konsesjonssøknader for vindkraftanlegg og overføringsledninger samordnes i tid. Dette skal bidra til en bedre vurdering av de samlede virkninger av flere potensielle utbygginger innenfor en region, og styrke grunnlaget for en mer effektiv og forutsigbar konsesjonsbehandling.

Det er et mål for regjeringen å sikre norsk kraftintensiv industri forutsigbare og gode rammebetingelser, som kan legge til rette for langsiktig industriell aktivitet. Regjeringen er opptatt av å beholde og videreutvikle kraftintensiv industri i Norge. I tråd med Soria Moria-erklæringen arbeider derfor regjeringen med å finne ordninger for denne industrien innenfor rammen av EØS-avtalen. Handlingsrommet avhenger blant annet av utviklingen i EU.

1.3 Vannressurser og arealdisponering

Norge har store vannressurser med mange og ulike interesser knyttet til bruken av disse. Norsk vassdragsnatur er unik, og vi har et ansvar overfor oss selv og andre for å verne om og forvalte denne naturarven. Regjeringen ser det som sentrale mål å sikre en bærekraftig forvaltning av vassdragsnaturen og samtidig fremme effektiv og miljømessig akseptabel utnyttelse av vannressursene. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er den sentrale institusjonen i vannressursforvaltningen.

Regjeringen prioriterer arbeid for å forebygge skader fra flom, erosjon og ras langs vassdrag. Økt flom- og rasfare som følge av endret nedbørmønster må kartlegges, og behovet for å redusere konsekvensene av klimaendringene må legges til grunn for statlig og kommunal planlegging. Regjeringen foreslår å styrke NVEs innsamling av data og modellering av hydrologiske forhold, kartlegging av faresoner og oppfølging av kommunenes arealplanlegging. Flommene på Vestlandet høsten 2005 og i Trøndelag vinteren 2006 viste hvor viktige slike tiltak er.

Endrede temperatur- og nedbørsforhold vil også påvirke vannkraftproduksjonen. Hensynet til drift og utbygging av vannkraft gjør det nødvendig å styrke NVEs hydrologiske datagrunnlag og analyseevne.

Produksjon og overføring av energi medfører miljøkonflikter, for eksempel ved inngrep i vassdrag og bruk av arealer. Et viktig mål er å sikre tilstrekkelig tilgang på fornybar energi til en lavest mulig miljøkostnad. Regjeringen ønsker økt bruk av vindkraft og små-, mini- og mikrokraftverk, samtidig som naturmangfold, friluftsliv og store landskapsverdier må sikres. Regjeringen arbeider med spørsmålet om vern av Vefsna.

For å forvalte vannkraftressursene på en økonomisk og økologisk bærekraftig måte er det sentralt at eksisterende vannkraftinstallasjoner utnyttes så effektivt som mulig. NVEs sikkerhets- og miljøtilsyn skal kontrollere at miljøkrav fastsatt i konsesjoner blir fulgt.

1.4 Næringsutvikling, internasjonalisering, forskning og teknologiutvikling

Næringsutvikling og internasjonalisering

Norge har en velutviklet og konkurransedyktig industri innen petroleum, vannkraft og annen fornybar energi. De industrielle aktørene i disse sektorene er de viktigste pådrivere for nyskaping og økt konkurransekraft. Departementet vil arbeide for videreutvikling og internasjonalisering av næringsvirksomheten sammen med industrien.

For å sikre en langsiktig lønnsom utvikling av ressursene på norsk kontinentalsokkel, er det avgjørende at vi opprettholder og videreutvikler et sterkt kompetansemiljø innenfor denne næringen. Regjeringen vil fortsette samarbeidet med industrien og ulike kompetansemiljøer for å styrke konkurransekraften til olje- og gassindustrien.

Departementet vil bidra til et godt samspill mellom norskbasert leverandørindustri og operatører på norsk sokkel. Et velfungerende marked for varer og tjenester på norsk sokkel samt insentiver for innovasjon og teknologiutvikling er viktig for næringens konkurransekraft.

Regjeringen har som mål at norsk olje- og gassindustri skal bidra til verdiskaping også utover ressurspotensialet på norsk kontinentalsokkel. Regjeringen vil bidra til internasjonalisering av den norske olje- og gassnæringen. Dette vil gi næringen utviklingsmuligheter i tillegg til virksomheten på norsk kontinentalsokkel. Samtidig vil erfaringene fra internasjonal virksomhet kunne bidra til bedre utnyttelse av ressursgrunnlaget på norsk kontinentalsokkel.

I 2005 omsatte petroleumsnæringen for om lag 50 mrd. kroner internasjonalt. Dette er en betydelig økning siden 2003 da omsetningen var om lag 35 mrd. kroner. Næringen er verdensledende på blant annet undervannssystemer og boreutstyr. De viktigste markedene for petroleumsnæringen er Storbritannia, USA (Mexicogulven), Vest-Afrika og Sørøst-Asia.

Når det gjelder nordområdene, er særlig Russland et viktig samarbeidsland. Departementet vil arbeide for å tilrettelegge mulighetene for norskbasert olje- og gassindustri i Russland. Dette vil skje i

samarbeid med INTSOK og andre aktører som arbeider for næringsutvikling i nordområdene både på norsk og russisk side.

I 2006 startet en større satsing på bistand til utviklingsland når det gjelder petroleumsforvaltning og godt styresett. Dette er en felles satsing hvor Olje- og energidepartementet samarbeider med Utenriksdepartementet, Finansdepartementet og Miljøverndepartementet. Hensikten er å gjøre den samlede norske petroleumskompetanse tilgjengelig for land som etterspør assistanse innenfor ressursforvaltning samt forvaltning av inntektene fra olje- og gassvirksomheten. Norsk olje- og gassindustri besitter også relevant kompetanse og vil derfor involveres gjennom INTSOK og Petrad. Også Hydro og Statoil vil bli trukket med i dette arbeidet.

Norge har som verdens sjette største vannkraftprodusent bygget opp en ledende internasjonal kompetanse innen utbygging og drift av vannkraft, samt overføring, distribusjon og handel med elektrisk kraft. Videre har Norge god kompetanse knyttet til energi og miljø. Denne kompetansen er også kommet til nytte i en rekke utviklingsland.

Aktiviteten har vært relativt lav i Norge de siste årene når det gjelder utbygging av nye kraftprosjekter, men det ser nå ut til å bli en økning knyttet til blant annet småkraftverk og opprusting/utvidelse av eksisterende vannkraftverk. Dette vil gi nye muligheter for leverandørindustrien.

Aktørbildet i Norge er svært sammensatt og departementet har derfor arbeidet med å forbedre spillet mellom aktørene innenfor kraftsektoren. Målet er å styrke sektorens konkurransekraft gjennom blant annet økt samarbeid. Departementet har etablert en møteplass hvor departementet og aktørene kan drøfte problemstillinger av felles interesse. Dette arbeidet vil bli prioritert i 2007.

Tilgangen på energi er en nøkkelfaktor for økonomisk utvikling. Norsk innsats i utviklingen av kraftsektoren i våre samarbeidsland vil være et viktig bidrag for å sikre tilgang på energi. Lokale og utslippsfrie fornybare naturressurser som vannkraft står sentralt i å skape bærekraftig utvikling.

Olje- og energidepartementet ser det som en viktig oppgave å bidra til at norsk kraftkompetanse internasjonaleses i enda større grad enn i dag. Dette er viktig for å vedlikeholde kompetansen i Norge og for å styrke rekrutteringen til bransjen. Norsk kompetanse i verdensklasse kan bidra positivt til å styrke kraftsektoren i utviklingsland med vannkraftpotensial. En sterk kompetansebase bygd opp i Norge er et godt utgangspunkt for å være innovativ og konkurransedyktig internasjonalt.

Forskning og teknologiutvikling

Regjeringens mål med forskning og utvikling innenfor petroleums-, energi- og vannressurssektoren er å bidra til en effektiv og bærekraftig utnyttelse av de norske energi- og petroleumsressursene. Satsingen på forskning og utvikling (FoU) er et sentralt element i regjeringens visjon om at Norge skal være verdensledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi.

Petroleums- og energinæringenes forsknings- og teknologiprojekter er de sentrale bidragene til langsiktig kompetanseutvikling og konkurransekraft innenfor den norske olje- og energisektoren. Den offentlige FoU-innsatsen er viktig for å utløse forskning og teknologiutvikling som ellers ikke ville vært iverksatt. Samlet bidrar satsingen på forskning og teknologiutvikling til å sikre økt verdiskaping og velferd for dagens samfunn og kommende generasjoner.

Som nasjon har Norge et særskilt ansvar, og samtidig et nasjonalt fortrinn, innen energisektoren. Vår kunnskap og kompetanse vil kunne spille en viktig rolle i arbeidet med å finne løsninger som reduserer utslippene av klimagasser fra produksjon og anvendelse av energi.

Petroleumssektoren er en stor inntektskilde for staten. Det er en klar sammenheng mellom bevilgninger til forskning og utvikling og kompetanseoppbygging og utviklingen av den norske petroleumsnæringen som vår fremste høyteknologiske kunnskapsindustri. Den fremtidige verdiskapingen innenfor olje- og gasssektoren avhenger av hvor effektivt vi klarer å utnytte de gjenværende ressursene på norsk kontinentalsokkel.

Oljedirektoratet anslår at to tredjedeler av de utvinnbare ressursene på den norske kontinentalsokkelen ennå ikke er utnyttet. Fremtidig utvikling og verdiskaping på norsk sokkel vil imidlertid være mer teknologisk krevende og kunnskapsintensiv enn tilfellet har vært til nå. For å møte disse utfordringene, ble det etablert en nasjonal teknologistrategi for olje- og gassnæringen (OG21) i 2001. Strategien ble revidert i 2005 for å bedre tilpasse de utfordringene bransjen står overfor i dag.

Gjennomsnittlig utvinningsgrad på norske felt er i dag på 46 pst. Forskning og fremtidig teknologi vil være avgjørende for hvor mye olje og gass som kan utvinnes fra feltene i fremtiden og vil spille en viktig rolle i arbeidet med å nå målet om 5 mrd. fat ekstra oljereserver innen 2015.

Regjeringen har som mål å videreutvikle kompetanse som setter oss bedre i stand til å operere i nordområdene på en bærekraftig måte. Erfaringene fra Nordsjøen og Norskehavet danner et solid fundament for utviklingen av teknologi for de nord-

lige områdene. Basert på denne kunnskapen, vil videre forskning og utvikling knyttet til teknologier og løsninger være avgjørende for å sikre bærekraftig leting etter og utbygging av petroleumsforekomster i nordområdene.

Rekrutteringen av studenter til matematisk-, naturvitenskapelige og teknologiske fag har i flere år vært bekymringsfull lav. Regjeringen har som mål å snu denne tendensen, blant annet for å bidra til å sikre fremtidig verdiskaping gjennom nødvendig utvikling av petroleumsnæringen.

Med regjeringens budsjettforslag anslås det at den samlede offentlige satsingen på petroleumsrelatert forskning blir om lag 400 mill. kroner i 2007.

Regjeringen vil fortsatt satse bevisst på forskning og teknologiutvikling innen olje- og gassnæringen.

Hovedmålene som er satt for energiforskningen er å bidra til økt verdiskaping på grunnlag av nasjonale energiressurser, bidra til energiomlegging og utvikle internasjonalt konkurransekyktig kompetanse og næringsliv.

Energiforskningen er et ledd i satsingen på ny miljøvennlig energiteknologi. Det legges derfor vekt på at nye muligheter følges opp fra et tidlig stadium og helt frem til ny teknologi er etablert som en forretningsmessig mulighet. Gjennom avtalen Olje- og energidepartementet har med Enova SF om forvaltningen av Energifondet, er forholdene lagt til rette for støtte til teknologier som omfattes av Energifondets virkeområde. Den samlede bevilgningen til energiforskning vil bli om lag på samme nivå som for 2006. Regjeringen ønsker fortsatt å satse bevisst på forskning og teknologiutvikling innen miljøvennlig energi.

Olje- og energidepartementet har satt i gang et innledende arbeid for å etablere en strategi som kan bidra til en mer helhetlig og styrket forsknings- og teknologiiinnsats for energisektoren. Arbeidet gjøres i samarbeid med representanter fra energinæringen og skal ferdigstilles i 2006. Det tas sikte på å etablere et konkret strategiarbeid fra årskiftet.

1.5 CO₂-håndtering og kjeder for CO₂

Kampen mot klimaendringer og utfordringene knyttet til å dekke verdens energibehov er en viktig årsak til regjeringens satsing på fangst og håndtering av CO₂. Målet er at Norge skal være et foregangsland på området.

I følge Kyoto-protokollen er Norge forpliktet til å sørge for at utslippene av klimagasser i 2008-2012 i gjennomsnitt ikke er mer enn 1 pst. høyere enn i

1990. Utbygging av gasskraftverk vil i utgangspunktet føre til at de norske utslippene av CO₂ og andre klimagasser øker. For å bidra til å oppfylle Norges Kyoto-forpliktelser og for ytterligere å styrke gassens posisjon som miljøvennlig energikilde, vil fangst og lagring av CO₂ fra gass- og prosessanlegg kunne bli et viktig virkemiddel. Regjeringen vil gjennom økonomiske virkemidler og satsing på ny teknologi bidra til at fremtidsrettede og effektive teknologier for CO₂-håndtering kan realiseres.

Det er avdekket teknologiske og økonomiske utfordringer som må møtes for å kunne realisere målene for fangst og lagring av CO₂ i Norge. Det er et stort behov for teknologiutvikling og -demonstrasjon. Gassnova og Forskningsrådet disponerer betydelige midler til forskning, utvikling og demonstrasjon av miljøvennlige gasskraftteknologier gjennom Climit-programmet. En sentral forutsetning for å lykkes i dette arbeidet, er at industrien kommer opp med gode prosjekter. Gjennom samarbeid mellom myndigheter og industri vil aktivitetsomfanget kunne komme opp i flere hundre millioner kroner i året. Dette er meget betydelig i en internasjonal målestokk og en oppfordring til industriell satsing i Norge.

Regjeringen har som målsetting at en større andel av naturgassen som utvinnes på norsk sokkel skal tas i bruk innenlands. Gass til energiformål vil bli et viktig område. Frem til i dag er det gitt seks energikonsesjoner for gasskraftverk på Kårstø, Kollsnes, Skogn, Tjeldbergodden, Mongstad og Melkøya. Kårstø, Kollsnes, Skogn og Melkøya er gitt utslippstillatelse. Foreløpig er kun Melkøya og Kårstø under utbygging. Produksjon av gasskraft skal skje innenfor Kyoto-avtalens forpliktelser og inngå i det internasjonale kvotesystemet.

Gasskraftverk med CO₂-håndtering er ikke lønnsomt med dagens teknologi, prisforholdet mellom elektrisitet, gass og CO₂-utslipp. Dersom oljeselskapene finner det teknologisk mulig og kommersielt interessant å benytte CO₂ til økt oljeutvinning, vil dette kunne bidra til å redusere kostnadene ved CO₂-håndtering.

Soria Moria-erklæringen har ambisiøse mål for å realisere kjeder for CO₂. En CO₂-kjede omfatter fangst av CO₂ fra en utslippskilde, transport og bruk av CO₂ til økt oljeutvinning, eventuelt ren lagring.

Våren 2006 utarbeidet Gassco på oppdrag fra Olje- og energidepartementet en rapport om CO₂-kjeder. Selskapet har i samarbeid med Petoro og Gassnova kartlagt foreløpig kostnads- og inntekts-

grunnlag for potensielle CO₂-kjeder. Rapporten identifiserer seks oljefelt som geologisk egner seg for CO₂-injeksjon for økt oljeutvinning: Brage, Draugen, Gullfaks, Gyda, Oseberg Øst og Volve. Disse feltene, sammen med eksisterende og planlagte CO₂-kilder i Norge og i utlandet, danner utgangspunkt for tolv alternative CO₂-kjeder. Ingen av kjedene har positiv nåverdi. Det negative gapet målt i nåverdi før skatt varierer mellom 4 400 og 11 800 mill. kroner. Rapporten viser dermed at det er svært lav eller ingen betalingsvillighet hos de kommersielle aktørene. Videre viser rapporten at det ikke er et kommersielt grunnlag for en verdikjede, og at en eventuell videre satsing vil kreve store statlige bevilgninger.

Arbeidet med prosjekteringen av et fangstanlegg på Kårstø har kommet i gang. NVE innhenter kostnadsanslag og forventet leveringstid for ulike løsninger i samarbeid med relevante leverandører. NVE arbeider med konseptstudier som vil gi ytterligere klargjøringer av hva aktuelle leverandører kan tilby av garantier og kostnader for et renseanlegg. Det ses på ulike løsninger for et fangstanlegg på Kårstø. Arbeidet vil gi bedre grunnlag for å vurdere kostnader og framdriftsplan. Det er klarlagt at det per i dag er lite aktuelt å ta i bruk CO₂ fra Kårstø til økt oljeutvinning. Kårstø vil levere for lite CO₂ med for lav regularitet i forhold til behovet på oljefelt med potensial for økt utvinning med CO₂-injeksjon. Deponering er derfor eneste alternativ for CO₂ fra Kårstø. Dersom det på et senere tidspunkt etableres CO₂-kjeder kan CO₂ fra Kårstø eventuelt inngå i disse.

Det er for tidlig å konkludere med hensyn til hvordan og eventuelt hvor i en CO₂-kjede staten skal bidra økonomisk. Det statlige engasjementet må blant annet være robust i forhold til EØS-avtalens statsstøtteregulering. Olje- og energidepartementet er i en prosess for å avklare mulighetsrommet med henhold til det statlige engasjementet i CO₂-kjeder. Det vil bli gjort et betydelig arbeid knyttet til juridiske avklaringer i løpet av 2006. Vurderinger og utredninger knyttet til juridiske og organisatoriske problemstillinger knyttet til statlig engasjement er erfaringsmessig svært tid- og ressurskrevende, og det må forventes at arbeid på dette området ikke vil være avsluttet før tidligst i 2007.

Regjeringen vil holde Stortinget orientert om utviklingen i arbeidet med CO₂-håndtering og kjeder for CO₂.

2 Oversikt over budsjettforslaget

Utgifter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Pst. endr. 06/07
	Administrasjon				
1800	Olje- og energidepartementet	219 398	156 803	152 537	-2,7
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>219 398</i>	<i>156 803</i>	<i>152 537</i>	<i>-2,7</i>
	Petroleum				
1810	Oljedirektoratet	262 946	227 667	304 900	33,9
1815	Petoro AS	219 100	225 000		-100,0
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>482 046</i>	<i>452 667</i>	<i>304 900</i>	<i>-32,6</i>
	Energi og vannressurser				
1820	Norges vassdrags- og energi- direktorat	422 542	425 084	442 492	4,1
1827	Miljøvennlig gassteknologi	52 780			
2490	NVE Anlegg	5 483	5 000	5 000	0,0
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>480 805</i>	<i>430 084</i>	<i>447 492</i>	<i>4,0</i>
	Energiomlegging				
1825	Omlegging av energibruk og energi- produksjon	22 600	44 500	10 046 500	22 476,4
	<i>Sum kategori 18.25</i>	<i>22 600</i>	<i>44 500</i>	<i>10 046 500</i>	<i>22 476,4</i>
	Teknologi og internasjonalisering				
1830	Forskning	420 079	505 548	469 800	-7,1
1831	Miljøvennlig gassteknologi		111 800	91 800	-17,9
1832	Internasjonalisering		19 850	20 850	5,0
1833	CO ₂ -håndtering			720 000	
	<i>Sum kategori 18.30</i>	<i>420 079</i>	<i>637 198</i>	<i>1 302 450</i>	<i>104,4</i>
	Statlig petroleumsvirksomhet				
1870	Petoro AS			222 000	
2440	Statens direkte økonomiske engasje- ment i petroleumsvirksomheten	21 432 985	20 400 000	19 600 000	-3,9
2442	Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen	14 177			
	<i>Sum kategori 18.70</i>	<i>21 447 162</i>	<i>20 400 000</i>	<i>19 822 000</i>	<i>-2,8</i>
	<i>Sum programområde 18</i>	<i>23 072 090</i>	<i>22 121 252</i>	<i>32 075 879</i>	<i>45,0</i>
	<i>Sum utgifter</i>	<i>23 072 090</i>	<i>22 121 252</i>	<i>32 075 879</i>	<i>45,0</i>

Inntekter fordelt på kapitler

					(i 1 000 kr)
Kap.	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007	Pst. endr. 06/07
Administrasjon					
4800	Olje- og energidepartementet	113 772	1 080 000	350 000	-67,6
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>113 772</i>	<i>1 080 000</i>	<i>350 000</i>	<i>-67,6</i>
Petroleum					
4810	Oljedirektoratet	71 517	51 250	58 300	13,8
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>71 517</i>	<i>51 250</i>	<i>58 300</i>	<i>13,8</i>
Energi og vannressurser					
4820	Norges vassdrags- og energidirektorat	93 220	90 000	93 500	3,9
4827	Miljøvennlig gassteknologi	46 277			
4829	Konsesjonsavgiftsfondet	154 000	148 900	154 500	3,8
5490	NVE Anlegg	1 623	1 000	1 000	0,0
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>295 120</i>	<i>239 900</i>	<i>249 000</i>	<i>3,8</i>
Teknologi og internasjonalisering					
4831	Miljøvennlig gassteknologi		91 800	91 800	0,0
	<i>Sum kategori 18.30</i>		<i>91 800</i>	<i>91 800</i>	<i>0,0</i>
Statsforetak					
4860	Statnett SF	409 659	406 000	2 800	-99,3
5608	Renter av lån til Statnett SF	48 624	24 250		-100,0
5680	Innskuddskapital i Statnett SF	369 900	85 000	45 500	-46,5
	<i>Sum kategori 18.60</i>	<i>828 183</i>	<i>515 250</i>	<i>48 300</i>	<i>-90,6</i>
Statlig petroleumsvirksomhet					
5440	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten	120 034 746	144 100 000	143 100 000	-0,7
5685	Aksjer i Statoil ASA	8 139 277	8 139 000	12 593 000	54,7
	<i>Sum kategori 18.70</i>	<i>128 174 023</i>	<i>152 239 000</i>	<i>155 693 000</i>	<i>2,3</i>
	<i>Sum programområde 18</i>	<i>129 482 615</i>	<i>154 217 200</i>	<i>156 490 400</i>	<i>1,5</i>
	<i>Sum inntekter</i>	<i>129 482 615</i>	<i>154 217 200</i>	<i>156 490 400</i>	<i>1,5</i>

Programkategori 18.00 Administrasjon

Kategorien omfatter bevilgninger til Olje- og energidepartementets drift, herunder prosjektmidler til utredninger og beslutningsstøtte. Videre omfatter kategorien støtte til Norsk Oljemuseum.

Det foreslås totalt bevilget om lag 152,5 mill. kroner i 2007, en netto reduksjon på om lag 4,3 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2006. Reduksjonen har først og fremst sammenheng med omlegging av modellen for lagring av oljeberedskapsprodukter som innebærer at

staten selger sine lagre av petroleumprodukter. For 2007 budsjetteres det med 350 mill. kroner i inntekter fra salg av oljeberedskapsprodukter.

Programkategori 18.10 Petroleum

Kategorien omfatter bevilgninger til Oljedirektoratet (OD) som i hovedsak er knyttet til drift, oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, undersøkelser og måleteknisk tilsyn på kontinentalsokkelen.

OD skal bidra til å skape størst mulig verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten. Det foreslås totalt bevilget 304,9 mill. kroner under programkategori 18.10 i 2007, en netto reduksjon på om lag 147,8 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Reduksjonen har sammenheng med at driftstilskuddet til Petoro AS fra og med 2007 foreslås bevilget på nytt kap. 1870 under programkategori 18.70. Videre har endringen blant annet sammenheng med et det foreslås bevilget 70 mill. kroner til oppstart av seismikkinnnsamling i området Nordland VII og Troms II. I 2007 vil det bli startet innsamling av seismikk i Nordland VII. For 2007 budsjetteres det med 58,3 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.10.

Programkategori 18.20 Energi og vannressurser

Kategorien omfatter bevilgninger til Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og NVE Anlegg, herunder sikrings- og miljøtiltak.

NVE skal sikre en helhetlig forvaltning av vannressursene og fremme en energiforsyning som både er sikker, effektiv og miljøvennlig

Det foreslås totalt bevilget om lag 447,5 mill. kroner i 2007, en økning på om lag 17,4 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Økningen knytter seg blant annet til en styrking av oppgaver under NVE. NVEs driftsbudsjett blir styrket for å gi rom for bedre oppfølging av kommunal arealplanlegging, planlegging av sikringstiltak og oppdatering av NVEs hydrologiske beregningsmodell. Videre økes bevilgningen til kartlegging av områder med fare for flom og flomskred. For 2007 budsjetteres det med 249 mill. kroner i inntekter under programkategori 18.20.

Programkategori 18.25 Energiomlegging

Det foreslås opprettet en ny programkategori 18.25 Energiomlegging fra og med 2007. Kategorien vil i 2007 omfatte kapitalinnskudd til opprettelsen av Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi og øvrige bevilgninger knyttet til omlegging av energibruk og energiproduksjon, herunder støtte til bygging av infrastruktur for å legge til rette for økt bruk av naturgass i Norge.

Det foreslås bevilget 10 046,5 mill. kroner i 2007. Det foreslås å gjøre et kapitalinnskudd på 10 mrd. kroner i et Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Da avkastningen fra fondet ikke vil komme inn på budsjettet før i 2008 foreslås det en tilsagnsfullmakt på 400 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten vil bidra til å øke rammene for Enovas aktivitet allerede fra 2007.

Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering

Kategorien omfatter bevilgninger til forskning, det vil si overføring til Norges forskningsråd, forvaltningsrettet energi- og vannressursforskning i regi av NVE og internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak. Videre omfatter kategorien miljøvennlig gassteknologi og internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, herunder støtte til INTSOK og Petrad. I 2007 foreslås det også bevilget midler på nytt kap. 1833 CO₂-håndtering.

Det foreslås totalt bevilget 1 302,45 mill. kroner i 2007, en netto økning på 665,25 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Endringen knytter seg i hovedsak til CO₂-håndtering, og rensing av CO₂ fra kommende gasskraftproduksjon på Kårstø.

Det foreslås bevilget til sammen 720 mill. kroner til videre arbeid med realiseringen av et fangstanlegg på Kårstø, muliggjøring av kjeder for CO₂ samt vurderinger og utredninger knyttet til juridiske og organisatoriske problemstillinger knyttet til statlig engasjement i CO₂-kjeder.

Det foreslås bevilget 469,8 mill. kroner til forskning, herunder forskning i regi av Norges forskningsråd. Det foreslås bevilget 91,8 mill. kroner til Gassnovas aktiviteter knyttet til utvikling og demonstrasjon av miljøvennlige gasskraftteknologier.

Det foreslås videre bevilget 20,85 mill. kroner til Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten i 2007. Bevilgningen til internasjonalisering av petroleumsvirksomheten består i hovedsak av tilskudd til INTSOK og Petrad. Tilskuddet til Petrad foreslås i 2007 økt med 1 mill. kroner.

Programkategori 18.60 Statsforetak

Kategorien omfatter inntekter fra statsforetak under Olje- og energidepartementet, det vil si inntekter fra garantiprovisjon og utbytte fra Statnett SF. Statnett har systemansvaret i det norske kraftsystemet, det vil blant annet si å sørge for at det er balanse mellom produksjon og forbruk i det norske kraftsystemet. Statnett SF har ansvaret for en samfunnsøkonomisk optimal drift og utvikling av landets sentrale overføringsnett for kraft.

Totalt anslås inntektene fra Statnett SF til 48,3 mill. kroner i 2006, en reduksjon på om lag 466,95 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Reduksjonen har sammenheng med at det ikke budsjetteres med avdrag og renter fra Statnett SF. Inntekter fra garantiprovisjon budsjetteres til 2,8 mill. kroner i 2007, en reduksjon på 3 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett

2006. Utbytte fra Statnett SF foreslås satt til 45,5 mill. kroner, en reduksjon på 39,5 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Forslaget er basert på et utbytte på 50 pst. av konsernets resultatanslag etter skatt.

Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet

Kategorien omfatter bevilgninger til Petoro AS, Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og utbytte fra Statoil ASA.

Det budsjetteres med 19,6 mrd. kroner i utgifter til statens direkte økonomiske engasjement i

2007, hvorav 18,3 mrd. kroner er investeringer. Dette er en reduksjon på 800 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. SDØEs driftsresultat budsjetteres til 122,3 mrd. kroner for 2007, en økning på 1,2 mrd. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2006. Inntektsanslaget for 2007 er utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på kr 390 per fat. I budsjettet for 2007 legges det foreløpig til grunn et utbytte fra Statoil ASA på 12,593 mrd. kroner, som er en teknisk videreføring av utbyttebetalingen i 2006.

Det foreslås bevilget 222 mill. kroner i driftstilskudd til Petoro i 2007.

2.1 **Bruk av stikkordet «kan overføres»**

Under Olje- og energidepartementet blir stikkordet foreslått knyttet til disse postene utenom postgruppe 30-49

			(i 1 000 kr)	
Kap.	Post	Betegnelse	Overført til 2006	Forslag 2007
1800	21	Spesielle driftsutgifter	9 045	30 100
1810	21	Spesielle driftsutgifter	1 868	128 700
1820	21	Spesielle driftsutgifter	8 323	55 600
1820	22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	1 013	79 000
1820	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer		30 000
1825	21	Spesielle driftsutgifter	9 548	16 500
1825	74	Naturgass	28 000	30 000
1830	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	2 171	20 000
1830	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak		11 300
1832	70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten	490	20 850
1833	21	Spesielle driftsutgifter		720 000

Stikkordet «kan overføres» benyttes fordi utbetaling på en inngått avtale eller tilsagn om tilskudd i 2007 helt eller delvis kan foretas i 2008 eller senere budsjettår for å sikre at alle vilkår i avtalen eller tilsagnet er oppfylt før utbetaling finner sted.

Når det gjelder kap. 1820, post 22, kap. 1825, post 74 og kap. 1833, post 21 kan bruk av stikkordet i tillegg begrunnes ut fra at bevilgningen gjelder bygg, anlegg og materiell.

Del II
Budsjettforslag

Programområde 18 Olje- og energiformål

Programkategori 18.00 Administrasjon

Olje- og energidepartementet

Departementet ivaretar rollen som sekretariat for den politiske ledelsen, innehar rollen som sektorforvalter, utøver etatsansvar for Oljedirektoratet (OD), Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Gassnova og har ansvar for statlig eieroppfølging av Statnett SF, Enova SF, Statoil ASA, Petoro AS og Gassco AS.

Olje- og energidepartementet (OED) er organisert i fire avdelinger; Energi- og vannressursavdelingen, Olje- og gassavdelingen, Avdeling for teknologi og internasjonalisering og Økonomi- og administrasjonsavdelingen. Kjernevirksomheten for departementets to hovedområder, innenlands energi og petroleumsvirksomhet, er samlet i henholdsvis Energi- og vannressursavdelingen og Olje- og gassavdelingen. Avdeling for teknologi og internasjonalisering arbeider med forskning, teknologi, internasjonalisering og klimaspørsmål. Avdelingens virksomhet er knyttet til både energi- og petroleumsvirksomheten. Økonomi- og administrasjonsavdelingen har ansvar for eieroppfølging av Statoil ASA, Petoro AS og Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE), samt oppfølging av Statens petroleumsforsikringsfond. Videre omfatter avdelingens ansvarsområde budsjett- og økonomistyring, personalforvaltning, IKT og dokumentasjon.

Departementet hadde per 1. mars 2006 125 tilsatte, fordelt på 60 kvinner og 65 menn. Tilsammen utgjorde dette om lag 123 årsverk².

OED har energiråd ved ambassaden i Washington og ved Norges delegasjon til EU i Brussel, energi- og miljøråd ved ambassaden i Moskva og en energimedarbeider ved OECD-delegasjonen i Paris.

Resultatmål

Petroleum

Departementet vil bidra til høy leveransesikkerhet for olje og gass fra norsk kontinentalsokkel.

Departementet vil bidra til effektivitet og verdiskaping ved utnyttelse av norske olje- og gassressurser, slik at lønnsom virksomhet kan opprettholdes i et langsiktig perspektiv.

Departementet vil foreta en effektiv behandling av fremlagte planer for utbygging, anlegg og drift, samt disponering.

Det er i dag 50 olje- og gassfelt i produksjon på norsk sokkel. Potensialet for økt oljeutvinning fra disse feltene er fremdeles betydelig. Departementet vil følge opp rettighetshavernes drift og utvikling av feltene for å sikre en effektiv ressursutnyttelse. Som en del av dette arbeidet innførte departementet i 2006 et nytt system for en mer systematisk oppfølging av olje- og gassfeltene i produksjon. Dette systemet vil bli videreført og videreutviklet.

Departementet vil bidra til at Gassco AS er en effektiv og nøytral operatør for gasstransport-systemet.

Departementet arbeider med å utarbeide retningslinjer for effektive prosesser for gassinfrastrukturutvikling på norsk sokkel. Det er et viktig anliggende for myndighetene å sørge for at slike utviklingsprosesser ivaretar de helhetlige hensyn i forhold til transport av tredjepartsgass og den eksisterende gassinfrastrukturen på norsk sokkel. Det legges opp til at Gassco skal ha en sentral rolle i å sikre at de helhetlige hensyn er ivarettatt.

Departementet vil følge opp og bidra til at Petoro ivaretar SDØE på en effektiv måte.

Departementet vil på vegne av staten beholde andeler i utvinningstillatelser som tildeles på bakgrunn av lønnsomhetspotensialet og verdiskapingsmuligheter i den enkelte tillatelse.

Departementet vil ivareta statens eierinteresser i Statoil ASA med fokus på videreutvikling av selskapet og verdiskaping for alle aksjonærer.

² Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2006.

Departementet vil gjennom rapporterings- og kontrollordninger sørge for at landets importerende og/eller raffinerte oljeselskaper oppfyller sine beredskapslagringsforpliktelser i henhold til ny lov av 18. august 2006 nr. 61 om beredskapslagring av petroleumsprodukt.

Energi og vannressurser

Departementet vil bidra til å bedre forsyningssikkerheten for elektrisitet. Elektrisitetsforsyningen i Norge har blitt mer sårbar for svikt i nedbør og tilsig til vannmagasinene enn tidligere. Departementet vil derfor prioritere behandlingen av saker om bygging og drift av kraftledninger og nye vann- og vindkraftanlegg. Departementet vil også ha stor oppmerksomhet på energiomleggingspolitikken slik at satsingen på fornybar elektrisitet, fornybar varme og energieffektivisering gir et best mulig energimessig resultat. Departementet vil videre ha stor oppmerksomhet på utviklingen i det nordiske og nordeuropeiske kraftmarkedet. I tillegg vil arbeidet med vurderinger av mer langsiktige utviklingstrekk i den norske energiforsyningen bli prioritert.

Departementet vil bidra til at Enova SF blir et effektivt organ i gjennomføringen av politikken knyttet til fornybar energi og energieffektivisering. Departementet arbeider også med en evaluering av virksomheten.

Departementet vil bidra til en effektiv og miljøvennlig energiforsyning. Det er viktig at det samlede regelverket i kraftsektoren fremmer effektivitet i markedet samtidig som det bidrar til gode løsninger i forhold til miljøet. Den økonomiske regulering av infrastruktur er viktig for sikkerhet og effektivitet i kraftmarkedet og det samlede energisystemet. Reguleringen står sentralt i departementets arbeid. Reguleringene omfatter både overførings- og fordelingsnett for elektrisitet, fjernvarmenettet og gassrør på land.

OED vil bidra til å forvalte vannkraftressursene på en økonomisk og økologisk bærekraftig måte. OED er et sentralt fagdepartement innenfor forvaltningen av vann- og arealressurser i Norge. Oppfølgingen av prosessene rundt styrkingen av konsesjonssystemet vil være et viktig arbeidsområde i 2007. Faglige retningslinjer for regionale planer for småkraft og vindkraft er under utarbeidelse. I utvalgte regioner vil behandlingen av konsesjonssøknader for vindkraftanlegg og overføringsledninger samordnes i tid. Sikring av samfunnet mot vassdragsulykker skal ha høy prioritet også i 2007. Departementet vil følge opp prosessene rundt utarbeidelsen av en ny planlov, ny

naturmangfoldslov og gjennomføringen av EUs vanddirektiv.

Norske myndigheter må ha full styring og kontroll med disponering av vannkraftressursene gjennom et sterkt offentlig eierskap. Praktiseringen av dagens hjemfallsordning skal videreføres for å sikre offentlig eierskap. EFTAs overvåkingsorgan ESA har stevnet den norske stat inn for EFTA-domstolen med påstand om at denne praktiseringen er i strid med EØS-avtalen.

Departementet vil ha stor oppmerksomhet rettet mot EØS-arbeidet og annet viktig internasjonalt samarbeid på energiområdet. Departementet vil arbeide for å finne ordninger for den kraftintensive industrien innenfor rammen av EØS-avtalen.

I EØS-sammenheng har flere direktiver nylig blitt vedtatt i EU. Flere av disse direktivene som energitjenestedirektivet, forsyningssikkerhetsdirektivet og eco-design direktivet vil kreve et vesentlig arbeid i prosessen frem mot gjennomføring i Norge. Også oppfølgingen av direktiver som allerede er vedtatt innlemmet i EØS-avtalen, og da særlig bygningsdirektivet, vil være arbeidskrevende i tiden fremover. OED, FAD og NHD er i dialog med Europakommisjonen og EØS/EFTA-landene vedrørende en eventuell deltakelse i EUs Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP). I CIP vil flere programmer som Norge allerede deltar i, blant annet programmene for fornybar energi (ALTENER) og energieffektivitet (SAVE), samles under en felles administrativ paraply.

Teknologi og internasjonalisering

Departementet vil bidra til fortsatt betydelig satsing på forskning og utvikling i den norske olje- og gasssektoren. Satsing på forskning og utvikling er nødvendig for å sikre økt, langsiktig verdiskaping på kontinentalsokkelen og styrke den industrielle konkurransekraften til petroleumsnæringen.

Regjeringen har videre som mål å videreutvikle kompetanse og teknologi som setter oss bedre i stand til å operere i nordområdene på en bærekraftig måte. Erfaringene fra 35 års petroleumsvirksomhet på norsk sokkel danner et solid fundament for utviklingen av teknologi for de nordlige områdene.

Forskning i skjæringsfeltet mellom energi og miljø er et av regjeringens satsingsområder. OED har satt i gang et innledende arbeid for å etablere en strategi som kan bidra til en mer helhetlig og styrket forsknings- og teknologiinnsats for energisektoren. Arbeidet gjøres i samarbeid med representanter fra energinæringen og skal ferdigstilles 1. november 2006. Det tar sikte på å etablere et

konkret strategiarbeid fra årsskiftet. Det videre arbeidet må ses i sammenheng med møteplassen som er opprettet for energinæringen.

Departementet vil fortsette satsingen på forskning, utvikling og kommersialisering av renseteknologi for gasskraftverk.

INTSOK vil i 2007 arbeide med følgende strategiske områder: Mobilisering av små og mellomstore bedrifter (SMB) mot Russland og spesielt

Barentsregionen og internasjonalisering av SMBer gjennom regionale prosjekter og innenfor miljøteknologi.

Videre vil følgende pågående aktiviteter bli videreført: Markedsinformasjon til partnerne, kundemøter og arbeidsverksteder, bruk av olje- og gassrådgivere i utlandet, læring i nettverk, parnerstøtte i Norge og opplæring og kompetansebygging.

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Driftsutgifter	110 664	111 340	116 437
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	55 594	22 863	30 100
22	Beredskapslagre for drivstoff, <i>kan overføres</i>	23 772	18 000	
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres</i> ¹	18 120		
71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	4 450	4 600	6 000
72	Investeringsfond for klimatiltak i Østersjøområdet	6 798		
	Sum kap. 1800	219 398	156 803	152 537

¹ For 2007 foreslås bevilgningen under kap. 1832, post 70.

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 21 Spesielle driftsutgifter økt med 8,5 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S nr. 205 (2005-2006).

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget om lag 116,4 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 5,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Posten er i hovedsak økt som følge av pris- og lønnsjustering. Videre er det lagt inn en liten styrking av posten som muliggjør noe økt bemanning.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

For å løse sine oppgaver er departementet avhengig av tilgang til fremtredende og dyktige kunnskapsmiljøer i Norge og internasjonalt for å supplere egen fagkompetanse og saksbehandlingskapasitet.

Midlene under denne posten nyttes hovedsakelig til ulike typer utredninger og analyser, uavhengige vurderinger og evalueringer, beslutningsstøtte og annen støtte av tidsbegrenset karakter

knyttet til oppgaver innenfor departementets ansvarsområde.

Det foreslås bevilget 30,1 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 7,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Foruten prisjustering har endringen sammenheng med utgifter til avhending av statens oljeberedskapsbeholdninger og økte VPS-utgifter.

Det meste av statens beredskapsbeholdninger av petroleumprodukter er forutsatt solgt i løpet av 2006. Det foreslås derfor ikke en egen bevilgning for 2007 knyttet til beredskapslagring av drivstoff, jf. tidligere post 22. Hoveddelen av økningen under post 21 knytter seg til avhending av beholdningene ved Namsen-anlegget, samt oppfølging og kontroll av at selskapene oppfyller sine lagringsforpliktelser. For omtale av ny lagermodell vises til det til del III, punkt 7 Olje- og energidepartementets beredskapsarbeid.

Departementet har i 2006 fullmakt til å overskride bevilgningen til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter, samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA. Fullmakten foreslås videreført i 2007, jf. Forslag til

vedtak III. Det vises for øvrig til omtale under kap. 5685 Aksjer i Statoil ASA.

Videre foreslås det en fullmakt til å pådra forpliktelse for inntil 2,5 mill. kroner utover gitt bevilgning, jf. Forslag til vedtak VI.

Post 71 Tilskudd til Norsk Oljemuseum

Norsk Oljemuseum (NOM) er en stiftelse med formål å være et nasjonalt senter for formidling av informasjon og kunnskap om petroleumsvirksomhetens utvikling og betydning for det norske samfunn. En av NOMs viktigste oppgaver er å doku-

mentere den norske oljehistorien gjennom å bringe frem, bearbeide og lagre relevant historisk kildemateriale. Til dette arbeidet hører bibliotekets boksamling, diverse arkivmateriale, foto og film fra oljevirksomheten, gjenstandssamlingen, samt dokumentasjons- og forskningsprosjekter. Museet driver utstillings-, publiserings- og annet undervisnings- og opplysningsarbeid om petroleumsvirksomheten og dens virkninger på det norske samfunnet.

Driften finansieres gjennom en kombinasjon av egne inntekter, sponsorinntekter/fondsmidler og offentlige tilskudd.

Tabell 3.1 Finansiering av Norsk Oljemuseum

Betegnelse	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Offentlig finansiering i pst.	36,8 pst.	33,1 pst.	32,8 pst.
Billettinntekter	2 936 000	3 000 000	3 000 000
Tilskudd fra Stavanger kommune	1 598 000	1 630 000	1 650 000
Tilskudd fra OED	4 450 000	4 600 000	6 000 000
Sponsorfond/Forskningsfond	1 800 000	1 800 000	1 800 000
Prosjektinntekter	3 336 000	4 720 000	7 700 000
Diverse inntekter	2 299 000	3 070 000	3 150 000
Sum inntekter	16 419 000	18 820 000	23 300 000

Det foreslås bevilget 6 mill. kroner i driftsstøtte til NOM i 2007, en økning på 1,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økningen vil styrke

driftsbudsjettet og muliggjøre nødvendige utskiftninger av teknisk utstyr, utstillinger etc.

Kap. 4800 Olje- og energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
02	Ymse inntekter	111 417	1 080 000	350 000
10	Refusjoner	56		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 272		
18	Refusjon av sykepenger	1 027		
	Sum kap. 4800	113 772	1 080 000	350 000

Post 02 Ymse inntekter

Statens beredskapsbeholdninger av petroleum-produkter var forutsatt solgt i løpet av 2006, jf. St.prp. nr. 1 (2005-2006). Beredskapsvolumene i Namsen er av en slik kvalitet og størrelse at staten sannsynligvis vil oppnå best pris ved å selge disse

volumene i det norske markedet over tid. Det legges nå opp til å avhende mesteparten av beholdningene i Namsen-anlegget i 2007. På denne bakgrunn budsjetteres det med 350 mill. kroner i inntekter i 2007. Det er knyttet usikkerhet til inntektsanslaget. Regjeringen vil i nysalderingen

for 2006 foreslå å redusere inntektsanslaget for 2006.

Resultatrapport 2005 for Olje- og energidepartementet

Petroleum

Olje- og energidepartementet har i 2005 opprettholdt fokuset på tildeling av leteareal. I 2005 gjennomførte OED tildeling i forhåndsdefinerte områder i modne deler av kontinentalsokkelen (TFO 2005). Målt i antall utvinningstillatelser var dette den største tildelingen noen gang på norsk sokkel. OED utlyste også 19. konsesjonsrunde i 2005. Tildeling i 19. konsesjonsrunde ble gjennomført 31. mars 2006.

I 2005 ble det foretatt myndighetsgodkjennelse for utbygging og drift av feltene Vilje, Volve, Fram Øst, Enoch, Blane, Oseberg Delta og Ringhorne Øst, samt av prosjektene Njord gasseksport, Skinfaks/Rimfaks IOR, Statfjord senfase, Tordis IOR og endret PUD for Norne og Gullfaks.

Myndighetene godkjente videre plan for anlegg og drift (PAD) av gassrørledningen Tampen Link som forbinder Statfjordfeltet med britisk gassinfrastuktur. Sammen med britiske petroleumsmyndigheter undertegnet Norge i april 2005 en ny rammeavtale mellom de to land om petroleumssamarbeid over grenselinjen. Avtalen innebærer blant annet at det norske regimet for kapasitetsfordeling og regulert adgang til Langeled også gjelder for den delen av rørledningen som ligger på britisk sokkel, samt en forenkling av de to lands godkjeningsprosedyrer for grenseoverskridende felt.

OED utarbeidet i 2005 en forskrift om andres bruk av innretninger for prosessering og transport av petroleum. Formålet med forskriften er å oppnå effektiv bruk av innretninger for å sikre rettighetshavere gode insentiver til lete- og utvinningsvirksomhet.

En mindre del av beredskapsbeholdningene av petroleumprodukter ble solgt som følge av iverksettelse av IEAs krisehåndteringsplan. Arbeidet med endring av modellen for beredskapslagring, herunder utarbeidelse av utkast til ny lov og utfyllende forskrifter, ble videreført. OEDs nye krisehåndteringsplanverk for fred ble testet gjennom en tabletop-øvelse.

I februar 2005 reduserte staten sin eierandel i Statoil ASA med 5,4 pst. til 70,9 pst. gjennom et aksjesalg til institusjonelle investorer og privatpersoner.

Det ble gjennomført en verdivurdering av SDØE-porteføljen med fokus på verdiendringen fra året før. Departementet forbeholdt seg SDØE-andeler i åtte utvinningstillatelser på vegne av sta-

ten i forbindelse med tildeling i forhåndsdefinerte områder i modne deler av kontinentalsokkelen (TFO 2005).

Energi og vannressurser

I 2005 var det stor politisk oppmerksomhet om sentrale sider ved energipolitikken. Særlig var dette knyttet til kraftsituasjonen, rensing av CO₂ fra gasskraftverk, energiomleggingspolitikken og industrikraftspørsmål. Departementet brukte mye ressurser på arbeid med disse problemstillingene.

Departementet arbeidet både med virkemiddelbruken i forhold til kraftsituasjonen og med analyser av kraftmarkedet.

Det ble gjennomført et omfattende arbeid i forbindelse med planene om et renseanlegg på Kårstø. Det ble også arbeidet videre med utvikling av miljøvennlige gassteknologier, blant annet i forhold til utviklingen av Gassnova, som er statens senter for miljøvennlig gassteknologi.

Det ble også gjennomført et omfattende arbeid knyttet til den videre utformingen av energiomleggingspolitikken. Departementet forberedte etableringen av et pliktig el-sertifikatmarked mellom Norge og Sverige. Det var omfattende kontakt med svenske myndigheter. Det ble gjennomført omfattende analyser. Det ble videre forberedt en odelsingsproposisjon og det ble arbeidet med forskrifter til loven. Videre ble det også arbeidet med utformingen av politikken i regi av Enova. Departementet forlenget avtalen med Enova SF om forvaltning av Energifondet med ett år. Det ble satt et mål for samlet økt produksjon av fornybar energi og energieffektivisering på 7 TWh i 2006 sammenlignet med 2001. Departementet fortsatte oppfølgingen av notifiseringen av Energifondet i 2005 og EFTAs overvåkingsorgan ESA godkjente ordningen i mai 2006.

I forhold til industrikraftspørsmål ble blant annet problemstillinger knyttet til et eget industrikraftmarked vurdert.

Som oppfølging av Stortingsvedtak nr. 116 (2003-2004) redegjorde departementet for NVEs regulering av nettvirksomhetens inntekter med hensyn på stabilitet i tariffene og tariffutviklingen fremover, jf. St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 250 (2003-2004).

En evaluering av energiloven, der oppdeckningsplikt og forsyningssikkerhet sto i fokus, ble lagt fram for Stortinget i St.prp. nr. 65 (2004-2005), jf. Innst. S. nr. 240 (2004-2005).

Departementet arbeidet for økt bruk av naturgass innenlands med ulike tiltak.

Arbeidet med konsesjonsbehandling av vannkraftprosjekter ble prioritert i 2005. Det gjelder

både nye prosjekter og opprustnings- og utvidelsesprosjekter. Samlet ble det ved kgl.res. gitt konsesjon til nye vannkraftprosjekter tilsvarende en produksjonsøkning på anslagsvis 309 GWh/år. Dette kommer i tillegg til konsesjoner tildelt av NVE på anslagsvis 327 GWh/år.

Et stort antall klagesaker knyttet til energiloven, vassdragsreguleringsloven, vannressursloven og oreigningsloven ble sluttbehandlet av departementet.

Rettsaken mellom Norsk Hydro og staten vedrørende gyldigheten av departementets oppfølging av Stortingets vedtak om å ta skatter ut av beregningsgrunnlaget for konsesjonskraftprisen startet opp med rettsforhandlinger for Oslo tingrett i november 2005.

Det ble også behandlet et stort antall saker om konsesjonsplikt etter industrikonsesjonsloven og vassdragsreguleringsloven knyttet til omorganisering og erverv av aksjer i selskaper med konsesjonspliktige vannfallsrettigheter.

Det ble i 2005 arbeidet med utredninger knyttet til utvikling av lovverk på flere områder, herunder i tilknytning til hjemfall og gjennomføringen av EUs

direktiv om bygningers energibruk. Det ble arbeidet videre med utvikling av forskrifter og generell oppfølging av spørsmål knyttet til vannressursloven som trådte i kraft i 2001 og dokumenter for gjennomføringen av EUs vanddirektiv ble utviklet.

Utkast til endringer i energiloven og naturgassloven som følge av gjennomføring av el-direktiv II, gassmarkedsdirektiv II og forordningen om grensehandel med elektrisitet (energimarkedspakken) ble utarbeidet og sendt på høring våren 2005. Høringsforslaget omfattet også gjennomføringen av bestemmelsene om opprinnelsesgarantier i fornybardirektivet og CHP-direktivet. Energi-markedspakken ble innlemmet i EØS-avtalen ved EØS-komiteens vedtak av 2. desember 2005.

Departementet har fulgt opp nye forslag til EU-direktiver innenfor energiområdet. Departementet har også fulgt opp løpende energiprogrammer hvor Norge deltar innen rammen av EØS-avtalen.

Departementet har fulgt opp det internasjonale samarbeidet i Koalisjonen for fornybar energi som ble etablert i Johannesburg under FNs Verdens-toppmøte for bærekraftig utvikling i 2002.

Programkategori 18.10 Petroleum

Oljedirektoratet

Oljedirektoratet (OD) har en sentral rolle i forvaltningen av olje- og gassressursene på norsk kontinentalsokkel, og er et viktig rådgivende organ for Olje- og energidepartementet (OED). OD utøver forvaltningsmyndighet i forbindelse med undersøkelser etter og utvinning av petroleumforekomster på den norske kontinentalsokkelen. Det omfatter også myndighet til å fastsette forskrifter og fatte vedtak i henhold til regelverket for petroleumsvirksomheten.

Sammen med OED er OD sektorforvalter for petroleumsvirksomheten og skal bidra til en helhetlig etterlevelse av de rammer som etableres for virksomheten gjennom vedtak i Stortinget og av regjeringen. I samarbeid med andre myndigheter skal OD sikre at petroleumsvirksomheten følges opp på en helhetlig måte, slik at vedtak knyttet til de ulike faser av virksomheten blir iverksatt på en forutsigbar og kostnadseffektiv måte for rettighetshaverne.

OD er lokalisert med hovedkontor i Stavanger og et lokalt kontor i Harstad. OD hadde per 1. mars 2006 210 ansatte fordelt på 95 kvinner og 115 menn, til sammen om lag 201 årsverk³.

Hovedmål og resultatmål for 2007

Ut fra myndighetenes hovedmål i energipolitikken når det gjelder olje og gass, er det utledet følgende mål for OD:

«OD skal bidra til størst mulig verdier for samfunnet fra olje- og gassvirksomheten gjennom en forsvarlig ressursforvaltning med forankring i sikkerhet, beredskap og ytre miljø.»

Innenfor ressursforvaltningsområdet er hovedmål, mål og strategier omtalt innledningsvis i denne proposisjonen. Dette skal i årene fremover ligge til grunn for ODs virksomhet og underbygges av årlige resultatmål.

For øvrig planlegger og styrer OD sin virksomhet utover ett budsjettår. Planene legger til grunn langsiktige strategier som tar utgangspunkt i over-

ordnede føringer og reflekterer eksterne og interne utfordringer.

Resultatmål for 2007

Utfordringene på norsk kontinentalsokkel er nå i hovedsak knyttet til å påvise mer av de uoppdagede petroleumressursene og øke utvinningen av olje og gass for felt som er i drift. For å øke oljeutvinningen har OD satt som mål at oljereservene skal økes med 5 mrd. fat ekstra i perioden 2005-2015. I 2007 skal OD arbeide for å:

a) utvinne mer.

OD skal bidra aktivt til kostnadseffektivt uttak av petroleum, utnyttelse av eksisterende infrastruktur og samordning på tvers av utvinnings-tillatelser. Fokus skal være på å utvinne mer gjennom å utvikle flere funn og øke utvinningen fra felt i produksjon. Ut fra dette skal OD:

- ha oversikt over funnporteføljen og være en aktiv pådriver for at funn blir bygd ut.
- ha oversikt over ressurser, verdier og utfordringer i modne deler av sokkelen og være en pådriver for at prosjekter for å øke utvinningen blir gjennomført.
- ha fokus på kostnadsutviklingen på norsk kontinentalsokkel, følge opp at næringen jobber for økt kostnadseffektivitet og gi innspill til kost/nytte vurderinger i forbindelse med myndighetstiltak.
- anbefale utbyggingsløsninger som sikrer at eksisterende infrastruktur blir effektivt utnyttet og at utvikling av ny infrastruktur sikrer en effektiv langsiktig utvikling av norsk kontinentalsokkel.
- vurdere ulike utvinningsstrategier, deriblant CO₂- og gassinjeksjon.

b) finne mer.

OD skal legge til rette for kostnadseffektiv leting ved å:

- oppdatere og gi grundige anslag for uoppdagede ressurser.

³ Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2006.

- legge forholdene til rette for rask og effektiv utforskning.
- anbefale og følge opp vilkår ved tildeling av nye utvinningstillatelser.
- bidra til å avklare ressurspotensialet i nordområdene og å tette kunnskapshull.
- følge opp ulike prosjekter som følger av helhetlig forvaltningsplan.
- sikre at aktørene på norsk kontinentalsokkel har de kvalifikasjoner som er påkrevd.

c) øke fakta- og kunnskapsgrunnlaget.

For å ivareta rollen som nasjonal forvalter av data og informasjon knyttet til petroleumsvirksomheten på kontinentalsokkelen skal OD:

- ha oversikt over petroleumssressursene, produksjon, kostnader, utslipp, inntekter og verdier.
- levere anslag for produksjon, kostnader knyttet til leting, utbygging, drift og fjerning, tariffnivå, CO₂, areal- og produksjonsavgift og rapportere om eierforholdene.
- lette tilgjengeligheten av informasjon og data i alle faser av virksomheten.
- utarbeide og publisere omriss av letemodeller.
- føre tilsyn med fiskal kvantumsmåling.

- Videre har direktoratet viktige oppgaver innenfor:
- ivaretagelse av det ytre miljø, inkludert utredning av teknologiske muligheter, kostnader og ressursmessige konsekvenser forbundet med ulike utslippsreducerende tiltak.
 - beredskap og sikkerhet, med viderevarsling til OED i forbindelse med trusler og farer mot petroleumssektoren som kan påvirke leveransesikkerheten av olje og gass fra norsk kontinentalsokkel, samt øvrige hendelser der OED har et informasjonsbehov. Dette samordnes med Petroleumstilsynet.
 - myndighetenes internasjonale virksomhet der OD samarbeider med UD/NORAD og assisterer OED innenfor aktiviteter knyttet til gjennomføring av bilaterale samarbeidsavtaler. Dette samordnes med INTSOK og Petrad.

For å tilpasse seg utfordringene og mangfoldet i oppgavene på norsk kontinentalsokkel har OD gjennom de siste årene utviklet en teambasert og fleksibel organisasjon. For å sikre effektiv myndighetsutøvelse og god samhandling med andre justeres organisasjonen kontinuerlig. OD har en strategisk plan som rulleres. I planen beskrives ODs ulike roller som faglig rådgiver, oppfølger, rammesetter, tilrettelegger og pådriver overfor næringen og oversiktsrollen over norsk petroleumsvirksomhet.

Kap. 1810 Oljedirektoratet

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Driftsutgifter	162 292	156 093	171 200
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	96 142	67 067	128 700
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 512	4 507	5 000
	Sum kap. 1810	262 946	227 667	304 900

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 171,2 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 15,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Bevilgningen er lønns- og prisjustert på ordinær måte og det lagt inn en generell styrking av ODs driftsbudsjett. Økningen har videre sammenheng med en justering i gebyrsatser og økte oppgaver knyttet til arbeidet med innføring av en NOx-avgift fra 1. januar 2007.

OD opplever økt arbeid og oppfølging i forhold til søknad om utvinningstillatelser og undersøkel-

sestillatelser. Videre reflekterer ikke gebyrene i dag de reelle utgiftene OD har i tilknytning til behandlingen og oppfølgingen av søknadene. På bakgrunn av ovennevnte er det foretatt en gjennomgang og justering av strukturen og gebyrsatsene for bedre å reflektere myndighetens arbeid på dette området. Videre påløper det økte utgifter knyttet til prekvalifisering og vurdering av nye aktører som legges opp som en refunderbar utgift. Med bakgrunn i ovennevnte foreslås det en samlet parallelljustering på 5,3 mill. kroner, jf. kap. 4810, post 01 og 03.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Betegnelse	(i 1 000 kr)		
	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Tilsyn med petroleumsvirksomheten	2 589	3 100	3 100
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	49 258	34 000	35 600
Undersøkelser mv.	44 295	29 967	90 000
Sum post 21	96 142	67 067	128 700

Det foreslås bevilget 128,7 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 61,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Tilsyn med petroleumsvirksomheten

Forslaget omfatter direkte utgifter til tilsyn med petroleumsvirksomhetene som direktoratet utfører selv eller ved hjelp av eksterne konsulenter. Utgiftene refunderes fullt ut av operatørselskapene. Tilsyn med petroleumsvirksomheten budsjetteres til 3,1 mill. kroner i 2007, en videreføring av saldert budsjett 2006.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Utgifter tilknyttet oppdrags- og samarbeidsvirksomhet omfatter ODs samarbeidsavtale med NORAD om rådgivning innen petroleumsvirksomhet for utviklingsland. I dette arbeidet bidrar Petrad med organisering av kurs og seminarer.

OD arbeider også aktivt sammen med petroleumsvirksomheten i ulike samarbeidsfora innenfor områder som: effektiv dataforvaltning (DISKOS), økt oljeutvinning (FORCE) og integrerte operasjoner (E-driftsforum).

Oppdrags- og samarbeidsvirksomheten budsjetteres til 35,6 mill. kroner i 2007, en økning på 1,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Foruten prisjustering knytter økningen seg til ODs andel av samarbeidsprosjektene DISCOS, FORCE og E-driftsforum. Inntektene fra oppdrags- og samarbeidsvirksomhet budsjetteres under kap. 4810, post 02.

I tilknytning til oppdrags- og samarbeidsvirksomheten foreslås det at bevilgningen for 2007 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4810, post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, jf. Forslag til vedtak II.

Undersøkelser mv.

Posten dekker kartleggingsoppgaver innenfor direktoratets ansvarsområde. De siste årene har

OD prioritert kartlegging av norsk kontinentalsokkels yttergrense. Dette har skjedd i samarbeid med Utenriksdepartementet og har sammenheng med at Norge må fremme eventuelle territoriale krav til FN-kommisjonen «Commission of the Limits of the Continental Shelf» i 2006. Dette prosjektet har pågått i seks år. I denne perioden har OD måttet utsette andre kartleggingsprosjekter. Direktoratet har derfor en rekke konkrete oppgaver å gjennomføre som vil gi bedre kunnskap om ressursgrunnlaget på norsk kontinentalsokkel. Slik kunnskap er en viktig premis for fremtidig leteaktivitet.

Undersøkelser budsjetteres til 90 mill. kroner i 2007, en økning på om lag 60 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økningen knytter seg til oppfølging av den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten. I St.meld. nr. 8 (2005-2006) (forvaltningsplanen), sier regjeringen at det skal gjennomføres geologisk kartleggingsarbeid i områdene Nordland VII og Troms II i regi av Oljedirektoratet. Forslag til bevilgning for 2007 sikrer at dette flerårige innsamlingsarbeidet kan begynne.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

OD har vært en pådriver for effektiv tilrettelegging og deling av informasjon med næringen. Hovedoppgavene for 2007 vil være å videreutvikle elektroniske nettverk i samarbeid med industrien, ta i bruk nyutviklet maskin- og programvare, investere i teknologisk infrastruktur, videreutvikle intranettet og hjemmesiden for deling av kontinentalsokkeldata og faktagrunnlag, fokusere på sikring av data og tjenester, ivareta nye fag- og arbeidsmiljøers behov for IT-tjenester og fullføre prosjekter innenfor området elektronisk saksbehandling.

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 0,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økningen knytter seg blant annet til arbeidet med overføring av gamle data til nye lagringsmedier.

Kap. 4810 Oljedirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Gebyrinntekter	5 418	3 450	9 000
02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	49 375	34 000	35 000
03	Refusjon av tilsynsutgifter	8 440	9 800	10 200
08	Inntekter barnehage	3 984	4 000	4 100
10	Refusjoner	1 357		
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	302		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	1 190		
18	Refusjon av sykepenger	1 451		
	Sum kap. 4810	71 517	51 250	58 300

Post 01 Gebyrinntekter

Posten omfatter gebyrer i forbindelse med behandling av undersøkelses- og utvinningstillatelser og registreringer i petroleumsregisteret.

Det budsjetteres med gebyrinntekter på 9 mill. kroner i 2007, en økning på 5,55 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Foruten prisjustering har økningen i hovedsak sammenheng med en gjennomgang og justering av strukturen og gebyrsatsene for bedre å reflektere myndighetens arbeid på dette området, jf. omtale under kap. 1810, post 01.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Det budsjetteres med 35 mill. kroner i inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomheten i 2007, en økning på 1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006, jf. kap. 1810, post 21.

Post 03 Refusjon av tilsynsutgifter

Posten dekker rettighetshavernes refusjon til OD for utgifter direktoratet har hatt i forbindelse med tilsyn med petroleumsvirksomheten. Refusjonene er knyttet til utgiftspostene 01 Driftsutgifter og 21 Spesielle driftsutgifter.

Det budsjetteres med 10,2 mill. kroner til refusjon av tilsynsutgifter, en økning på 0,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Post 08 Inntekter barnehage

Under denne posten inntektsføres foreldrebetaling og statstilskudd i forbindelse med barnehagen i OD. Det budsjetteres med 4,1 mill. kroner i inntek-

ter under posten i 2007, en økning på 0,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Lønnsutgifter og andre driftsutgifter ved barnehagedriften budsjetteres til om lag 6,6 mill. kroner og dekkes over ODs ordinære driftsbudsjett.

Resultatrapport 2005**Resultatmål 1: Kostnadseffektiv leting**

OD har bidratt til gjennomføringen av 19. konsesjonsrunde og TF0 2005. Utlyste blokker i 19. konsesjonsrunde fordelte seg med 34 i Norskehavet og 30 i Barentshavet, et areal på til sammen 24 451 km². 24 selskaper søkte om tildelinger. I forbindelse med TF0 2005 fikk 26 selskaper tilbud om i alt 45 utvinningstillatelser i modne områder.

OD har samlet inn geologisk prøvemateriale fra fem grunne borer i det nordlige Barentshav, noe som har gitt verdifulle datapunkter i nordområdene. Videre arbeid i tilknytning til disse, vil danne grunnlag for innsamling av ny geologisk og geofysisk informasjon de nærmeste årene. Dette for å kunne anbefale hvilke områder som er mer attraktive enn andre i forhold til en eventuell framtidig gradvis åpning.

Til tross for at leteaktiviteten på sokkelen ble atskillig lavere enn prognosert, har resultatet vært positivt med flere betydelige funn. Det ble påbegynt tolv letebrønner, hvorav ni er undersøkelsesbrønner og tre er avgrensingsbrønner. Det ble gjort seks nye funn og ressurstilveksten utgjorde vel 50 pst. av produksjonen.

I alt ni nye selskaper ble i løpet av 2005 prekvalifiserte som rettighetshavere eller operatører på norsk sokkel. Ved årsskiftet var ytterligere ti selskaper under vurdering. Fra ordningen ble etablert i 2000 er til sammen 34 selskaper prekvalifi-

serte. 23 av disse er prekvalifiserte som operatører, mens elleve er prekvalifiserte som rettighetshavere.

Resultatmål 2: Kostnadseffektivt uttak av petroleum, utnyttelse av infrastruktur og samordning på tvers av utvinningstillatelser

OD har videreutviklet et system for kartlegging og systematisering av rettighetshavernes planer slik at myndighetene kan ha en god oversikt over ressurser og verdier som ligger i modne deler av den norske kontinentalsokkelen. Endringer på felt over tid, planer og tiltak for å realisere disse verdiene, samt hvilke utfordringer som kan hindre at verdiene realiseres, inngår i systemet. Videre omfattes planer for økt utvinning fra produserende felt og planer for innfasing av funn og prospekter nær eksisterende infrastruktur. Spesifikke problemstillinger på sokkelen er blitt fulgt opp. I samarbeid med OED har OD videreutviklet et prestasjonsindikatorsystem. Målet er å kunne ha en bedre omforent oppfølging på felt fra myndighetenes side.

OD har funnet det mer hensiktsmessig å gå over til å bruke en økning av oljereserver som målestokk for om reservoarene utnyttes effektivt, heller enn en gjennomsnittlig utvinningsgrad, og har satt som nytt mål at oljereservene de neste ti årene skal øke med 5 mrd. fat.

For å videreføre myndighetenes fokus på kostnadsutviklingen, ble det igangsatt et arbeid rettet mot driftsfasen og hvor det ble lagt vekt på å beskrive sammenhengene mellom driftkostnadene og ressurstilvekst, utvikling av driftkostnadene, de viktigste faktorene som påvirker driftskostnadene samt potensialet og mulighetene for kostnadsreduksjoner på sokkelen.

For å ivareta både ODs funksjon som pådriver i forhold til næringen og rådgiver i forhold til OED innen gassforvaltning, har OD i 2005 utviklet sin sokkelanalysemodell med fokus på forestående utbyggingsplaner i Troll-Gjøa-området. Videre startet OD i samarbeid med Gassco arbeidet med å utvikle en perspektivanalyse. Perspektivanalysen skal sikre sokkelanalyser med en tidshorisont som strekker seg utover de mest modne ressursene på norsk sokkel.

I 2005 behandlet OD åtte planer for utbygging og drift (PUD) (Vilje, Skinfaks/Rimfaks IOR, Volve, Fram øst, Statfjord Senfase, Oseberg Delta, Tyrihans og Ringhorne Øst) og en endret PUD (Tordis). Plan for anlegg og drift (PAD) for Tampen Link ble behandlet samtidig med Statfjord Senfase. Det ble behandlet en søknad om PUD-fritak. Videre behandlet OD en avslutningsplan.

OD har gjennomført fiskal kvantumsmåling av produsert petroleum.

E-driftforum ledes av Oljedirektøren og har avholdt halvårlige møter med om lag 120 deltakere.

Resultatmål 3: Faktagrunnlaget

Et oppdatert og kvalitetssikret faktagrunnlag er en forutsetning for å løse ODs og OEDs mange oppgaver. OD har arbeidet kontinuerlig med å høyne kvaliteten og lette tilgangen av data og informasjon fra petroleumsvirksomheten. ODs nettsted er blitt mer og mer brukt for å gjøre informasjonen raskt tilgjengelig for næringen, myndighetene og nye aktører på sokkelen og får gode tilbakemeldinger både fra industri, universiteter, media og andre brukere.

OD har oppdatert anslagene over ressursene på norsk kontinentalsokkel og publisert en ny ressursrapport. De totale utvinnbare ressursene er nå beregnet til å være mellom 10,6 og 16,3 mrd. Sm³ oljeekvivalenter (o.e.) med 12,9 mrd. Sm³ o.e. som forventningsverdi. Anslaget over det som gjenstår å finne er 3,4 mrd. Sm³ o.e. Ressursrapporten berører blant annet også kostnadseffektive miljøkrav og fakling.

OD har videreført arbeidet med å fastsette den ytre grensen for kontinentalsokkelen blant annet gjennom innsamling av dybdedata og seismikk i Polhavet med isbryter. Dette for å bidra til ferdigstilling av Norges eventuelle krav ovenfor FN-kommisjonen «Commission on the Limits of the Continental Shelf» innen juli 2006.

Resultatmål 4: Ytre miljø

OD har i 2005 hatt en tett oppfølging av næringen for å påse at industrien legger forholdene til rette for en kostnadseffektiv minimering av utslipp for innfrielse av miljøkrav og bidrar til at nasjonale mål og internasjonale forpliktelse innfris.

OD har i 2005 gjort en vurdering av CO₂-avgiftens virkning og rapportert resultatene til Finansdepartementet og OED. Videre har OD ledet en arbeidsgruppe som foretok en vurdering av mulige NO_x-reduserende tiltak på sokkelen som er realistiske å implementere fra 2010. Utredningen dannet grunnlag for arbeidet med vurdering av tiltak for reduksjoner av NO_x-utslippene i tråd med Norges forpliktelsene i henhold til Gøteborg-protokollen.

OD har arbeidet for å møte utfordringene mellom ulike næringsinteresser fra petroleumsvirksomhet, fiskeri og skipsfart og konsekvenser i forhold til det ytre miljø. OD har deltatt i arbeidet med den helhetlige forvaltningsplanen for Barentshavet

og havområdene utenfor Lofoten og kommet med innspill til de forskjellige utredningene som inngår i forvaltningsplanen, samt deltatt i en faggruppe som sammenstilte bakgrunnsutredningene.

OD har deltatt i en direktoratsgruppe, sammen med SFT og Sjøfartsdirektoratet, hvor formålet med arbeidet var å fremskaffe et beslutningsgrunnlag slik at Norge kan få gjennomført de tiltak for reduksjon av NO_x som er mest kostnadseffektive, både på kort og lang sikt, og at man får oversikt over den totale utslippsreduksjonen av ulike tiltak.

Resultatmål 5: Beredskap og sikkerhet

I halvårlege fagmøter knyttet til beredskapsarbeid har departementet og OD drøftet hvordan det beredskapsmessige ansvaret for leveransesikkerhet mest hensiktsmessig kan videreutvikles for sektoren, herunder ODs rolle. Endringer i petrole-

umsforskriften, blant annet angående varslings- og rapporteringsplikten - ny § 79 a - ble fastsatt ved kgl.res. av 20. januar 2006 og trådte i kraft samme dato.

Resultatmål 6: Internasjonal virksomhet og samarbeid med NORAD

I løpet av 2005 har OD organisert og tilrettelagt for en rekke internasjonale besøk. De fleste besøk er etter ønske fra OED og oljeselskapene, men noen er også blitt arrangert i direkte kontakt med OD.

NORAD-samarbeidet har fulgt oppsatt plan. Hovedmengden av arbeidet er knyttet til samarbeidet med Øst-Timor, Mosambik, Vietnam og Vest-Afrika, hvor samarbeidet med DPR i Nigeria har hatt høy prioritet. Samarbeidet med Petrad og INTSOK er videreutviklet gjennom økt kontakt og samordning av virksomhet overfor de fleste land hvor partnerne kan utfylle hverandre.

Programkategori 18.20 Energi og vannressurser

Norges vassdrags- og energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) er et forvaltningsorgan med ansvar for forvaltningen av energi og vannressursene i Norge. NVE har hovedkontor i Oslo og fem regionkontorer i Tønsberg, Hamar, Førde, Trondheim og Narvik. NVE hadde per 1. mars 2006 462 tilsatte, fordelt på 167 kvinner og 295 menn. Til sammen utgjorde dette om lag 433 årsverk⁴.

Hovedmål og resultatmål 2007

NVE skal bidra til en helhetlig og miljøvennlig forvaltning av vannressursene og fremme en sikker, effektiv og miljøvennlig energiforsyning.

NVE har den overordnede nasjonale kompetanse innenfor vannressursforvaltning i Norge og er den nasjonale faginstitusjon for hydrologi. NVE skal ivareta de samlede miljø- og brukerinteressene knyttet til vassdragene med utgangspunkt i vassdragslovgivningen og skal kontrollere at miljø- og sikkerhetskrav fastsatt i konsesjoner blir fulgt. En av NVEs viktigste oppgaver er å sikre liv og verdier langs vassdragene. NVE er ansvarlig for den nasjonale flomvarslings-tjenesten.

Regelverk knyttet til bygging og drift av ny kraftproduksjon, overføringsnett for elektrisitet, fjernvarmeanlegg og naturgass er de mest sentrale virkemidlene for å fremme en sikker, effektiv og miljøvennlig energiforsyning. Både forvaltningen og den videre utviklingen av dette regelverket påvirker energisektoren betydelig. NVE skal ha god innsikt i den samlede effekten på energimarkedet av ulike typer reguleringer og må kunne ta analyseoppdrag knyttet til hele bredden av fagfeltet. NVE skal derfor også ha god innsikt i status, muligheter og miljøeffekter knyttet til alle energikilder, energibærere og transportsystemer som kan være aktuelle i Norge. NVE skal også ha god innsikt i utviklingen i energibruk og kunne vurdere hvilke forhold som påvirker denne.

NVE styrer sin virksomhet etter fire hovedmål:

Hovedmål 1: Ivareta miljø- og brukerinteresser i vassdrag

NVE har ansvar for å avveie motstridende brukerinteresser når planer for nye tiltak i vassdragene legges frem. NVE skal behandle saker om revisjon av vilkår for gamle vassdragskonsesjoner, og saker om fornyelser av vassdragskonsesjoner. Når sikringstiltak langs vassdrag gjennomføres, skal det vurderes hvilke miljøtiltak som bør gjennomføres parallelt.

Forvaltningen av vernede vassdrag er et sentralt arbeidsområde for NVE. Hensynet til kommende generasjoners naturopplevelser tilsier at et representativt utvalg av norsk vassdragsnatur ikke benyttes til kraftproduksjon. Verneplanene for vassdrag I-IV med supplering fra 2005 er sentrale for å sikre dette.

Friluftsliv er en kilde til livskvalitet, rekreasjon og folkehelse. NVE kan gi støtte til åpning og restaurering av vassdrag der friluftslivs- og naturvern hensyn vurderes å veie tungt.

EUs rammedirektiv for vannressurser blir et viktig grunnlag for vannressursforvaltningen i fremtiden. Arbeidet med oppfølgingen av EUs vanddirektiv vil få høy prioritet også i 2007. NVE skal aktivt følge opp arbeidet med å oppnå en god praktisk gjennomføring av direktivet.

NVE skal sikre en forsvarlig innhenting og tolkning av hydrologiske data. NVE skal videreføre arbeidet med sikring av et effektivt og representativt stasjonsnett for hydrologiske målinger samt forbedre det hydrologiske modellverktøyet og bruken av dette.

NVE skal studere konsekvensene av fremtidige klimaendringer og deres effekt på forholdene i vassdragene. En god kunnskapsbase, og aktiv bruk av ny kunnskap, er nødvendig for å sikre et forsvarlig beslutningsgrunnlag innenfor energi- og vannressursforvaltningen.

Norsk vassdragshistorie er av internasjonal interesse. NVE skal følge opp arbeidet med søknaden til UNESCO om verdensarvstatus for det fredete kraftanlegget Tyssø I i Tyssedal. NVE skal også følge opp den nylig avsluttede kartleggingen

⁴ Kilde: Statens sentrale tjenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2006.

av kulturminner i norsk kraftproduksjon ved å formidle resultatene av denne gjennom Museumsordningen.

Hovedmål 2: Sikre samfunnet mot vassdragsulykker og ivareta sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen

NVE må forberede seg på at det kan bli hyppigere og større flommer, samt flere skred i tilknytning til vassdragene. Som ansvarlig for den nasjonale flomvarslingstjenesten må NVE sikre at denne er tilfredsstillende også i fremtiden med utsikter til mer ekstreme nedbørmengder over kort tid. NVE skal gi økt prioritet til arbeidet med å videreutvikle sine simuleringmodeller for flomvarsling. Gjennomføring av sikringstiltak i og langs vassdrag skal være et viktig satsingsområde for NVE også i 2007.

NVE skal øke satsingen innen kartlegging av fareområder langs vassdrag, særlig tidligere dårlig kartlagte soner med fare for leirskred og flomskred. Dette vil bidra til å identifisere områder hvor det er behov for detaljkartlegging før kommuner legger dem ut til for eksempel byggeformål. Det er en viktig oppgave for NVE å gi bistand og uttalelser til kommunale arealplaner. NVE skal planlegge sine forbygnings- og sikringstiltak slik at de med høyest forventet samfunnsmessig nytte prioriteres. NVEs miljø- og sikkerhetstilsyn er styrket for blant annet å kunne følge opp et økt behov for sikkerhetsvurderinger av gamle dammer. Revisjon av damsikkerhetsforskriften skal ferdigstilles i 2007.

NVE leder den nasjonale kraftforsyningsberedskapen og fører tilsyn med at kraftselskapene følger regelverket og har nødvendige beredskapsplaner. Arbeid knyttet til å styrke forsyningssikkerheten og kraftbalansen vil være et av NVEs viktigste arbeidsområder i 2007.

NVE skal videreføre arbeidet med indikatorer, målemetoder og dokumentasjonsunderlag for sårbarheten i kraftsystemet.

I henhold til rasjoneringsforskriften skal NVE som rasjoneringsmyndighet sørge for at det til enhver tid er utarbeidet planer og prosedyrer for en sikker og effektiv varsling og rapportering om iverksettelse, gjennomføring og opphør av rasjoning. Slike planer skal inngå i beredskapsplaner som er pålagt kraft- og nettselskaper. NVE skal i 2007 gjennomføre en revisjon av foreliggende planer på området.

Hovedmål 3: Fremme verdiskaping gjennom effektiv og miljømessig akseptabel energiproduksjon

Gjennom konsesjonsbehandlingen av nye kraftprosjekter skal NVE sikre samfunnets behov for mer energi på en best mulig måte og med minst mulig miljøulemper. Konsesjonsbehandlingen etter vannressurs- og energilovgivningen er basert på grunnleggende prosesser der fordeler og ulemper avveies i et helhetlig perspektiv. NVE skal styrke kapasiteten innen konsesjonsbehandling av energitiltak, og skal sikre en rask, effektiv og kvalitetsmessig forsvarelig behandling av prosjekter som kan gi ny kraft på kort sikt. NVE skal særlig prioritere rask framdrift i behandlingen av prosjekter som kan bidra til å styrke energitilgangen til Midt-Norge.

Det utarbeides retningslinjer for regionale planer både for småkraft og vindkraft. Disse skal bidra til at prosjektene med lavest konfliktnivå blir lettere å identifisere, og bidra til en mer effektiv og forutsigbar konsesjonsbehandling. NVE skal legge til rette for at behandlingen av konsesjonssøknader for vindkraftanlegg i utvalgte regioner samordnes i tid, og ses i sammenheng med eventuelle behov og planer for styrking av overføringsnett.

NVE er involvert i utredninger om rensleanlegg for CO₂ på Kårstø. NVE skal bidra til å realisere regjeringens politikk innen bruk av naturgass og CO₂-rensing.

I arbeidet med nye regler og rutiner for beregning av konsesjonsavgifter og konsesjonskraft skal det legges stor vekt på forenkling og forutsigbarhet.

Hovedmål 4: Fremme effektiv og sikker overføring og omsetning av energi og effektiv energibruk

NVE skal prioritere en effektiv og kvalitetsmessig forsvarelig behandling av konsesjonspliktige anlegg i overførings- og distribusjonssystemet. Gjennom konsesjonsbehandlingen skal NVE sikre at samfunnets behov for overføring og distribusjon av elektrisk energi ivaretas på en best mulig måte og med minst mulig miljøulemper. NVE skal videreutvikle sin kompetanse innen miljømessig avbøtende tiltak for overføringsledninger. For 2007 er det ventet at aktiviteten innen kraftledningssaker vil bli høy, blant annet i forbindelse med nettforsterkingstiltakene for å bedre forsyningssikkerheten i Midt-Norge og Bergensregionen.

NVE skal legge til rette for et velfungerende kraftmarked og sikre konkurransen, herunder føre tilsyn med Nord Pool Spot, systemansvarlig (Statnett) og nettselskapene. Arbeidet skal utføres

blant annet i samarbeid med Konkurransetilsynet, Kredittilsynet og andre lands myndigheter. NVE skal arbeide videre med problemstillinger rundt toveiskommunikasjon og automatisk måleravlesning med sikte på at ny teknologi tas i bruk i kraftmarkedet.

NVE skal legge til rette for en sikker energi- og effektbalanse og må ha en helhetlig tilnærming til dette arbeidet. Det er viktig å utvikle et mer effektivt og fleksibelt sluttbrukermarked og utvikle andre markedsmessige tiltak. Videre skal NVE godkjenne eventuelle nye virkemidler i en svært anstrengt kraftsituasjon, jf. St.meld. nr. 18 (2003-2004).

NVE skal ha god oversikt over utviklingen i det nord-europeiske kraftmarkedet, med særlig hen-

blikk på hvordan denne påvirker utviklingen i det nordiske kraftmarkedet.

NVE skal delta i det nordiske og europeiske regulatorsamarbeidet for kraftmarkedet. NVE skal sammen med de andre nordiske regulatorne bidra til et velfungerende nordisk kraftmarked, herunder økt samarbeid om systemansvaret i Norden og legge til rette for et felles nordisk sluttbrukermarked.

NVE skal i 2007 gjennomføre og følge opp det nye regelverket for reguleringen av nettvirksohetens økonomiske vilkår, herunder hensynet til investeringer i nett og forsyningssikkerhet. Arbeid med regelverk for nettleien skal videreføres. NVE skal rette økt oppmerksomhet på nettvutvikling, blant annet som følge av tilknytning av ny produksjon til kraftnettet.

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Driftsutgifter	263 453	258 458	272 892
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	52 585	52 833	55 600
22	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>	69 884	78 847	79 000
45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 602	4 946	5 000
70	Tilskudd til lokale el-forsyningsanlegg, <i>kan overføres</i>	888		
73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	29 500	30 000	30 000
75	Tilskudd til sikringstiltak, <i>kan overføres</i>	630		
	Sum kap. 1820	422 542	425 084	442 492

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 01 Driftsutgifter og post 22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag økt med henholdsvis 4,4 og 52 mill. kroner. Videre ble post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold økt med 2 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås bevilget 272,9 mill. kroner under posten i 2007, en netto økning på om lag 14,4 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Foruten pris- og lønnsjustering av driftsbudsjettet knytter økningen seg til oppfølging av kommunenes arealplaner og planlegging av sikringstiltak og oppdatering av NVEs hydrologiske beregningsmodell. NVE skal også prioritere konsesjonsbehandling og arbeid knyttet opp mot forsyningssikkerhet.

Posten er også redusert som følge av gjeninnføring av regional differensiert arbeidsgiveravgift.

I tillegg er driftsutgiftene oppjustert som følge av parallelljustering av gebyrinntektene, jf. omtale under kap. 4820, post 01.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	41 918	43 600	43 600
Kartlegging av fareområder	4 964	4 973	7 000
Museums- og kulturminnetiltak	5 703	4 260	5 000
Sum post 21	52 585	52 833	55 600

Det foreslås bevilget 55,6 mill. kroner under posten i 2007, en økning på om lag 2,8 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Bevilgningen dekker lønnskostnader og andre driftsutgifter knyttet til hydrologisk oppdragsvirksomhet, institusjonelle oppdrag og samarbeidsavtalen med NORAD og finansieres av tilsvarende inntekter over kap. 4820, post 02.

Om lag 25 mill. kroner er knyttet til driften av hydrologiske målestasjoner for regulanter og andre kunder, samt noe annen oppdragsforskning, rådgivning og konsulentvirksomhet i Norge og utlandet. Om lag 18 mill. kroner er knyttet til oppdrag for UD/NORAD med å følge opp regjeringens bistandspolitikk innen NVEs fagfelt. NVE er NORADs rådgiver innen forvaltning av vannressurser og energi og utfører også selvstendige bistandsprosjekter på oppdrag fra NORAD.

Oppdrags- og samarbeidsvirksomheten under NVE budsjetteres til 43,6 mill. kroner i 2007, jf. kap. 4820, post 02.

I tilknytning til oppdrags- og samarbeidsvirksomheten foreslås det at bevilgningen for 2006 kan

overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4820, post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, jf. Forslag til vedtak II.

Kartlegging av fareområder

Det budsjetteres med 7 mill. kroner til arbeidet med kartlegging av flomsoner og områder med fare for flomskred i 2007, en økning på om lag 2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Hovedmålet med kartleggingen er å gi kommunene et bedre grunnlag for arealplanlegging og beredskapsplanlegging.

Museums- og kulturminnetiltak

Det budsjetteres med 5 mill. kroner til arbeidet med museums- og kulturminnetiltak innenfor energi- og vannressurssektoren i 2007, en økning på 0,74 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Økningen muliggjør en styrking av tilskuddet til Norges Vasskraft- og Industristadmuseum.

Formålet med ordningen er å ivareta, systematisere og formidle historie tilknyttet norsk energi- og vannressursforvaltning, samt å ta vare på kulturminner som reflekterer denne historien.

Post 22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Ordinær forbygningsvirksomhet mv.	36 056	36 963	37 100
Program for økt sikkerhet mot leirskred	33 828	41 884	41 900
Sum post 22	69 884	78 847	79 000

Det foreslås bevilget 79 mill. kroner til sikrings- og miljøtiltak i vassdrag i 2007, en tilnærmet videreføring av saldert budsjett 2006.

Siden distriktsbidragenenes størrelse er vanskelig å anslå, foreslås det at bevilgningen for 2007

kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 4820, post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, jf. Forslag til vedtak II.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner til oppgradering og vedlikehold av det hydrologiske stasjonsnettet i 2007, en tilnærmet videreføring av saldert budsjett 2006.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer, kan overføres

Formål

Tilskudd til utjevning av overføringstariffer skal bidra til å redusere forskjeller i nettleien som følge av naturgitte forhold og høye overføringskostnader. Tilskuddet bidrar til en direkte reduksjon av nettleien for sluttbrukere tilknyttet distribusjonsnettet i de områder av landet med høyest overføringskostnader. Den er utformet slik at den ikke fjerner nettselskapenes insentiver til å drive effektivt og ha lav nettleie.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Ved tildeling av tilskudd tas det utgangspunkt i distribusjonsverkens årlige inntektsramme fastsatt av NVE, fratrukket inntekter fra andre enn forbrukere, og tillagt kostnader fra overordnet/sideordnet nett og innbetalt eiendomsskatt. Inntektsram-

men gjenspeiler kostnadsforholdene i leveringsområdet, blant annet som følge av topografi, klima og bosetting.

Kriteriet for tildeling av støtte er gjennomsnittlig nettkostnad per kWh for uttak av kraft. Det fastsettes en terskelverdi for gjennomsnittlige nettkostnader, beregnet ut fra størrelsen på den årlige bevilgningen. Hovedregelen er at hvert distribusjonsselskap mottar to tredjedeler av differansen mellom terskelverdien og den gjennomsnittlige nettkostnaden i selskapet. Distribusjonsselskap der støtten til forbrukere blir mindre enn 1 øre/kWh i forhold til gjennomsnittlig nettkostnad omfattes ikke av ordningen. Dette skyldes at virkningen på nettleien blir relativt beskjedent i forhold til de administrative kostnadene.

Tilskuddet inngår i selskapets tillatte inntekt (inntektsrammen) og bidrar til direkte reduksjon i nettleien til forbruker.

NVE er ansvarlig for tildeling av midler til det enkelte distribusjonsverk og for oppfølging av ordningen. Ordningen administreres lokalt av distribusjonsverkene gjennom fastsettelsen av nettleien.

Budsjettforslag 2007

For 2007 foreslås det bevilget 30 mill. kroner i tilskudd til utjevning av nettleien, en videreføring av nivået i 2006.

Kap. 4820 Norges vassdrags- og energidirektorat

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Gebyrinntekter	26 496	28 400	30 900
02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	41 767	43 600	43 600
10	Refusjoner	4 992		
16	Refusjon av fødselspenger/adopsjonspenger	3 016		
18	Refusjon av sykepenger	1 518		
40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag	15 431	18 000	19 000
Sum kap. 4820		93 220	90 000	93 500

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 01 Gebyrinntekter og post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag økt med henholdsvis 1,4 og 6 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Post 01 Gebyrinntekter

Inntekter under denne posten knytter seg til gebyrer fra damtilsyn, miljøtilsyn og beredskapstilsyn. Gebyrinntektene dekker utgifter vedrørende kraftforsyningsberedskap og driften av tilsynsvirksomheten i NVE.

Det budsjetteres med gebyrinntekter på 30,9 mill. kroner, en økning på 2,5 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Økte utgifter i forbindelse med dam- og miljøtilsynet under kap. 1820, post 01 øker beregningsgrunnlaget for innkreving av gebyrer tilsvarende. I tillegg er posten prisjustert.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet

Det budsjetteres med 43,6 mill. kroner i inntekter under oppdrags- og samarbeidsvirksomheten i 2007, en videreføring av saldert budsjett 2006. Se kap. 1820, post 21 for nærmere omtale.

Post 40 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag

Inntektene under denne posten knytter seg til distriktsbidrag fra kommuner og andre som får utført sikrings- og miljøtiltak i regi av NVE. Bidraget utgjør normalt 20 pst. av anleggets totale kostnader. Det budsjetteres med totalt 19 mill. kroner i 2007, en økning på 1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen har sammenheng med en forventet økning i distriktsbidragene i 2007.

Resultatrapport 2005

I NVEs årsrapport for 2005 er det gitt en bred gjennomgang av NVEs arbeid og prioriteringer. Nedenfor er noen hovedpunkter gjengitt.

Ivareta miljø- og brukerinteresser i vassdrag

Arbeidet med EUs vanndirektiv krevde stor innsats i 2005. NVE har deltatt i karakterisering av alle norske vannforekomster. NVE har også deltatt nasjonalt og internasjonalt med å tilrettelegge for den faglige gjennomføringen av direktivet.

NVE driver en omfattende overvåking av landets vannressurser gjennom det nasjonale hydrologiske stasjonsnettet. I 2005 ble det gjennomført oppgradering og modernisering av 40 målestasjoner og investert i noen nye stasjoner.

En veileder om miljøtilsyn ved vassdragsanlegg ble ferdigstilt. Det ble gjennomført miljøtilsyn basert på internkontrollforskriften hos om lag 20 konsesjonærer og kontroll med overholdelse av minstevannsføringspålegg er gjort ved om lag 60 målepunkter. Mye arbeid ble lagt ned i behandling og godkjenning av detaljplaner for småkraftverk og oppfølgingen av disse i byggetiden.

Sikre samfunnet mot vassdragsulykker og ivareta sikkerhet og beredskap i kraftforsyningen

Det ble til sammen brukt om lag 30 mill. kroner til ordinære sikringstiltak i vassdrag. Om lag 70 tiltak ble gjennomført eller var under gjennomføring i 2005.

Som følge av to ekstreme nedbørsperioder på Vestlandet høsten 2005 oppsto det mange flomskader på bebyggelse og infrastruktur. NVE kom i 2005 i gang med flere krisetiltak i forbindelse med flommene som følges opp med sikringstiltak i 2006.

Program for økt sikkerhet mot leirskred har gått som planlagt. Totalt er om lag 33,8 mill. kroner nytt til programmet. I løpet av 2005 er alle de tidligere kartlagte kvikkleireområdene i Trøndelag og Sør-Norge klassifisert etter skredfare, konsekvens og risiko. I Flomsonkartprosjektet ble det ferdigstilt 17 nye delprosjekter i 2005. Med dette er totalt 81 av 134 delprosjekter ferdigstilt og fremdriften har gått som forutsatt.

NVEs prognose- og flomvarslingstjeneste har vært operativ hele året og varslingsrutinene har i 2005 blitt omlagt og forenklet. Antall hydrologiske målestasjoner som benyttes i flomvarslingen har økt.

NVE har i 2005 behandlet om lag 750 kommunepplaner, kommunedelplaner, og regulerings- og bebyggelsesplaner og gitt kommunene råd og veiledning om hvordan hensynet til sikkerhet og miljø langs vassdragene skal ivaretas.

NVE har fortsatt arbeidet med å utvikle og implementere et helhetlig beredskapskonsept, og samarbeider med andre myndigheter og aktører i Norge, Norden og Europa. Arbeidet baseres i hovedsak på anbefalinger gitt i Sårbarhetsutvalgets utredning (NOU 2000: 24) og BAS III-prosjektet.

NVE har i 2005 igangsatt revisjon av alle selskapene i kraftforsyningen for å få status på gjennomføringen av tiltak hjemlet i beredskaps- og rasjoneringsforskriften. NVE har utviklet administrative systemer for å ivareta funksjonen som rasjoneringsmyndighet og har videreutviklet beredskapsarbeidet.

Fremme verdiskaping gjennom effektiv og miljømessig akseptabel energiproduksjon

Det var i 2005 en sterk økning i antall småkraftverksøknader. Ved årets slutt hadde NVE 150 søknader til behandling. I 2005 ga NVE 33 konsesjoner på til sammen 327 GWh/år og oversendte også flere innstillinger til OED hvorav

syv ble sluttbehandlet i 2005. Til sammen fikk 636 GWh/år ny vannkraft konsesjon i 2005, hvorav 423 GWh/år gjaldt småkraftverk. Det ble gitt avslag på tre søknader om bygging av småkraftverk og en søknad om større vannkraftutbygging, tilsvarende en samlet produksjon på 115 GWh/år. Nesten alle prosjektene som fikk konsesjon ble pålagt miljøtiltak som minstevannsføring og/eller andre avbøtende tiltak som flytting av inntak og/eller utløp av hensyn til landskapstilpasning og biomangfold.

NVE har løpende fokusert på forenkling og effektivisering av konsesjonsprosessen blant annet gjennom utlegging av veiledningsmaterieell og søknadsmaler på internett.

NVE meddelte i 2005 ingen nye konsesjoner for vindkraft, men meddelte 32 utredningsprogram og avholdt 61 offentlige møter i tilknytning til behandling av meldinger og søknader med gjennomførte utredninger. NVE påbegynte i 2005 behandlingen av 18 meldinger og åtte søknader om vindkraftprosjekter.

I 2005 la NVE ned betydelig innsats i arbeidet med tematiske konfliktvurderinger og forberedelsen av retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. Tematiske konfliktvurderinger ble gjennomført for 19 konsesjonssøkte og 48 meldte vindkraftverk innenfor natur- og kulturmiljø-, reindrift- og forsvarsinteresser.

Av andre produksjonsanlegg har særlig arbeidet med gasskraft vært betydelig i tilknytning til søknadsbehandling av tre prosjekter. NVE har i tillegg mottatt søknad om et pilotprosjekt for offshore vindkraft og meddelt utredningsprogram for offshore vindkraftanlegg på Møre-kysten.

NVE beregner og fordeles konsesjonskraft og konsesjonsavgifter. Arbeidet med å etablere en forutsigbar og forenklet metodikk for å effektivisere saksbehandlingen har vært prioritert i 2005. Det tidligere store etterslepet av saker er redusert.

Fremme effektiv og sikker overføring og omsetning av energi og effektiv energibruk

I 2005 ble det lagt ned betydelige ressurser i konsesjonsbehandling av en rekke større overføringsanlegg, herunder nødvendige nettførsterkninger. Disse sakene er ofte omstridt og krever en stadig økende ressursinnsats.

I 2005 gjennomførte NVE revisjon av forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester. NVE startet høsten 2005 et arbeid for å kontrollere

nettselskapenes nøytralitet gjennom kontrollbesøk til utvalgte nettselskaper.

NVE la i 2005 frem på høring forslaget til ny regulering av nettvirksomhetens økonomiske vilkår fra 2007. Enkelte forhold ble lagt fram våren 2006.

NVE fulgte i 2005 opp regelverket knyttet til mer- og mindreinntekt for nettselskapene. NVE ba 35 nettselskaper med betydelig akkumulert mindreinntekt om å redegjøre for dette. De fleste tar sikte på å være i balanse ved utgangen av 2006.

NVE reviderte i 2005 forskriften om leveringskvalitet. NVE har i 2005 fokusert på forbedring av rutiner for rapportering av feil og avbrudd. NVE fulgte opp sine kontroll- og rapporteringsrutiner knyttet til Statnett SFs utøvelse av systemansvaret, og gjennomførte tilsyn med at vilkårene i utenlandskonsesjonene til Statnett SF og Nord Pool ble overholdt.

NVE deltar i internasjonalt samarbeid med reguleringsmyndighetene i andre land og som observatør i EUs rådgivende komité for energiregulering.

NVE har i 2005 igangsatt arbeidet med å vurdere om dagens regulering av fjernvarme er hensiktsmessig. Dette er gjort gjennom samarbeidsprosjekter med Enova SF og eksterne utredninger.

Andre innsatsområder

Internasjonalt bistandsarbeid

NVEs internasjonale bistandsarbeid bidrar til gjennomføringen av regjeringens utviklingspolitikk innen sektorene vann og energi. NVEs internasjonale bistandsarbeid er regulert gjennom en samarbeidsavtale mellom NVE og NORAD/UD. Arbeidet utgiftsføres over kap. 1820, post 21 som dekkes inn over kap. 4820, post 02. Prosjekter og aktiviteter knyttet direkte opp mot NORAD/UD inkluderte i 2005 faglig rådgivning i forhold til initiering og oppfølging av prosjekter i utviklingsland, opplæring gjennom kurs for deltagere fra utviklingsland og utarbeidelse av håndbøker og studier. I 2005 ble det også gjennomført 19 samarbeidsprosjekter innen institusjonsutvikling i ni land, og det ble utført 14 rådgivningsoppdrag for NORAD/UD.

Post 73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer

I 2005 ble det utbetalt 29,5 mill. kroner under ordningen, som omfattet tolv distribusjonsnett med til sammen om lag 43 500 sluttbrukere. Tilskuddet lå mellom om lag 1,0 og 7,8 øre/kWh.

Kap. 2490 NVE Anlegg

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
24	Driftsresultat			
45	Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	5 483	5 000	5 000
	Sum kap. 2490	5 483	5 000	5 000

Anleggsvirksomheten i NVE er organisert som egen resultatenheter - NVE Anlegg. Anleggsvirksomheten er ikke organisatorisk skilt ut fra NVE som egen forretningsdrift. Det budsjett- og regnskapsmessige skillet i forhold til NVE er foretatt for å etablere et klarere skille mellom NVEs forvaltningsoppgaver og entreprenør oppgaver knyttet til NVEs forbygningsvirksomhet.

NVE Anlegg skal primært utføre sikrings- og miljøtiltak i vassdrag og andre vassdragsrelaterte tiltak, herunder nødvendig vedlikehold av eksisterende anlegg som NVE har gitt bistand til. Enhe-

ten utgjør dessuten en del av NVEs beredskapsorganisasjon og skal bidra til å opprettholde og videreutvikle den vassdragstekniske kompetansen i NVE. NVE Anlegg skal utøve sine oppgaver på en mest mulig kostnadseffektiv og rasjonell måte og samtidig sikre høy kvalitet med hensyn til sikkerhet og miljø. Det er et mål at NVE Anlegg skal gå i driftsmessig balanse. NVE Anlegg konkurrerer i entreprenørmarkedet om anleggsarbeider finansiert over NVEs budsjett og vassdragsrelaterte arbeider for andre tiltakshavere.

Tabell 3.2 NVE Anleggs kapitalbalanse per 31.12.2005

Eiendeler	Kroner	Egenkapital og gjeld	Kroner
<i>Anleggsmidler:</i>		<i>Egenkapital:</i>	
Anleggskapital	26 741 043	Egenkapital uten reguleringsfond	7 530 913
		Reguleringsfond	4 763 280
Sum anleggsmidler	26 741 043	Sum egenkapital	12 294 193
<i>Omløpsmidler:</i>		<i>Langsiktig gjeld:</i>	
Kortsiktige fordringer	4 763 280	Statens rentebærende gjeld	19 210 130
Sum omløpsmidler	4 763 280	Sum langsiktig gjeld	19 210 130
Sum eiendeler	31 504 323	Sum egenkapital og gjeld	31 504 323

Tabell 3.3 Økonomiske nøkkeltall for NVE Anlegg

	31.12.2003	31.12.2004	31.12.2005
Driftsresultat i pst. av driftsinntekter ¹	-4,2	2,6	1,3
Totalkapitalrentabilitet i pst. ²	-4,6	4,3	5,6
Ekstern omsetning i pst.	12,0	16,4	21,9

¹ Driftsresultatet omfatter driftsinntekter, driftsutgifter og avskrivninger.

² Totalrentabiliteten er resultat etter finanskostnader i pst. av totalkapitalen. Resultat omfatter driftsinntekter, driftsutgifter, renter og tap/gevinst ved salg.

NVE Anleggs avskrivningsordning

NVE Anlegg følger avskrivningsplaner basert på lineære avskrivninger for anleggsmidlene. Avskriv-

ningene på de enkelte anleggsmidler foretas lineært, basert på en fastsatt avskrivningsperiode, 8 og 20 år for henholdsvis maskiner og bygninger.

Anleggsmidler avskrives ikke i investeringsåret, men starter fra 1. januar påfølgende år. Anleggsmidler blir avskrevet for et helt år i salgsåret. Nytt utstyr som har en kostnad på under kr 50 000 eksklusiv merverdiavgift, avskrives ikke. Brukt utstyr eller spesialutstyr behandles særskilt i hvert enkelt

tilfelle. Påkostninger og oppgraderinger føres mot anleggsmiddel og inngår i avskrivningsgrunnlaget. Normalt vedlikehold skal ikke avskrives. Avvik fra disse rutiner skal begrunnes og dokumenteres i hvert tilfelle.

Post 24 Driftsresultat

		(i 1 000 kr)		
Underpost	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
24.1	Driftsinntekter	-47 023	-43 000	-43 000
24.2	Driftsutgifter	40 044	36 500	36 800
24.3	Avskrivninger	5 027	5 400	5 200
24.4	Renter av statens kapital	1 158	1 100	1 000
24.5	Reguleringsfond	794		
Sum post 24				

Underpost 24.1 Driftsinntekter

NVE Anleggs driftsinntekter knytter seg til salg av forbygningstjenester til NVE og eksterne oppdrag. Driftsinntekter for 2007 er anslått til 43 mill. kroner, en videreføring av saldert budsjett 2006.

Underpost 24.2 Driftsutgifter

NVE Anleggs driftsutgifter er knyttet til lønn og kjøp av varer og tjenester. Driftsutgiftene for 2007 er anslått til 36,8 mill. kroner, en økning på 0,3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Underpost 24.3 Avskrivninger

Det budsjetteres med kalkulatoriske avskrivninger på 5,2 mill. kroner for 2007, en reduksjon på 0,2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Driften belastes med kalkulatoriske avskrivninger for å ta hensyn til kapitalslit. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Avskrivningen er en regnskapsmessig kostnad og har derfor ingen kontanteffekt, jf. motpost under kap. 5491, post 30.

Underpost 24.4 Renter av statens kapital

Det budsjetteres med kalkulatoriske renter på 1 mill. kroner for 2007, en reduksjon på 0,1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Investeringsmidlene som bevilges over kap. 2490, post 45 anses som rentebærende kapital. Statens årlige netto investeringsbidrag til NVE Anlegg betraktes som et lån det skal betales rente av. Det årlige lånet er således lik investeringsbevilgningen under post 45 med fradrag av salgsinntekter og avskrivninger.

Driften belastes med kalkulatoriske renter for å ta hensyn til kapitalkostnad. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Renter er en regnskapsmessig kostnad og har derfor ingen kontanteffekt, jf. motpost under kap. 5603, post 80.

Post 45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås bevilget 5 mill. kroner til utstysanskaffelser og vedlikehold i 2007, en videreføring av saldert budsjett 2006.

Det foreslås videre at bevilgningen for 2007 kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 5490, post 01 Salg av utstyr mv., jf. Forslag til vedtak II.

Kap. 5490 NVE Anlegg

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Salg av utstyr mv.	1 623	1 000	1 000
	Sum kap. 5490	1 623	1 000	1 000

Post 01 Salg av utstyr mv.

Det budsjetteres med salg av utstyr mv. for 1 mill. kroner i 2007, en videreføring av saldert budsjett 2006, jf. omtalen under kap. 2490, post 45.

Kap. 4829 Konesesjonsavgiftsfondet

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
50	Overføring fra fondet	154 000	148 900	154 500
	Sum kap. 4829	154 000	148 900	154 500

Post 50 Overføring fra fondet

Konesesjonsavgifter betales av regulanter og energiverk som kompensasjon for de ulemper vannkraftutbygging påfører allmenne interesser, samt at det gis som en andel av verdiskapingen. Hoveddelen av avgiftene tilfaller de kommuner hvor utbygging har funnet sted. En mindre andel går til staten og er opphav til Konesesjonsavgiftsfondet. Fondet består av innbetalte avgifter som er regulert gjennom vassdragsreguleringsloven og industrikonesesjonsloven. Satsene bestemmes ved tildeling av konesesjon og reguleres hvert femte år i takt med prisstigningen.

Hovedintensjonen med Konesesjonsavgiftsfondet er å ha midler til øyeblikkelig disposisjon for å forebygge, erstatte eller avbøte skader som skyldes dambrudd, isgang, flom eller andre ekstraordinære ulykkeshendelser som følge av vassdragsreguleringer eller virksomhet i elektriske anlegg hvor staten er ansvarlig, eller hvor statens hjelp anses som påkrevd uten at andre midler kan disponeres til formålet. Konesesjonsavgiftsfondets finansielle utvikling er vist i vedlegg 1.

Det foreslås et uttak på totalt 154,5 mill. kroner fra Konesesjonsavgiftsfondet i 2007, en økning på 5,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Programkategori 18.25 Energiomlegging

Innledning

Regjeringens satsing på omlegging av energibruk og energiproduksjon tar utgangspunkt i Soria Moria-erklæringen. Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og være ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet er sentrale elementer i denne politikken.

Norge har store muligheter til å utvikle en betydelig produksjon av mer energi, og vi kan bruke energien mer effektivt. For å styrke utviklingen av miljøvennlig energi er det grunnleggende å ha langsiktige og stabile rammebetingelser rundt arbeidet med energieffektivisering og fornybar energi.

Regjeringen bygger videre på satsingen gjennom Enova og Energifondet. Enova har i første halvdel av 2006 vært gjenstand for en bred evaluering som gir et nyttig grunnlag for det videre arbeidet. Å kanalisere en styrket satsing på energieffektivisering og fornybar energi gjennom Enova, innebærer at innsatsen kan trappes opp allerede fra 2007.

For å sikre at den økte satsingen blir langsiktig og stabil foreslår regjeringen å etablere et nytt fond, Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Det foreslås bevilget et innskudd på 10 mrd. kroner i 2007. Regjeringen vil foreslå å skyte inn ytterligere 10 mrd. kroner i 2009. Avkastningen fra grunnfondet anslås å bli i størrelsesorden 880 mill. kroner når fondskapitalen kommer opp i 20 mrd. kroner.

I dag finansieres Enovas satsing ved et påslag på nettartiffen på 1 øre/kWh. Påslaget forventes å gi en inntekt på om lag 710 mill. kroner i 2007. Etableringen av grunnfondet innebærer mer enn en dobling av satsingen på energieffektivisering og fornybar energi fra 2010.

Enova SF og Energifondet

Enova er et statsforetak eid av Olje- og energidepartementet (OED). Enova ble opprettet ved kgl.res. av 1. juni 2001 med virkning fra 22. juni 2001. Selskapet er lokalisert i Trondheim og har 32 ansatte, fordelt på 17 kvinner og 15 menn.

Enovas hovedformål er å fremme en miljøvennlig omlegging av energibruk og energiproduksjon. Energiomleggingen omfatter satsing på vannbåren varme basert på fornybare energikilder og spillvarme, vindkraft, energieffektivisering, og utvikling av gassinfrastruktur innenlands. Enova skal i den forbindelse forestå forvaltningen av midlene fra Energifondet og midlene fra post 74 til realisering av infrastruktur for naturgass.

Energifondet eies av OED, jf. forskrift om Energifondet. Energifondet skal være en langsiktig finansieringskilde for energiomlegging. OED og Enova SF har inngått en avtale om forvaltningsoppdraget, jf. St.prp. nr. 1 (2003–2004).

Enova samarbeider med en rekke andre organer, som NVE, Statnett, Innovasjon Norge og Norges forskningsråd, jf. kap. 1830.

Resultatmål for 2007

I henhold til avtalen for 2006 mellom OED og Enova om forvaltningen av midlene fra Energifondet skal Enova gjennom sin virkemiddelbruk utløse prosjekter som gir ny miljøvennlig energiproduksjon og energisparing tilsvarende 12 TWh/år innen utgangen av 2010. Basisåret er 2001. Minimum 4 TWh/år skal være økt tilgang på vannbåren varme basert på nye fornybare energikilder, spillvarme og varmepumper, og minimum 3 TWh/år skal være økt produksjon av vindkraft. På grunnlag av den økte rammen for satsingen har regjeringen fastlagt et nytt samlet mål for økt årlig fornybar energiproduksjon og energieffektivisering fra 2001 til 2016 på 30 TWh.

Den økte rammen gir grunnlag for å styrke satsingen på alle områder innen fornybar energi og energieffektivisering. Høsten 2006 tar departementet sikte på å reforhandle avtalen med Enova. En styrket satsing på infrastruktur for fjernvarme vil være et viktig element i den nye avtalen. Departementet tar sikte på å etablere en egen ordning for støtte til innkjøp av infrastruktur.

Den økte rammen gir også rom for en styrket satsing rettet mot husholdninger og utskifting av oljekjeler. For vinteren 2006/2007 har Enova imidlertid fått i oppdrag å forvalte en særskilt støt-teordning for husholdninger for å bidra til å redu-

sere strømforbruket. Det blir gitt støtte til kjøp av pelletsaminer, styringssystemer og varmepumper som ikke er basert på luft til luft. Innretningen på satsingen gjør at det ikke faller innenfor Enovas langsiktige arbeid med energiomlegging. Ordningen er derfor finansiert gjennom en egen bevilgning på 2006-budsjettet. Den videre oppfølgingen av støtteordninger til husholdninger og utskifting av oljekjeler vil bli vurdert i 2007.

Det skal innføres en innmatingsordning (feed-in-ordning) som et støttesystem for fornybar elektrisitet. Enova skal forvalte innmatingsordningen. Ordningen skal omfatte all fornybar elektrisitet

inkludert de første 3 MW i nye vannkraftanlegg. Dette innebærer at Enovas ansvarsområde utvides til å omfatte tilskudd til vannkraft. Innmatingsordningen skal finansieres innenfor Enovas samlede rammer. Departementet tar sikte på å orientere Stortinget om utformingen av en innmatingsordning i høst.

I tillegg til de kvantitative målene skal Enova støtte demonstrasjon av ny teknologi som bidrar til energiomleggingen på lang sikt. Videre skal Enova ha et landsdekkende tilbud av informasjons- og rådgivningstjenester som på kort og lang sikt bygger opp under målene for energiomleggingen.

Kap. 1825 Omlegging av energibruk og energiproduksjon

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	12 600	14 500	16 500
74	Naturgass, <i>kan overføres</i>	10 000	30 000	30 000
95	Kapitalinnskudd			10 000 000
	Sum kap. 1825	22 600	44 500	10 046 500

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Posten dekker deltakelse i ulike internasjonale programmer og aktiviteter innen fornybar energi og energibruk. I 2007 vil hoveddelen av aktiviteten være knyttet til Norges deltagelse i EUs program for fornybar energi og energieffektivisering (Intelligent Energy - Europe) der Norge har deltatt siden midten av 1990-tallet. Fra 1. januar 2007 vil Intelligent Energy - Europe inngå i rammeprogrammet Competitiveness and Innovation Framework Programme (CIP). CIP er et rammeprogram der flere eksisterende programmer som Norge allerede deltar i samles under en felles administrativ paraply. Intelligent Energy - Europe utgjør energipilaren i CIP og består av tre deler; energieffektivisering (SAVE), fornybar energi (ALTENER) og fornybar energi i transportsektoren (STEER). Programmet utfyller Norges satsing på fornybar energi og energieffektivitet og flere norske aktører deltar i europeiske prosjekter finansiert gjennom programmet. OED, FAD og NHD er i dialog med Europakommisjonen og EØS/EFTA-landene vedrørende en eventuell deltakelse i CIP. Oppfølging av Intelligent Energy - Europe i CIP er fra norsk side delegert til Enova.

Bevilgningen på posten dekker også NVEs utgifter knyttet til implementering av bygningsdirektivet. De økonomiske rammene for dette arbeidet foreslås økt med 2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Under posten settes det av totalt 6 mill. kroner til arbeidet i 2007.

Det foreslås bevilget 16,5 mill. kroner under posten i 2007, en økning på 2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Post 50 Overføring til Energifondet

Statsbudsjettet for 2007

Det foreslås ikke noen bevilgning på denne posten i 2007. Avkastningen fra Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering vil fra 2008 årlig bli ført inn på statsbudsjettets inntektsside (80-post) og tilsvarende beløp bevilges på statsbudsjettets utgiftsside (50-post) som overføring til Energifondet. Da fondets avkastning ikke føres inn på statsbudsjettet før fra 2008, foreslås det en tilsagnsfullmakt på 400 mill. kroner i 2007, jf. Forslag til vedtak V. Dette vil gi rom for å øke Enovas innsats allerede i 2007.

Tabell 3.4 Oversikt over inntektene til Energifondet i perioden 2005-2007

Betegnelse	(i 1 000 kr)			
	Regnskap 2005	Anslag 2006	Anslag 2007	Endring 2006-07
Inntekter fra påslaget på nettarriffen	717 916	710 000	710 000	0
Renteinntekter fra foregående år	13 936	28 530	50 000	21 470
Sum inntekter til Energifondet	731 852	738 530	760 000	21 470

Formål

Regjeringens visjon er at Norge skal være en miljøvennlig energinasjon, og ledende innenfor utviklingen av miljøvennlig energi. Satsing på energi-effektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet er sentrale elementer i denne politikken. Satsingen blir kanalisert gjennom Enova SF.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Enova tildeler midler i henhold til de mål og kriterier som er nedfelt i avtalen med OED om forvaltningen av Energifondet. Tildeling skjer på grunnlag av en vurdering av ulike prosjekter og aktiviteter etter en felles referanseramme. Enova søker å oppnå en mest mulig kostnadseffektiv utnyttelse av midlene.

Viktige kriterier er blant annet at prosjektene skal bidra til en varig omlegging av energibruk eller energiproduksjon. Støtten skal være utløsende for prosjektene. Videre vektlegges aktørenes gjennomføringsevne, prosjektenes ringvirkningseffekter og betydning for markedsutviklingen.

Post 74 Naturgass, kan overføres

Formål

Tilskuddsordningen skal bidra til å øke kapasiteten for LNG-mottaksanlegg og bidra til en konvertering fra tyngre brensel til naturgass i industri, skipsfart og transport. OED bidrar gjennom Enova med tilskudd til realisering av infrastruktur for naturgass. Formålet er at naturgass over tid skal gjøres tilgjengelig i flere områder.

Tildelings- og oppfølgingskriterier

Tilskuddene er rettet mot innkjøp av infrastrukturkapasitet og er utformet som en såkalt «Public Service Obligations». Tilbyderne har forpliktelser med hensyn til leveringssikkerhet, gasskvalitet og drift av anleggene. Det kan gis tilskudd til bygging av transmisjonsrør eller anlegg knyttet til transport av LNG og CNG. Det er et sentralt krite-

rium at tilskuddene skal kunne føre til gevinster for miljøet.

En andel av bevilgningen avsettes til satsingen på økt kompetanse i praktisk anvendelse av naturgass gjennom Norsk Gassenter. Satsingen er utformet som et offentlig innkjøp.

Budsjettforslag 2007

Det foreslås bevilget 30 mill. kroner til infrastruktur for naturgass i 2007, en videreføring av saldert budsjett 2006. Videre foreslås det en tilsagnsfullmakt på 20 mill. kroner, jf. Forslag til vedtak V.

Post 95 Kapitalinnskudd

Regjeringen foreslår å etablere et Grunnfond for fornybar energi og energieffektivisering. Det foreslås et innskudd på 10 mrd. kroner i 2007. Regjeringen vil foreslå å skyte inn ytterligere 10 mrd. kroner i 2009. Avkastningen fra fondet anslås å bli i størrelsesorden 880 mill. kroner når fondskapitalen kommer opp i 20 mrd. kroner.

Fondets midler vil bli plassert som kontolån til staten, med en rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid. Statsobligasjoner vil gi en stabil avkastning over tid og ha lav risiko. I tillegg gir dette en enkel administrasjon av fondet. Fondets avkastning føres årlig inn på statsbudsjettets inntektsside (80-post) og tilsvarende beløp bevilges på statsbudsjettets utgiftsside (50-post) som overføring til Energifondet.

Resultatrapport 2005

Post 21 Spesielle driftsutgifter

I 2005 ble midlene i hovedsak benyttet til kontingent for Norges deltagelse i Intelligent Energy - Europe programmet, samt til medfinansiering av norske deltakere i programmet.

Enova står for den operative oppfølgingen av den norske deltakelsen i programmet. Dette innebærer både veiledning og informasjon til potensielle søkere, og tilbud om forprosjektstøtte og nasjonal medfinansiering til prosjektgjennomføring.

Energifondet

I 2005 ble energiomleggingen utelukkende finansiert av et påslag på nettariffen på 1 øre/kWh. Virksomheten har derfor ikke hatt en egen post på statsbudsjettet. For å gi et bilde av Enovas virksomhet gjengir departementet i St.prp. nr. 1 de mest sentrale resultatene for virksomheten.

I løpet av 2005 ble det inngått kontrakter som gir et samlet energiresultat på 2 TWh/år, jf. tabell 3.5. Dette er et resultat som fremkommer ved å legge sammen energimengdene i kontraktene Enova tegner med aktørene som er tildelt midler til sine prosjekter. Prosjektene som inngår i

resultatrapporteringen er derfor ikke nødvendigvis ferdigstilte i løpet av 2005. En betydelig andel av prosjektene gjennomføres over flere år. Utbetaling av støttemidler kan derfor også skje over flere år. I gjennomsnitt ble det gitt om lag 32 øre i tilskudd for hver utløste kilowatttime, spart eller produsert. Dette tilsvarer en støtte på om lag 3 øre/kWh dersom den hadde vært tildelt som driftsstøtte over 15 år.

Enova SF hadde en disponibel ramme på om lag 837 mill. kroner i 2005. Enova benyttet om lag 789 mill. kroner av rammen i tilsagn og administrasjon.

Tabell 3.5 Aggregerte energiresultat og disponering av Energifondets midler for 2004 og 2005

Område	2004		2005	
	Mill. kroner	GWh/år	Mill. kroner	GWh/år
Energibruk	140	646	204	999
Vindkraft	384	1 023	287	585
Varme	108	518	143	409
Annen fornybar energi	33	35	24	18
Pålagte oppgaver	57		80	
Analyse med videre	11		6	
Administrasjon	41		45	
Sum disponerte midler og resultat	774	2 222	789	2 011

Det er gitt tilsagn om støtte for om lag 204 mill. kroner i 2005 til prosjekter innen programområdet Energibruk. Disse prosjektene gir i sum et kontraktsfestet energiresultat på 999 GWh/år. Programmet retter seg mot energibruk i bygg, anlegg, næringsvirksomhet og industri.

Enovas programmer for vindkraft retter seg mot aktører som investerer i bygging av nye vindkraftanlegg. Det ble i 2005 gitt tilsagn om støtte for om lag 287 mill. kroner til tre prosjekter med et kontraktsfestet energiresultat på 585 GWh/år.

Enovas varmeprogram retter seg mot aktører både innen varmedistribusjon og varmeproduksjon. Det er gitt tilsagn om støtte for om lag 143 mill. kroner til totalt 33 prosjekter i 2005. Dette gir et kontraktsfestet energiresultat på 409 GWh/år.

I tillegg til å oppnå konkrete resultater i form av energibesparelser eller ny fornybar energiproduksjon er Enova pålagt å drive et landsdekkende tilbud av informasjons- og rådgivningstjenester. Hensikten med arbeidet har vært å øke oppmerksom-

heten om energibruk og energiløsninger og å øke kjennskapen til Enova som aktør i energiomleggingen.

Som et ledd i arbeidet med å utvikle en ny og mer kostnadseffektiv struktur for landsdekkende informasjons- og rådgivningstjeneste har Enova etablert en nasjonal svartjeneste. Denne svartjenesten består av et grønt nummer for å betjene husholdninger, samt en svartjeneste for profesjonelle aktører for å gi råd om Enovas programmer. Svartjenesten har besvart om lag 22 000 henvendelser i 2005.

Enova SF har i løpet av 2005 utført en rekke analyser og utredninger for å sikre beslutningsgrunnlaget ved utformingen av sine virkemidler.

I 2005 mottok Enova SF 45 mill. kroner fra Energifondet i administrasjonshonorar, inkludert merverdiavgift. Administrasjonshonoraret dekker ordinær drift av Enova SF for forvaltningen av Energifondet. Foretaket hadde et årsoverskudd på om lag 2,7 mill. kroner.

Post 74 Naturgass

Enova SF inngikk avtaler om å dekke kostnader for tjenester av allmenn økonomisk betydning knyttet til realisering av mottaks- og lageranlegg for LNG i Kristiansand, Mosjøen og på Melkøya. De samlede forpliktelsene i disse avtalene beløper seg til 38,4 mill. kroner. Anleggene vil være i drift senest i løpet av 2008. Utbetalinger til prosjektene vil finne sted fra 2006 til og med 2008. Utbetalinger i 2005 i forbindelse med tidligere inngåtte prosjektavtaler utgjorde 12,6 mill. kroner.

Tilskuddsordningen til utvikling av naturgassinfrastruktur gjennom Enova ble høsten 2005 evaluert av Samfunns- og næringslivsforskning. Evalueringen viser at ordningen har ført til større initiale prosjekter enn man ellers ville hatt, og at noen av prosjektene kan ha blitt fremskyndet i tid.

Det ble utbetalt om lag 3,9 mill. kroner til Norsk Gassenter - det nasjonale kompetansesenteret for demonstrasjon og opplæring i praktisk anvendelse av gass.

Det ble utbetalt 2 mill. kroner til Enova sin administrasjon av ordningen.

Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering

Kap. 1830 Forskning

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	17 270		
22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>		18 048	20 000
50	Norges forskningsråd	393 300	477 100	438 500
70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>	9 509	10 400	11 300
Sum kap. 1830		420 079	505 548	469 800

Post 22 Forvaltningsrettet forskning og utvikling, kan overføres

Bevilgningen på posten dekker forvaltningsrettet forskning og utvikling i regi av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Målet er at forskningsaktivitetene skal støtte direktoratets oppgaver, og bidra til at NVE utvikler kunnskap som styrker NVEs forvaltningskompetanse. Aktiviteten skal inkludere relevante problemstillinger knyttet til forsyningssikkerhet for energi, og øke kunnskapen for best mulig kost/nyttevurderinger av energiprojekter. Det arbeides grunnleggende med hydrologi, miljø og vassdragssikkerhet. NVE deltar i flere av programmene til Norges forskningsråd og samarbeider med blant annet Energibedriftenes landsforening (EBL), Direktoratet for naturforvaltning (DN) og Enova SF.

Budsjettforslag 2007

Det foreslås bevilget 20 mill. kroner i 2007, en økning på om lag 2 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Aktiviteter 2007

En viktig utfordring innenfor energiområdet er å opparbeide kunnskap om sammenhengen mellom ulike energikilder og produksjonsteknologier, kapasitet i overføringsnett og forbruksmønsteret. I 2007 skal blant annet effektiv nettdrift og økonomisk regulering av nettvirksomheten analyseres.

Videre skal oppdatering og utvikling av modeller, metoder og data bidra til å styrke NVEs analysevirksomhet. Dette vil styrke grunnlaget for å utforme virkemidler til å styre utviklingen innenfor energiforsyningen mot ønskede mål.

En hovedaktivitet i 2007 vil være knyttet til vurderinger av energitilgangen fra fornybare energikilder for kraft og varme og økt tilgang fra klimavennlig termisk kraft. Det vil være viktig å utvikle kompetanse rettet mot hvordan sårbarhet i kraftnettet og klimaendringers virkning på energisystemet påvirker forsyningssikkerheten for energi. Videre vil NVE i 2007 styrke og videreutvikle kompetansen knyttet til miljøkonsekvenser ved mulige utbygginger av store vindparker og større overføringsanlegg og relevante miljømessig avbøtende tiltak i denne forbindelse. Arbeidet med å bedre kunnskapen om damsikkerhet og risiko for naturkatastrofer vil bli styrket i 2007.

Aktivitetene i 2007 vil videre omfatte studier knyttet til konsekvenser av redusert vannføring, og utvikling av verktøy for å fastsette betingelser for en miljøbasert vannføring. Videre skal det utvikles en rekke planleggings- og analyseverktøy for arbeidet med EUs vanddirektiv.

Innen hydrologi vil forskningen videreføres langs hovedsatsingsområdene klimaendringer og effekter av disse, videreutvikling og forbedring av hydrologiske modeller, grunnvannskartlegging og arktisk hydrologi. Pålitelige hydrologiske modeller er grunnlaget både for flomvarsling, energiprognoser og scenarieberegninger av klimaeffekter. I til-

knytning til Det Internasjonale Polaråret 2007-2009, vil en rekke forskningsaktiviteter med relevans for NVEs forskningsvirksomhet bli satt i gang.

Arbeidet med kvantifisering av dannelse og forekomst av grunnvann vil også gis prioritet. Det skal utvikles verktøy for estimering av lavvannsføring og produksjon av et landsdekkende lavvannskart. Dette vil være et viktig beslutningsgrunnlag ved fastsetting av minstevannføringsgrenser og ved vurdering av kritiske nivåer ved alle typer vannbruk og for tørkesituasjoner.

Resultatrapport 2005

På energiområdet har aktivitetene i 2005 gitt økt forståelse av mulighetene for energitilgang fra fornybare energikilder og gass. Det er gjennomført prosjekter som har økt forståelsen for hvilke krav som må settes til konsesjonssøknader og som har bedret beslutningsverktøyet for energiteknologier som vann- og vindkraft. NVE har fått etablert data-serier og utviklet modeller som muliggjør energianalyser på et mer aggregert nivå enn før, og som har bedret grunnlaget for å kunne analysere virkninger av klimaendringer på energiproduksjon, overføringsnett og forbruk.

Forsyningssikkerhetsprosjektet har sett på sårbarhet i kraftnettet og konkludert med at tilgjengelig informasjon indikerer at sårbarheten ikke øker. Inntektsrammereguleringen for nettselskapene er gjennomgått og NVE tar sikte på å videreføre inntektsrammereguleringen i 2007, men med justeringer.

Innenfor vannressursområdet har aktivitetene i 2005 resultert i økt kunnskap om hvordan redusert vannføring påvirker fysiske og biologiske forhold. Oversikten over vassdragsrelaterte kulturminner er bedret gjennom dokumentasjon av kraftverk og evaluering av kulturhistorisk verdi. Videre har NVE styrket kunnskapen om hvordan flominformasjon bør utformes.

Det har vært forsket på effektene av klimaendringer på hydrologiske forhold og kraftproduksjon.

Nærmere omtale av blant annet programmer, prosjekter, resultater og samarbeid er lagt ut på NVEs internetsider (www.nve.no).

Post 50 Norges forskningsråd

Gjennom Norges forskningsråd (Forskningsrådet) finansierer Olje- og energidepartementet grunnleggende strategisk forskning og støtter brukerstyrt forskning og teknologiutvikling. Departementet støtter også demonstrasjon av ny teknologi innen petroleumssektoren og energi- og vannressurssektoren, samt demonstrasjon av miljøvennlig gasskraftteknologi.

Det overordnede målet for den strategiske forskningen er å oppnå faglig styrking av de enkelte instituttene og universitetene innenfor fagfeltene petroleum og energi. Valg av innsatsområder gjøres på bakgrunn av vurderinger av fremtidige muligheter for norsk næringsliv og kompetansen norske miljøer besitter. Det er hovedsakelig fire typer aktiviteter innenfor strategisk forskning: *Strategiske instituttprogrammer* (SIP) skal bidra til at instituttsektoren kan bygge opp et godt tilbud for norsk næringsliv innenfor energi- og petroleumssektoren, *strategiske universitetsprogrammer* (SUP) skal bidra til å støtte universitetene med å utvikle fagområder som vil være viktige for energi- og petroleumssektoren, *strategisk grunnleggende forskning* inngår i de store programmene i Forskningsrådet (RENERGI og PETROMAKS) og *annen strategisk forskning* gjennomføres i prosjekter utenfor de store programmene i Forskningsrådet.

Gjennom støtte til brukerstyrt forskning og teknologiutvikling og demonstrasjon av ny teknologi, ønsker departementet å stimulere til økt verdiskaping og konkurransekraft i næringslivet, og til positive økonomiske ringvirkninger i samfunnet for øvrig. Det legges vekt på at brukernes prioriteringer og behov ivaretas. Støtten til prosjekter skal utløse og forsterke næringslivets egen satsing på forskning og utvikling, og forutsetter forpliktende medvirkning fra brukerne. OEDs midler til brukerstyrt forskning blir i hovedsak kanalisert til programmene PETROMAKS, RENERGI, Demo 2000 og Climit.

Tabell 3.6 Fordeling av bevilgning under kap. 1830, post 50 til forskning i regi av Norges forskningsråd

Formål	(i 1 000 kr)	
	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Petroleumssektoren:		
PETROMAKS og DEMO 2000	252 100	210 000
Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning		10 000 ¹
Strategisk forskning	39 000	39 000
Sum Petroleumssektoren	291 100	259 000
Energi- og vannressurssektoren:		
RENERGI	99 300	99 300
Miljøvennlig gasskraftteknologi (Climit)	55 000	48 500
Strategisk forskning	20 700	20 700
Sum Energi- og vannressurssektoren	175 000	168 500
Deltakelse i EU-prosjekter	11 000	11 000
Sum bevilgning til Norges forskningsråd	477 100	438 500

¹Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning var i 2006 inkludert i PETROMAKS.

Det foreslås bevilget 438,5 mill. kroner til Forskningsrådet over OEDs budsjett i 2007, en reduksjon på 38,6 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Videre foreslås det at tilsagnsfullmakten på 33 mill. kroner videreføres for 2007, jf. Forslag til vedtak V.

I tillegg til bevilgningen over denne posten, vil om lag 141,5 mill. kroner av avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping, som disponeres av Forskningsrådet, bli brukt til forskning med relevans for OED. Midlene fordeler seg på 61 mill. kroner til PETROMAKS, 14 mill. kroner til Center for Integrated Petroleum Research, 30 mill. kroner til de tre sentrene for forskningsdrevet innovasjon innenfor petroleum, om lag 11,5 mill. kroner til RENERGI og 25 mill. kroner til det nye programmet for forskning på industriell bruk av naturgass, GASSMAKS. Midlene bevilges over Kunnskapsdepartementets budsjett. I tillegg vil Nærings- og handelsdepartementet bevilge 1 mill. kroner til GASSMAKS.

Samlet innebærer dette midler til petroleumsrelatert forskning gjennom Forskningsrådet på om lag 390 mill. kroner i 2007, hvorav om lag 259 mill. kroner foreslås over OEDs budsjett og 130 mill. kroner av avkastningen fra Forskningsfondet. Videre er det avsatt 6,4 mill. kroner til SEAPOP-programmet over OEDs budsjett (kap. 1800, post 21) og Miljøverndepartementets budsjett. I tillegg kommer bidrag fra andre departementer til petroleumsrelatert forskning og utvikling.

De samlede midlene til energiforskning gjennom Forskningsrådet anslås å bli om lag 180 mill. kroner, hvorav 168,5 mill. kroner foreslås over OEDs budsjett og om lag 11,5 mill. kroner fra Forskningsfondets avkastning. Blant midlene til energiforskning, foreslås det bevilget 48,5 mill. kroner til miljøvennlige gasskraftteknologier (Forskningsrådets del av Climit-programmet). I tillegg kommer midler fra andre departementer til energirelatert forskning og utvikling.

For å sikre en effektiv og god bruk av forskningsmidlene, gir departementet Forskningsrådet anledning til å omdisponere midler mellom virkemidler innenfor den enkelte sektor.

Petroleumssektoren

I Nordsjøen, Norskehavet og i Barentshavet finnes store potensialer for videre utvinning av de norske petroleumsressursene. Oljedirektoratet anslår at to tredjedeler av de utvinnbare ressursene på den norske kontinentalsokkelen ennå ikke er utnyttet. En betydelig del av petroleumsressursene er ennå ikke påvist. De største utfordringene for petroleumssektoren er knyttet til utvikling av nye, effektive leteteknologier for å finne nye drivverdige felt, samt økt utvinning av eksisterende felt. Forskning og teknologiutvikling vil være avgjørende i forhold til å mestre utfordringene knyttet til å få mest mulig ut av olje- og gassressursene, samt i arbeidet med å nå målet om 5 mrd. fat ekstra oljereserver i tiårsperioden fra 2005 til 2015.

I 2001 ble det etablert en nasjonal teknologi-strategi for olje- og gassvirksomheten i Norge, *Olje og gass i det 21. århundre (OG21)*. Strategien ble revidert i 2005 for å oppnå en bedre tilpasning til de utfordringene bransjen står overfor i dag. Den reviderte strategien har definert åtte teknologiområder som vil være avgjørende for den videre utviklingen av petroleumsaktiviteten:

- fremtidens miljøteknologi,
- leting og reservoarkarakterisering,
- økt utvinning,
- kostnadseffektiv boring og intervensjon,
- integrerte operasjoner og sanntidsreservoarstyring,
- undervannsprosessering og transport,
- dypvanns- og undervannsproduksjonsstrategi og
- gassteknologi.

Det er viktig med et best mulig samspill mellom de ulike kompetansemiljøene i olje- og gassnæringen. Samarbeidet gjennom OG21 er med på å sikre en mest mulig effektiv og målrettet forskningsinnsats i den norske petroleumssektoren.

Regjeringen har som mål å videreutvikle kompetanse som setter oss bedre i stand til å operere i nordområdene på en bærekraftig måte. Erfaringene fra Nordsjøen og Norskehavet danner et solid fundament for utviklingen av teknologi for de nordlige områdene. Basert på denne kunnskapen, vil videre forskning og utvikling knyttet til teknologier og løsninger være avgjørende for å sikre forsvarlig leting etter og utbygging av petroleumsforekomster i nordområdene.

Som stor ressurseier har staten et spesielt ansvar å sørge for tilstrekkelig kompetansebygging, forskning og utvikling. Regjeringens budsjettforslag innebærer at den samlede offentlige satsingen knyttet til petroleumsrelatert forskning holdes på om lag 400 mill. kroner i 2007. Midlene bevilges i hovedsak over Olje- og energidepartementets budsjett og fra avkastningen fra Fondet for forskning og nyskaping, men også andre departementers bevilgninger bidrar til petroleumsrelatert forskning og utvikling. Regjeringen vil fortsatt satse bevisst på forskning og teknologiutvikling innenfor olje- og gassnæringen.

Myndighetens satsing på petroleumsforskning forvaltes i hovedsak gjennom programmene PETROMAKS og Demo 2000. Disse programmene er myndighetenes viktigste virkemiddel for å følge opp den nasjonale teknologistrategien.

PETROMAKS – program for maksimal utnyttelse av petroleumsressursene

PETROMAKS omfatter både strategisk grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, samt

anvendt forskning og teknologiutvikling. PETROMAKS ble etablert i 2004, og programmet er planlagt for en tiårsperiode. PETROMAKS arbeider med utgangspunkt i OG21s teknologistrategi.

PETROMAKS henvender seg til norske bedrifter og forskningsinstitusjoner som kan bidra til videreutvikling av petroleumsnæringen. Gjennom etablering av prosjekter, vil PETROMAKS skape en portefølje som stimulerer til langsiktig kunnskap og kompetansebygging i Norge. Porteføljen innrettes også mot næringsutvikling med fokus på innovasjon, entreprenørskap, forskningsbaserte nyetableringer, produktivitet, kostnadsreduksjoner og eksport. Der det er relevant, ses aktivitetene i sammenheng med internasjonale forskningsaktiviteter som EUs rammeprogram og nasjonale programmer i USA og Russland.

Oljeindustrien vil ha et betydelig rekrutteringsbehov i fremtiden. PETROMAKS finansierer forskningsrettet utdanning både av hovedfags- og doktorgradskandidater, i tillegg til å kvalifisere kandidater på postdoc-nivå. Også utenlandske stipendiater deltar i noen av prosjektene. Kandidatene som finansieres av programmet rekrutteres ofte til oljeselskapene eller til leverandørindustrien. På denne måten bidrar PETROMAKS til verdifull kompetanseheving i bransjen, og letter fremtidig rekruttering til industrien.

Gjennom PETROMAKS-programmet finansieres forskning på arktiske problemstillinger som er relevante for petroleumsvirksomheten. De fleste problemstillingene som er relevante for nordområdene er også relevante for andre områder på norsk kontinentalsokkel. Unntaket er problemstillinger knyttet til ekstremt klima, håndtering av is, ising på installasjoner og transport over svært lange avstander. Forskningsrådet har ikke organisert egne programmer for nordområdene. Nordområde relevant forskning er integrert i hele bredden av Forskningsrådets virksomhet, herunder PETROMAKS-programmet. PETROMAKS oppfordrer i sine utlysninger til prosjektforslag at disse er innrettet mot problemstillinger knyttet til nordområdene.

PROOF

PROOF er et program som har som hovedmål å øke kunnskapene om langtidsvirkningene av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten. Dette skal bedre beslutningsgrunnlaget for myndighetene ved samordning av virksomheten med annen bruk og vern av havmiljøet. Et viktig delmål er å sikre rekruttering og kompetanseutvikling på feltet i relevante norske forskningsmiljøer.

Fra og med 2006 inngår PROOF som et delprogram i programmet «Havet og kysten», som er

planlagt for perioden 2006-2015. Gjennom partnerskap i prosjektene har PROOF et utstrakt samarbeid med internasjonale miljøer.

Demo 2000 – prosjektrettet teknologiutvikling

En viktig forutsetning for å oppnå økt utvinning av olje og gass, mer miljøvennlig produksjon, samt reduserte lete- og utvinningskostnader, er at industrien tar i bruk ny teknologi slik at man får testet ut nye løsninger. Erfaringsmessig har dette imidlertid vist seg å være en utfordring. Årsaken er ofte at ny teknologi er forbundet med høye kostnader og høy risiko. Demo 2000 er et program som har som mål å bidra til å redusere kostnader og risiko for industrien og kommersialisere ny teknologi gjennom støtte til pilotering og demonstrasjon.

Demo 2000 har internasjonalt samarbeid med Deepstar i USA og PROCAP 3000 (Petrobras) i Brasil. Sammen med INTSOK, leverandørbedrifter og oljeselskaper arbeider Demo 2000 for å identifisere muligheter for feltutprøving og pilotering internasjonalt.

Demo 2000-programmet satser også på utvikling og utprøving av petroleumsteknologi som er spesielt relevant for arktiske forhold. Programmet har utlysninger der det legges spesiell vekt på utfordringer knyttet til nordområdene. Forskningsrådet har ikke organisert egne programmer for nordområdene. I stedet er nordområde relevant forskning integrert i hele bredden av Forskningsrådets virksomhet, herunder Demo 2000-programmet.

Samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning – nytt program

Petroleumsvirksomheten har stor betydning for Norge både i dag og langt inn i fremtiden. Norge er en stor eksportør av både olje og gass og dette kombinert med prisoppgangen de siste årene gir vesentlig bidrag til BNP og statens inntekter. Tilgang på ny kunnskap om forhold som påvirker utviklingen av petroleumsvirksomheten er derfor viktig for norsk økonomi og samfunn.

Det samfunnsvitenskapelige forskningsprogrammet, Petropol, er avsluttet i 2006. I regi av Forskningsrådet skal et nytt program for samfunnsvitenskapelig petroleumsforskning opprettes.

Det nye programmet skal gi innsikt og kompetanse om samfunnsmessige forhold som grunnlag for strategi- og politikktutforming hos norske myndigheter og næringsliv i petroleumssektoren. Når det gjelder internasjonale forhold, skal det fokuseres på de regionene som er mest sentrale for nor-

ske interesser, spesielt det europeiske gassmarkedet, Midt-Østen og Russland.

GASSMAKS – nytt program

Forskningsrådet har gjennomført en vurdering av potensialet for verdiskaping fra industriell foredling av naturgass, og kommet frem til at det er behov for økt forskning på dette området. Prioriterte tema i GASSMAKS er konvertering og bruk av naturgass til plastråstoff, plast, syntesegass, syntetiske drivstoff, energiprosesser, karbonmaterialer, metallurgiske prosesser og næringsstoff som proteiner og fett. En slik innretning av GASSMAKS vil gi naturlige grenser til relaterte forskningsprogrammer. GASSMAKS vil starte i 2007 og ha en varighet på åtte til ti år. Programmet vil omfatte både grunnleggende kompetansebyggende forskning og industrielt rettet FoU. Det foreslås at GASSMAKS tildeles midler fra avkastningen av Fondet for forskning og nyskaping. Disse midlene bevilges over Kunnskapsdepartementets budsjett, og utgjør 25 mill. kroner i 2007. I tillegg vil Nærings- og handelsdepartementet bevilge 1 mill. kroner til programmet.

Strategiske instituttprogrammer og strategiske universitetsprogrammer

For instituttene inngår bevilgninger til strategiske instituttprogrammer (SIP) som del av basisbevilgningen slik denne er definert av Kunnskapsdepartementet. Et viktig mål for de strategiske institutt- og universitetsprogrammene innen fagområdet petroleum er at de skal bidra til kompetanseoppbygging på områder som er knyttet til reservoar karakterisering og reservoarstyring, samt til utvikling av teknologi for optimal leting/prospektidentifisering.

Energi- og vannressurssektoren

Bevilgningen til energiforskning skal bidra til å utløse potensialet som Norges rike energiressurser og betydelige kompetanse gir for fortsatt verdiskaping. Innenfor energi- og vannressurssektoren utgjør offentlige forskningsmidler nær halvparten av sektorens totale forskningsinnsats.

Gjennom satsingen på energiforskning skal det:

- utvikles teknologi og kompetanse som bidrar til en effektiv energiomlegging og et miljøvennlig energisystem i Norge,
- utvikles nye, konkurransedyktige produkter og tjenester som kan gi grobunn for ny næring og økt verdiskaping i Norge,

- frembringes kunnskap og analyser som grunnlag for utvikling av myndighetenes og næringslivets langsiktige strategier på energiområdet.

Energiforskningen skal organiseres på en måte som sikrer godt samspill mellom forskningsmiljøer og bedrifter, og bidra til at nye løsninger innenfor produksjon og bruk av energi tas i bruk så raskt som mulig. Potensialet for næringsutvikling i Norge er betydelig. Dette gjelder spesielt i markedet for nye fornybare energikilder, som er et av de raskest voksende markedene internasjonalt.

Det er en kontinuerlig utfordring for den brukerstyrte forskningen å dekke de kortsiktige kunnskapsbehov som endringer i energisektoren krever. Samtidig er det et mål å stimulere industri og næringsliv til samarbeid med forskningsmiljøer, både med hensyn til fremtidig næringsutvikling og som grunnlag for et fremtidig energisystem karakterisert av energieffektivitet og miljøvennlig ressursforvaltning.

Forskningsinnsatsen skal være robust for endringer i samfunnets behov og rammebetingelser. Bred deltakelse i internasjonale forskningsprogrammer er viktig.

Forskningsrådet skal i tett samarbeid med Enova, Gassnova og NVE bidra til en målrettet kompetanseoppbygging med sikte på å nå målene innenfor energisektoren på en mest mulig robust og kostnadseffektiv måte. Særlig viktig er den felles satsingen som Forskningsrådet og Enova har for å virkeliggjøre innovative energiløsninger og øke anvendelsen av ny energiteknologi. Det er også viktig med et tett samspill med det virkemiddelapparatet som finnes i Innovasjon Norge.

Olje- og energidepartementet har satt i gang et innledende arbeid for å etablere en strategi som kan bidra til en mer helhetlig og styrket forsknings- og teknologiinnsats for energisektoren. Arbeidet gjøres i samarbeid med representanter fra energinæringen og skal ferdigstilles 1. november 2006. Det tas sikte på å etablere et konkret strategiarbeid fra årskiftet.

RENERGI – Fremtidens rene energisystem

Det meste av forskningen og teknologiutviklingen innenfor energiproduksjon og energibruk er organisert i ett stort program kalt RENERGI – Fremtidens rene energisystem. Temamessig dekker programmet storparten av den energirelaterte forskningen, med unntak av forskning relatert til miljøvennlig gasskraftteknologi. Programmet har stor faglig spennvidde og omfatter både strategisk grunnleggende forskning og kompetanseutvikling, anvendt forskning og teknologiutvikling, og sam-

funnsfaglig forskning som underlag for politikktutforming.

Programmet skal utvikle kunnskap og ny energiteknologi som skal gi grunnlag for bærekraftig forvaltning av landets energiresurser utenom petroleum og en konkurransedyktig næringsutvikling. Det legges vekt på å bygge opp kompetente og robuste FoU-miljøer som kan betjene næringsliv og forvaltning på en tilfredsstillende måte. Samtidig skal det stimuleres til nødvendig teknologiutvikling og langsiktighet i energiforsyningen.

Sentrale forskningstemaer innenfor RENERGI er:

- fornybare energikilder,
- energiproduksjon uten forurensende utslipp,
- effektiv og fleksibel energibruk hos sluttbruker,
- energisystem,
- hydrogen – produksjon, lagring og anvendelse,
- bruk av naturgass til energiformål og
- samfunnsmessige rammebetingelser og virkemidler i klima- og energipolitikken.

På kort og mellomlang sikt vil RENERGI ha følgende forskningsprioriteringer:

- Nye teknologier, systemer og løsninger som bidrar til energiomlegging gjennom effektivisering av energiproduksjon og energibruk, økt energitilgang og høyere systemmessig sikkerhet og fleksibilitet.
- Miljøvennlig energisystem gjennom reduserte utslipp av klimagasser, annen luftforurensning, arealbruk med mer.
- Nye internasjonalt konkurransedyktige varer og tjenester tilknyttet energisektoren.
- Kunnskap som gir støtte til myndighetenes og næringslivets langsiktige strategier på energiområdet og utforming av offentlige virkemidler.
- Internasjonalt konkurransedyktige forskningsmiljøer på prioriterte fagområder, med omfattende samarbeid med internasjonale forskningsmiljøer og ulike typer brukere.

Det tas sikte på å styrke den brukerstyrte forskningen, spesielt innenfor nye fornybare energikilder som bio-, bølge-, vind-, tidevanns- og solenergi og hydrogen. Satsingen på nye fornybare energikilder og hydrogen er i vekst internasjonalt, og åpner nye muligheter for næringsutvikling og verdiskaping i et relativt nytt marked for norske bedrifter. RENERGI-programmet står også sentralt i myndighetenes strategi og tilhørende plattform for videre satsing på hydrogen som energibærer, både i stasjonær energiforsyning og i transportsektoren. Mer om hydrogenplattformen kan leses på www.hydrogenplattformen.no.

Strategisk forskning

Strategisk forskning dekker grunnleggende energiforskning i strategiske programmer som gjennomføres utenfor RENERGI-programmet. Det gis også støtte til relevant internasjonal virksomhet.

Programmet KOSK - Katalyse og organisk syntetisk kjemi - foreslås videreført i en ny programperiode (2007-2012). KOSK er et nettverksprogram som skal gi støtte til grunnleggende forskning innenfor temaene katalyse og organisk syntetisk kjemi. OED støtter katalysedelen, mens Kunnskapsdepartementet dekker organisk syntetisk kjemi. Programmet har på katalysesiden en særlig innretning mot prosesser for foredling av naturgass til mer verdifulle kjemikalier (for eksempel metanol og drivstoffer) og dette åpner muligheter for å utvikle ny verdiskapende næringsvirksomhet. Det legges opp til en videreføring av finansieringen fra OED med 5,5 mill. kroner i 2007.

Støtten til strategiske institutt- og universitetsprogrammer (SIP/SUP) innenfor energiforskningen foreslås videreført med 4 mill. kroner i 2007. Støtten skal gå til grunnleggende forskning som har som mål å etablere FoU-kompetanse av høy internasjonal kvalitet i instituttene og universitetene innenfor rammen av de prioriteringer som er gitt for kompetansefeltet energi. Relevansvurderingen ved behandling av SIP/SUP-søknader legger til grunn de samme prioriteringer som gjelder for RENERGI.

Ordningen med støtte til et strategisk universitetsprogram om energirett ved Norsk institutt for sjørett ved UiO videreføres med 1,5 mill. kroner.

Miljøvennlig gasskraftteknologi

Midlene til FoU innenfor miljøvennlig gasskraftteknologi overføres Forskningsrådet og inngår i Climit-programmet. Climit administreres av Gassnova og Forskningsrådet i samarbeid, og finansieres dels fra Forskningsrådets midler til miljøvennlig gasskraftteknologi og dels av avkastningen fra Fondet for miljøvennlig gassteknologi, jf. kap. 1831, post 50.

Climits mål er å bidra til lønnsom gasskraft med CO₂-håndtering i Norge. Programmet skal dekke hele kjeden fra langsiktig, kompetanseoppbyggende forskning til å støtte prosjekter som demonstrerer CO₂-håndteringsteknologier. Forskningsrådet har ansvaret for FoU-delen, mens Gassnova har ansvaret for å støtte demonstrasjonsprosjekter. Utviklingsprosjekter, studier og forprosjekter ligger mellom disse ytterpunktene, og

støtte kan gis av Forskningsrådet eller Gassnova avhengig av innholdet i prosjektene.

Prosjektporteføljen vil i særlig grad være innrettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂ på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Videre prioriteres utvikling av kunnskap og løsninger for sikker og pålitelig lagring av CO₂ i geologiske formasjoner. På kort sikt er målene å:

- kvalifisere og få ned kostnadene knyttet til CO₂-fangst fra gasskraftverk og
- etablere metodikk for sikker geologisk lagring av CO₂.

På lengre sikt er målene å:

- forbedre eller utvikle teknologier med potensial for signifikant forbedring i virkningsgrad og lønnsomhet innen kraftproduksjon med CO₂-fangst og
- utvikle metodikk for lagring av CO₂ som oppfyller kravene for klimatiltak i henhold til internasjonale avtaler.

I forbindelse med teknologiutvikling, legges det vekt på å finne muligheter for fremtidig industrialisering og verdiskaping i norsk industri. Det er en utfordring for Norge at det nasjonalt er få teknologileverandører med evne til større satsinger innenfor utvikling av teknologier for fangst og lagring av CO₂. Teknologifeltet er globalt, og det er viktig med samarbeid med utenlandsk industri.

Resultatrapport 2005

Petroleumssektoren

PETROMAKS

I 2005 hadde PETROMAKS en portefølje bestående av 210 prosjekter. Nær halvparten av prosjektene i porteføljen omfattet områdene «Leting og reservoarkarakterisering» og «Integrerte operasjoner og sanntids reservoarstyring». Porteføljen omfatter forskerprosjekter, kompetanseprosjekter, innovasjonsprosjekter og forprosjekter.

Selv om 2005 bare var andre virkeåret for PETROMAKS, har mange av prosjektene i porteføljen allerede gitt synlige og viktige resultater både med hensyn til grunnleggende innsikt og praktiske løsninger. Dette skyldes delvis at prosjektporteføljen til PETROMAKS også omfatter prosjekter som inngikk i programmets forløper «Olje- og gassprogrammet».

PETROMAKS har i 2005 finansiert om lag 100 doktorgradsårsverk. Dette er viktig kompetansebygging for petroleumsbransjen og en viktig rekrutteringsmulighet for næringslivet.

Boks 3.1 Prosjektet «Badger»

PETROMAKS-programmet støtter blant annet prosjektet «Badger», som har som mål å gjøre leteboring billigere og mer effektiv. Badger, eller grevlingen på norsk, er en selvgående strømdrevet boremaskin som graver seg ned gjennom havbunnssedimentene på jakt etter olje og gass. Via en kabel sendes geologiske og reservoartekniske data til selskapene via satellitt, for nærmere analyse. Etter hvert som grevlingen graver seg ned, blir hullet bak permanent plugget igjen med kaks, og boremaskinen forblir i undergrunnen når oppdraget er utført. Badger Explorer vil, dersom prosjektet lykkes, gjøre oljeletingen langt billigere, samt at den vil føre til at borerigger kan bli overflødige i denne fasen av letingen.

PETROMAKS har, i tråd med programplanen, etablert samarbeid med russiske institusjoner og institusjoner i USA. Det ble i løpet av året arrangert seminarer med god deltagelse fra begge land og samarbeidsprosjekter er igangsatt.

Kvantifiserbare resultater:

- Tre doktorgrader avlagt
- Antall prosjekter: 210, hvorav 130 nye
- Antall doktorgradsstipendiater: 77, hvorav 21 kvinner
- Antall postdoktorstipendiater: 25, hvorav 2 kvinner
- Antall deltakende bedrifter: 100

PROOF

I 2005 støttet PROOF-programmet til sammen 27 prosjekter. Prosjektene finansierer til sammen åtte doktorgradsstipendiater og en postdoktorstipendiat. PROOF-programmets hovedmål er å øke kunnskapene om langtidsvirkningene av utslipp til sjø fra petroleumsvirksomheten.

Kvantifiserbare resultater:

- Antall prosjekter: 27, hvorav 11 nye
- Antall doktorgradsstipendiater: 8, hvorav 4 kvinner
- Antall postdoktorstipendiat: 1 kvinne
- Avlagte doktorgrader: 1
- Vitenskapelig publikasjoner: 6
- Andre publikasjoner: 18
- Annen formidling: 22, inkludert 2 oppslag i massemedia

Demo 2000

I 2005 omfattet Demo 2000-programmet til sammen 50 aktive prosjekter. 23 av disse ble startet opp etter vedtak gjort i styringskomiteen i 2005. De øvrige ble videreført fra tidligere år. 14 prosjekter ble avsluttet i 2005.

Demo 2000-programmet ble startet i 1999, og har siden oppstart støttet 125 prosjekter. Totalt har 59 bedrifter mottatt støtte siden programmet startet opp, og åtte nye bedrifter mottok støtte for første gang i 2005. Underleverandører er da ikke medregnet.

Syvende søknadsrunde av Demo 2000 ble utlyst i januar 2005. For første gang var det mulig å søke på prosjekter innen områdene arktisk teknologi og integrerte operasjoner (e-felt). For øvrig ble det lagt særlig vekt på området «prosessering på havbunnen». Totalt ble 45 søknader evaluert. Teknologi og produkter som fremmer miljøvennlig og sikker petroleumsvirksomhet ble vektlagt i vurderingen.

OED gjennomførte en ekstern evaluering av Demo 2000-programmet i 2005. Konsulentselskapet NIFU STEP foretok evalueringen. Rapporten konkluderte med at Demo 2000 har nådd de målsetninger som var satt opp for programmet. Evalueringen viste videre til at de samlede offentlige bidragene på om lag 330 mill. kroner har ført til en økt omsetning for leverandørindustrien i størrelsesorden 1,25 til 2,3 mrd. kroner. Nærmere informasjon om evalueringen av Demo 2000 finnes på www.nifustep.no.

Boks 3.2 Prosjektet «ODIM – Fibertauvinsj for dypvannsinstallasjoner»

Prosjektet som støttes av Demo 2000 har demonstrert at fibertau kan benyttes som erstatning for ståltau i forbindelse med tunge løfteoperasjoner offshore. Ved hjelp av denne vinsjen kan man nå installere tyngre moduler på dypere vann enn man har kunnet tidligere. En slik enhet er allerede solgt til britisk fartøy for dypvannsundersøkelser.

Petropol

Virksomheten til Petropol har i 2005 vært konsentrert om driften av prosjektporteføljen og formidling av resultater. Fem prosjekter ble avsluttet, mens fem prosjekter ble forsinket. Konferansen *Corporate Social Responsibility in the Petroleum Industry: Beyond Talk* ble avholdt i april 2005.

Hoveddelen av programstyrets arbeid har vært knyttet til planlegging av en konferanse om forskning på naturgass som ble holdt i februar 2006, samt forslag til videreføring av den samfunnsvitenskapelige petroleumsforskningen.

Kvantifiserbare resultater:

- Antall prosjekter: 5 avsluttet i 2005
- Antall doktorgradsstipendiater: 2, hvorav 1 kvinne
- Antall postdoktorstipendiat: 1
- Avlagte doktorgrader: Ingen
- Vitenskapelige publikasjoner: 7
- Annen publisering/formidling: 5
- Bøker: 5
- Publiserte foredrag fra internasjonale konferanser og lignende: 8
- Andre rapporter og foredrag: 11

Strategiske instituttprogrammer og strategiske universitetsprogrammer

Det ble i 2005 bevilget 39 mill. kroner til strategisk forskning innenfor petroleumssektoren.

Det ble bevilget elleve doktorgradsstipendier og fire postdoktorstipendier, og det ble bevilget to nye SIP og ingen nye SUP. To SIP og en SUP ble avsluttet i 2005. En doktorgrad ble avlagt.

EUROMARGINS

Europas nasjoner deler en av de lengste passive kontinentalsokkelmarginer i verden. EUROMARGINS er utarbeidet for å få en bedre forståelse av dannelsesmåten for passive marginer, noe som er viktig for kartleggingen av petroleumssressurser. Videre tar programmet for seg stabilitetsforhold på sokkelskråningen. Dette er viktig for å få bedre forståelse av mulighetene for undersjøiske ras og for mulighetene for plassering av undersjøiske petroleumsinnetninger i skråningen. Programmet skal vare i fem år og foruten Norge deltar Belgia, Frankrike, Tyskland, Italia, Nederland, Portugal, Spania, Sverige og Storbritannia. Over femårsperioden er det bevilget 23 mill. kroner til norsk deltakelse. Norge deltar i seks prosjekter og har prosjektledelsen i to av disse. Hovedtyngden av prosjektene avsluttes i 2006.

Energi- og vannressurssektoren

RENERGI – fremtidens rene energisystem

Et miljøvennlig energisystem krever helhetstenking, fra produksjon av elektrisitet og varme til sluttbruk. Prosjekter finansiert gjennom RENERGI i 2005 har omfattet hele verdikjeden, fra en overordnet klima- og energiplanlegging til

mulig realisering av lavenergibygg. Innenfor de rent teknologiske satsingsområdene har RENERGI bidratt til utvikling av nye løsninger for vindturbiner, særlig offshore turbiner, solcellebaserte løsninger, styringssystemer og utvikling av hydrogensystemer. Det arbeides blant annet med å utvikle et fleksibelt småskalaanlegg for energiutnyttelse av avfall og biomasse beregnet på distribuert energiproduksjon. Videre har flere prosjekter bidratt til utvikling av viktig kunnskap om samspillet mellom ulike komponenter i et energisystem; et eksempel er rammebetingelser og investeringsgrunnlag for småskala kraftproduksjon. Dette er resultater med høy nytteverdi for utviklingen av det norske energisystemet.

I løpet av 2005 ble det gjennomført grundige analyser (SWOT) av alle RENERGI-programmets fagområder. For hvert fagområde er det sett på aktuelle delmål, utviklingstrender og antatt behov, hvem FoU-miljøene/næringslivet er, styrker og svakheter, muligheter og trusler, kritiske suksessfaktorer og prioritering av områder der Norge har spesielle fortrinn. Dette arbeidet ble lagt til grunn for programmets utlysninger på de enkelte fagområdene.

I 2005 ble søknader med tung næringsinvolvering prioritert. Det internasjonale aspektet i evalueringene ble tillagt stor vekt. Samfunnsvitenskapelige søknader ble innvilget primært der hvor forbindene om kobling med teknologi eller på tvers av fagfeltene var tilfredsstillt. Andelen brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP) i den totale porteføljen økte fra 20 til 34 pst.

Satsingen på hydrogen som energibærer ble styrket. I OED og Samferdselsdepartementets strategi for hydrogensatsingen i Norge, lansert i august 2005, har Forskningsrådet fått en viktig rolle. I løpet av høsten 2005 ble organisasjonsstrukturen for Hydrogenplattformen etablert i tråd med strategien.

Foresightprosessen Energi 2020+ ble avsluttet i 2005 og sluttrapport utgitt. I rapporten beskrives alternative fremtidsperspektiver for energisektorens utvikling i Norge basert på ulike norske og internasjonale utviklingstrekk.

RENERGIs samarbeid med Enova ble videreført og styrket i 2005, blant annet gjennom en felles programsatsing på teknologiintroduksjon. Fem prosjekter ble støttet under denne ordningen. Samarbeidet med Innovasjon Norge ble også styrket.

Med støtte fra RENERGI er samarbeidet med utenlandske miljøer og deltakelse i internasjonale prosjekter styrket. Norske aktører kom blant annet med i 20 av de innvilgede prosjektene i den store søknadsrunden i 2005 under energiprogrammet i EUs 6. rammeprogram for forskning. Til sammen

ble det sendt inn 50 søknader med norske deltakere til denne utlysningen. Dette gir en svært høy uttellingssrate for Norges del. Norske miljøer deltar også i 21 internasjonale forskningsnettverk (Implementing Agreements) under det internasjonale energibyrådet (IEA).

RENERGI hadde i 2005 en portefølje på til sammen 132 prosjekter, hvorav 41 prosjekter var nye, fordelt på to utlysninger. De konkrete resultatene som ble oppnådd gjennom prosjektene var:

- 59 doktorgradsstipendiater og 13 postdoktorstipendiater,
- 15 avlagte doktorgrader,
- 3 nyetableringer basert på FoU-resultater i programmet og
- 18 nye eller forbedrede produkter/prosesser/tjenester er blitt utviklet.

RENERGI-programmets hjemmeside er www.program.forskingsradet.no/renergi.

Strategisk forskning

Innenfor energi- og vannressurssektoren ble det innvilget ett nytt strategisk instituttprogram i 2005. Ingen strategiske institutt- eller universitetsprogrammer (SIP/SUP) ble avsluttet. Forskerutdanning har vært sentralt innenfor de strategiske programmene i energisektoren også i 2005. Ni doktorgradsstipendiater og en postdoktorstipendiat var tilknyttet SIP/SUP innenfor sektoren og tre doktorgrader ble avlagt i 2005.

Programmet Katalyse og organisk syntetisk kjemi (KOSK) har finansiert totalt 31 prosjekter, hvorav tolv var nye i 2005. 18 doktorgradsstipendiater og ti postdoktorstipendiater har fått støtte. Fire doktorgrader er avlagt. Det er hittil i programmet bevilget midler til betydelig flere stipendiater enn det som var programmets opprinnelige målsetting. I flere av prosjektene inngår det internasjonalt

samarbeid. Midlene fra OED gikk i sin helhet til katalyseprosjekter. Disse er konsentrert på områdene fremstilling og bruk av syntesegass, fremstilling og videreforedling av olefiner og direkte konvertering av metan/lette alkaner.

Programmets hjemmeside er www.program.forskingsradet.no/kosk.

Miljøvennlig gasskraftteknologi

Climit dekker hele kjeden fra langsiktig, kompetanseoppbyggende forskning til å støtte prosjekter som demonstrerer CO₂-håndteringsteknologier. Forskningsrådet har ansvaret for FoU-delen, mens Gassnova har ansvaret for å støtte demonstrasjonsprosjekter.

FoU-delen av Climit utlyste søknader innenfor kategoriene Brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP) og Annen prosjektstøtte i 2005. Den siste kategorien gjaldt samarbeid med USA gjennom finansiering av doktorgradskandidater og postdoktorstipendiater som i hovedsak tilbringer tiden ved amerikanske institusjoner. Dette er en del av den bilaterale forskningsavtalen mellom Norge og USA innenfor energi. I forbindelse med denne avtalen ble det arrangert en sommerskole i Trondheim med deltakere fra USA og Norge. Climit støtter også arrangementet Greenhouse Gas Technology 8 - verdens største CO₂-teknologikonferanse, som i 2006 ble arrangert i Trondheim. Med tilknytning til avtalen med USA arrangerte Innovasjon Norge en studietur til USA og Canada i september 2005. Flere personer fra Climit deltok sammen med representanter fra norsk industri og forskning.

I 2005 var det 26 prosjekter innenfor FoU-delen av Climit, hvorav åtte var nye. Det var 21 doktorgradsstipendiater og ni postdoktorstipendiater. Fire bedrifter deltok i prosjekter.

Post 70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Nordisk energiforskning	7 232	7 500	7 500
IEA-prosjekter	2 277	2 300	3 200
Det internasjonale energiforum		600	600
Sum post 70	9 509	10 400	11 300

Deltakelse i internasjonalt FoU-samarbeid på energiområdet har høy prioritet og er et viktig supplement til den nasjonale forskningen. Samarbeid på tvers av landegrensene er avgjørende, ikke bare for å kunne holde et høyt faglig nivå i norske forskningsmiljøer, men også av strategiske grunner for å etablere kontakter og allianser med andre land. Deltakelse i internasjonale prosjekter er kompetanseoppbyggende og gir både faglig og økonomisk drøyt hjelp til å løse sentrale forskningsoppgaver. Samtidig er internasjonalt samarbeid et utstillingsvindu for norske teknologi- og kunnskapsleverandører.

På energiområdet deltar Norge i første rekke i samarbeidsaktiviteter innenfor EU, IEA og på nordisk nivå. Norge deltar også i bilateralt samarbeid, i første rekke med USA og Japan, og i multinasjonale samarbeidsfora som Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF) og International Partnership for the Hydrogen Economy (IPHE).

Over Olje- og energidepartementets budsjett for 2007 dekkes støtte til Nordisk energiforskning, enkeltprogrammer innenfor IEA og Det internasjonale energiforum.

Budsjettforslag 2007

Det foreslås bevilget totalt 11,3 mill. kroner til internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak i 2007, en økning på 0,9 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006.

Nordisk Energiforskning

Nordisk Energiforskning er en institusjon under Nordisk Ministerråd. Institusjonens formål er å fremme og videreføre det nordiske samarbeidet på energiforskningsområdet. Den skal styrke de nasjonale energiforskningsprogrammene og forskningsinstitusjonene i Norden, og bidra til en felles strategi for forskning og utvikling på de deler av energiområdet som er av felles nordisk interesse. Institusjonen forestår også strategiarbeid og rådgivning i forhold til prosjekter i Nordisk Ministerråd. Nordisk energiforskning samfinansieres av de nordiske landene med 27,5 mill. kroner årlig etter en fastsatt fordelingsnøkkel. For 2007 foreslås det satt av 7,5 mill. kroner til å dekke den norske kontingenten i Nordisk Energiforskning.

Nordisk Energiforsknings hjemmeside er www.nordicenergy.net.

Mål og strategier

Det er utarbeidet en strategi og en handlingsplan for virksomhetsperioden 2007-2010. Hovedaktivitetene skal være å:

- bidra til kompetanse- og kunnskapsbygging,
- øke innovasjon og næringsutvikling i Norden,
- understøtte nordiske energimyndigheter i politikktutforming og
- bidra til internasjonal nettverksbygging.

Nordisk Energiforskning skal ha fokus på nye energiløsninger og et velfungerende marked. De fem tematiske satsingsområder fra forrige virksomhetsperiode er videreført, det vil si forskning og utvikling innenfor:

- integrasjon av energimarkedet,
- fornybar energi,
- energieffektivitet,
- hydrogensamfunnet og
- konsekvenser av klimaendringer på energiområdet.

Målene skal nås gjennom å styrke grunnkompetansen ved universiteter, høyskoler og andre forskningsinstitusjoner, og gjennom å skape velfungerende forskernetverk mellom de nordiske landene, mellom forskning og næringsliv og med regionale aktører. Det er et mål å øke nordiske forskningsmiljøers internasjonale konkurransekraft, samt å øke interaksjonen med Nordens næringsområder, det vil si Østersjøregionen og enkelte arktiske områder. Tildeling av stipendier og lønnsbidrag til forskerstuderende og forskere står sentralt.

Resultatrapport 2005

I 2005 ble midtveiseevalueringen av prosjektene avsluttet. Evalueringen fremhevet oppbyggingen av omfattende og faglig sterke nettverk som inkluderer forskningsinstitusjoner og industrielle aktører, og som gir nordiske klynger med en sterk internasjonal posisjon. I mer enn 70 pst. av prosjektene er det baltiske og/eller russiske forskningsinstitusjoner involvert. De fleste prosjektene har imidlertid forbedringspotensial på formidlingsiden, særlig når det gjelder den mer brukerorienterte formidlingen.

Til sammen er det i 2005 gitt støtte til 55 doktorgradstipend og 50 øvrige forskere innenfor de ulike fagområdene. 13 av stipendiatene og forskerne var norske. Nordisk Energiforskning har posisjonert seg som en naturlig nordisk plattform og koordinator for prosjekter i regi av EU. Institusjonen er blant annet sentral prosjektaktør i

to European Research Area nettverksprosjekter (ERA-Net), et innen hydrogen og brenselceller og et innen innovative energisystemer, og er også involvert i den europeiske teknologiplattformen for hydrogen og brenselceller.

IEA-prosjekter

Energiinformasjonsutveksling (ETDE)

Norge deltar i IEAs flernasjonale informasjonsprogram Energy Technology Data Exchange (ETDE). Programmet er konsentrert omkring oppbygging og drift av en felles, internasjonal energidatabase for oppsamling og utveksling av energirelatert informasjon.

Enova SF er norsk kontraktspart i avtalen og er ansvarlig for å følge opp og finansiere arbeidet knyttet til vedlikehold og drift av ETDE-databasen fra norsk side. Det praktiske arbeidet ivaretas av Institutt for energiteknikk (IFE) som innhenter relevant informasjon på energiområdet og bearbeider og formidler denne videre til energidatabasen. Databasen er tilgjengelig via Internett. IFE er norsk administrator og tildeler brukernavn og passord. Markedsføring av denne basen og den potensielle nytte norske brukere kan ha av ETDE vil fortsatt være viktig i tiden fremover.

For 2007 er det satt av 1,7 mill. kroner til ETDE, en videreføring av saldert budsjett 2006.

Forskning og utvikling innen olje- og gassområdet

IEA er en viktig koordinator og tilrettelegger av internasjonale samarbeidsprosjekter innenfor forskning og utvikling på energisektoren. IEA er også en viktig internasjonal kanal for å synliggjøre betydningen av økt forskning og utvikling på petroleumssektoren. IEA ivaretar i denne sammenheng en viktig pådriverrolle som andre internasjonale organisasjoner i liten grad har. Bevilgningen brukes til å støtte utviklingsprosjekter i IEA innenfor petroleumssektoren og innenfor fangst og lagring av CO₂. I 2007 skal det gjennomføres et større seminar i Oslo om fangst og lagring av CO₂. Seminaret er ledd i en seminarrekke på tre seminarer der formålet er å fremme anbefalinger til G8 møtet i Japan i 2008 om tiltak for å påskynde gjennomføring av CO₂-fangst og -lagring. Anbefalingene utarbeides av IEA etter henstilling av G8 på deres møte

i Gleneagles i 2005. I tillegg planlegges det igangsatt en oppfølgingsstudie til IEAs bok om olje- og gassteknologier fra 2005.

Resultatrapport 2005

Det har kontinuerlig blitt registrert relevant energilitteratur fra norske prosjekter og fagmiljøer i ETDE-databasen. Til sammen ble det registrert 642 norske dokumenter i 2005. Dette er over måltallet som ble satt for året. Det er også arbeidet for å øke kjennskapen til og bruken av databasen nasjonalt. Dette har ført til 64 nye brukere, hvilket er flere enn det som var målet.

Som et ledd i å øke oppmerksomheten på olje- og gassteknologi støttet OED IEAs arbeid med og utgivelse av sin første bok om dette temaet i 2005. I tilknytning til utarbeidelsen av boken, ble det arrangert et perspektivseminar med den internasjonale oljeindustrien i regi av IEAs rådgivende komité for olje- og gassteknologi, som er ledet av Norge. Arbeidet med å se på muligheten for en bredere anvendelse av CO₂-fangst og -lagring ble videreført i IEA-initiativet Zero Emission Technology.

Det internasjonale energiforum

Det internasjonale energiforum (IEF) er en plattform for dialog mellom petroleumsprodusenter og -konsumenter. Formålet er utveksling av informasjon og synspunkter i en tillitskapende prosess. Hvert annet år arrangeres det ministermøter hvor man diskuterer spørsmål og utfordringer av felles interesse.

Produsent-konsument dialogen er unik i den forstand at det er eneste globale forum for energiministere. Dialogen ble opprinnelig båret frem av forskjellige vertsland uten noen form for institusjonell forankring.

Alle de store energinasjonene deltar nå på IEF-samlingene, og i 2003 ble det opprettet et permanent sekretariat for IEF i Riyadh. Sekretariatets virksomhet finansieres gjennom bidrag fra deltakerlandene som beregnes ut fra landenes andel av total produksjon og forbruk av olje og gass. Norges bidrag til IEF-sekretariatet i 2007 er beregnet til 0,9 mill. kroner, hvorav to tredjedeler er satt av på OEDs budsjett, mens en tredjedel dekkes over Utenriksdepartementets budsjett.

Kap. 1831 Miljøvennlig gassteknologi

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
21	Spesielle driftsutgifter		20 000	
50	Overføring til Gassnova		91 800	91 800
	Sum kap. 1831		111 800	91 800

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 22. mai 2006 ble bevilgningen under post 21 Spesielle driftsutgifter, økt med 60 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 50 og Innst. S. nr. 149 (2005-2006).

Se omtale under kap. 1833 CO₂-håndtering.

Gassnova

Gassnova ble opprettet 1. januar 2005 og er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Olje- og energidepartementet. Målsettingen for Gassnova er å utvikle kostnadseffektive og framtidssrettete teknologier for gasskraft med CO₂-håndtering gjennom støtte til utprøving og demonstrasjonsprosjekter. Gassnova skal bidra til at regjeringens målsettinger knyttet til utvikling og bruk av teknologier for fangst og lagring av CO₂ kan realiseres på best mulig måte.

Det offentlige støtteprogrammet for utvikling av miljøvennlige gasskraftteknologier, Climit, administreres av Gassnova og Norges forskningsråd i samarbeid, jf. også omtale under kap. 1830, post 50. Hovedsatsingsområdet innenfor Climit vil være utvikling av teknologier for fangst og lagring av CO₂ i forbindelse med gasskraftproduksjon.

Post 50 Overføring til Gassnova

Fondet for miljøvennlig gassteknologi ble opprettet 1. juli 2004 med en fondskapital på 2 mrd. kroner, jf. St.prp. nr. 63 og Innst. S. nr. 250 (2003-2004). Fondet ble opprettet med bakgrunn i behovet for en forutsigbar og stabil finansiering av utviklingen av miljøvennlige gasskraftteknologier.

Avkastningen fra fondet for miljøvennlig gass-teknologi anslås å gi en utbetaling på 91,8 mill. kroner i 2007, jf. kap. 4831, post 80.

Rammen skal benyttes av Gassnova til å støtte prosjekter for utvikling og demonstrasjon av miljøvennlige gasskraftteknologier i tråd med programplanen for Climit. Prosjektporteføljen vil i særlig

grad være innrettet mot teknologiløsninger for fangst av CO₂ på en mest mulig kostnadseffektiv måte. Videre prioriteres utvikling av kunnskap og løsninger for sikker og pålitelig lagring av CO₂ i geologiske formasjoner. På kort sikt er målene å:

- kvalifisere og få ned kostnadene knyttet til CO₂-fangst fra gasskraftverk og
- etablere metodikk for sikker geologisk lagring av CO₂.

På lengre sikt er målene å:

- forbedre eller utvikle teknologier med potensial for signifikant forbedring i virkningsgrad og lønnsomhet innen kraftproduksjon med CO₂-fangst og
- utvikle metodikk for lagring av CO₂ som oppfyller kravene for klimatiltak i henhold til internasjonale avtaler.

I tildelingen av prosjektstøtte skal det stilles strenge krav til teknologienes kommersielle potensial. Med dette menes utsikter til lønnsomhet, markedsmuligheter, forretningskonsept, realisme i forretningsplaner med videre. Prosjekter som støttes i en prototyp- og demonstrasjonsfase vil måtte være teknologisk kvalifiserte gjennom dokumentasjon av forskning og utviklingsvirksomhet og gode resultater i laboratorieskala. Det vil bli stilt krav til aktørene i forhold til evne til gjennomføring og egenfinansiering herunder hensiktsmessige samarbeidskonstellasjoner som styrker muligheten for markedsintroduksjon. Støttenivået vil kunne variere med prosjektens størrelse, aktørenes egenandel og risikobetraktninger.

Fra og med 2006 dekkes Gassnovas administrative utgifter av fondsavkastningen. Dette tilsvarer ordningen som er valgt for Enovas forvaltning av Energifondet. Gassnovas administrasjonsutgifter for 2006 vil anslagsvis beløpe seg til 8,5 mill. kroner. Olje- og energidepartementet legger opp til at administrasjonsutgiftene videreføres på om lag samme nivå i 2007.

Kap. 4831 Miljøvennlig gassteknologi

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
80	Fondsavkastning		91 800	91 800
	Sum kap. 4831		91 800	91 800

Post 80 Fondsavkastning

Kapitalen i fondet er plassert som kontolån til staten med rente tilsvarende renten på statsobligasjoner med ti års bindingstid. Fjorårets avkastning fra fondskapitalen føres årlig inn på statsbudsjettets inntektsside (jf. kap. 4831, post 80) og tilsvarende beløp bevilges på statsbudsjettets utgiftsside, som overføring til Gassnova.

På bakgrunn av markedsrentene for statspapiere fastsatte Finansdepartementet 1. juli 2004 rentesatsen for fondet til 4,59 pst. per år for en periode på ti år.

Avkastningen fra fondskapitalen anslås å gi en utbetaling på 91,8 mill. kroner i 2007, jf. kap. 1831, post 50.

Resultatrapport 2005

I 2005 ble det utarbeidet en teknologistrategi for Climit. Denne tar utgangspunkt i de føringer som er gitt for virksomheten, og legger opp en plan på kort og lang sikt innen satsingsområdet. Strategi-prosessen ble gjennomført internt med basis i den kompetanse Gassnova og Forskningsrådet besitter. Som ledd i prosessen har det vært gjennomført møter med en rekke kompetente personer og miljøer.

For lettere å kunne ha en regelmessig og nær dialog med viktige aktører, ble det opprettet et råd for Gassnova og Climit. Rådet skal gi innspill, råd og bidra i diskusjoner i forhold til strategi og sat-

singsområder. Rådet skal ikke delta i overveielser eller beslutninger knyttet til konkrete tilskuddsaker. Rådets medlemmer kommer fra de mest fremtredende industri- og kompetansemiljøene på området.

Gassnovas støttevirksomhet er organisert gjennom Climit-programmet. Fokus i 2005 har vært på å utarbeide:

- prosedyrer og verktøy for søknadsmottak og behandling, samt dokumentasjon av behandlingsprosessen,
- retningslinjer og evalueringsmetodikk for tilde-
ling av støtte,
- standardkontrakt og tilskuddsbrev og
- programplan.

Gassnova og Forskningsrådet har videre samarbeidet rundt utlysning og søknadsbehandling tilknyttet Forskningsrådets tilskudd under Climit. I 2005 ble det mottatt ti søknader om prosjektstøtte og en søknad om investeringstøtte. I tillegg er det mottatt og behandlet fire søknader om støtte til møter/seminarer/studieturer. Av ti søknader, ble tre avslått, mens to ble innvilget. Videre var fem søknader til behandling. I alt ble det søkt om støtte på til sammen 44 mill. kroner fra Gassnova til utviklingsprosjekter. Totale prosjektkostnader var på 112 mill. kroner.

Gassnovas administrasjonsutgifter beløp seg til 8,2 mill. kroner i 2005.

Kap. 1832 Internasjonalisering

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
70	Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, <i>kan overføres¹</i>		19 850	20 850
	Sum kap. 1832		19 850	20 850

¹ Midlene på posten ble i 2005 bevilget under kap. 1800, jf. tabell under kap. 1800

Post 70 Internasjonalisering av petroleumsvirksomheten, kan overføres

(i 1 000 kr)

Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
INTSOK		15 350	15 350
Petrad		3 000	4 000
Prosjektmidler		1 500	1 500
Sum post 70		19 850	20 850

Det foreslås bevilget 20,85 mill. kroner til formålet i 2007, en økning på 1 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen knytter seg til Petrad.

I 2007 vil OED videreføre samarbeidet med Utenriksdepartementet, Finansdepartementet og Miljøverndepartementet om en felles satsing på bistand til utviklingsland når det gjelder petroleumsvirksomhet og god styresett (Olje for utvikling). Både INTSOK og Petrad deltar i dette arbeidet.

Videre vil OED støtte opp om næringsutvikling i Nordområdene hvor fremme av norske næringsinteresser i Russland er et viktig delmål.

INTSOK

INTSOK er en stiftelse som ble etablert av myndigheter og industri i 1997. Siden 1997 har antall medlemsbedrifter i INTSOK vokst til 150, og inkludert datterselskap er tallet omtrent 170.

INTSOKs mål er å styrke det langsiktige grunnlaget for verdiskaping og sysselsetting i norsk petroleumsvirksomhet gjennom fokusert internasjonal virksomhet. Utgangspunktet er den kompetanse som norsk petroleumsvirksomhet har bygget

opp på norsk kontinentalsokkel, så vel som internasjonalt.

INTSOK markedsfører norsk olje- og gassindustri i utvalgte markeder. Dette gjøres gjennom ulike fellestiltak for medlemsbedriftene som skal øke deres gjennomslagskraft i internasjonale markeder. Slike fellestiltak kan være nettverksmøter, seminarer og presentasjoner for nøkkelkunder, samt delegasjonsreiser. Et annet viktig virkemiddel er bruk av lokale rådgivere. Særlig mindre bedrifter uten lokal representasjon og nykommere i markedene har god nytte av INTSOKs lokale rådgivere.

INTSOK skal til å øke den norske olje- og gassrelaterte omsetningen utenlands. Fra et estimert beløp på om lag 35 mrd. kroner i 2003 har målet vært å øke omsetningen til 50 mrd. kroner i 2005. En rapport utført av SNF (Stiftelsen for Næringslivsforskning) i 2006 viser et anslag på internasjonal omsetning på 47-50 mrd. kroner. Innen 2010 har næringen ambisjoner om en fortsatt vekst med et mål på 80 mrd. kroner. Olje- og energidepartementet har i 2006 gjennomført en evaluering av INTSOK. En oppsummering er gitt nedenfor.

Tabell 3.7 Finansiering av INTSOK

Betegnelse	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Medlemsavgifter	9 467 500	9 000 000	11 000 000
Tilskudd OED	14 000 000	15 350 000	15 350 000
Finansinntekter	297 931	300 000	300 000
Sum inntekter	23 765 431 ¹	24 650 000	26 650 000

¹ I tillegg til ovennevnte finansierte UD/NORAD og OED særskilte prosjekter med henholdsvis om lag 1,6 og 1,2 mill. kroner i 2005. Videre dekket industrien selv prosjektutgifter på om lag 3,5 mill. kroner og personalkostnader med 2,3 mill. kroner i 2005.

Resultatmål 2007

INTSOK vil i 2007 arbeide med følgende strategiske områder:

SMB mobilisering mot Russland og spesielt Barentsregionen

Dette vil ta utgangspunkt i resultatet fra INTSOK-prosjektet «Partnerskap mellom norsk og russisk

industri» og har som målsetting å bidra til markedsføring og etablering av SMBer i det russiske markedet.

Internasjonalisering av SMBer gjennom regionale samarbeidsprosjekter

INTSOK vil videreutvikle samarbeidet med Innovasjon Norges regionale kontorer og vurdere hvor-

dan det kan etableres samarbeid med nasjonale sentra for ekspertise som er under etablering på Kongsberg (system engineering), Bergen (undervannsteknologi) og Møre (maritim virksomhet). Formålet er å bidra til at INTSOKs markedsinformasjon og aktiviteter kan gjøres tilgjengelige for de regionale nettverkene.

Internasjonalisering av SMB med miljøteknologi

INTSOK vil også søke å videreutvikle klyngen av miljøteknologibedrifter med sikte på markedsføring mot internasjonale kunder. Samarbeidet med NOSCA-gruppen som samler bedrifter og institusjoner som arbeider med beredskap og utstyr innenfor oljevern vil være aktuelt. Utvikling av seminarer for internasjonale kunder med hensyn til teknologi for reduksjon av utslipp til luft og vann vil også bli vurdert.

Markedsinformasjon

INTSOK vil regelmessig informere medlemmene om markedsutviklingen i hovedmarkedene og markeder under utvikling blant annet gjennom «INTSOK Annual Offshore Market Report». I tillegg vil INTSOK utgi en ny rapport som heter «INTSOK Annual Onshore Report». Den siste rapporten henvender seg blant annet til den ekspertise som er utviklet i forbindelse med landanleggene på Aukra, Kårstø og Melkøya slik at økende norsk erfaring fra landbasert petroleumsvirksomhet kan markedsføres internasjonalt.

Kundemøter og arbeidsverksteder

INTSOK vil fortsette å gjennomføre arbeidsverksteder og seminarer mot de viktigste nøkkelt kunder for medlemmene, herunder internasjonale oljeselskaper og hovedkontraktører.

Olje- og gassrådgivere i utlandet

INTSOK har etablert «Oil and Gas Advisors» i Houston, Moskva og Beijing i 100 pst. stillinger og en 50 pst. stilling i Rio de Janeiro. I tillegg har INTSOK lokale rådgivere i Angola, Nigeria, Iran, Mexico og Australia som representerer INTSOK i markedet. INTSOK har også egne avtaler med konsulenter i Perth, Australia og St. Johns, Canada som tar oppdrag mot betaling.

Læring i nettverk

INTSOK vil videreutvikle seg som en nettverksorganisasjon ved å organisere møter hvor medlem-

mene kan lære av hverandres erfaringer. Disse nettverksmøtene konsentrerer seg om enkeltmarkeder som er spesielt krevende som for eksempel Angola, Nigeria, Iran, Mexico og Venezuela.

Partnerstøtte i Norge

INTSOK driver individuell rådgivning overfor sine medlemsbedrifter i Norge. Samarbeidsavtalen mellom INTSOK og Innovasjon Norge skal legge forholdene til rette for et best mulig samspill slik at det totale virkemiddelapparatet blir best mulig for SMB i petroleumssektoren.

Opplæring og kompetansebygging

INTSOK vil fortsette å gjennomføre opplæringsprogrammer for industriorganisasjoner og bedrifter i utviklingsland, særlig Angola, Nigeria og Kasakhstan. I denne sammenheng vil INTSOK arbeide innen «Olje for Utvikling» slik at INTSOKs kompetanse og erfaring kan bli tilført denne satsingen.

Evaluering av INTSOK

PricewaterhouseCoopers (PwC) har i 2006 på oppdrag fra OED gjennomført en evaluering av INTSOKs effektivitet, måloppnåelse og resultater. En hovedkonklusjon fra evalueringen er at INTSOK i det vesentligste har etterlevd intensjonene gitt ved stiftelsen. INTSOK fremstår som et næringspolitisk godt virkemiddel og har i stor grad tilpasset seg endringene i den globale oljeindustrien. Evalueringen slår fast at INTSOK har konsentrert seg om de riktige markedene og adressert de riktige temaene på overordnet nivå. Det er oppfatningen at INTSOK trengs like mye i dag som for ti år siden.

Det er bred enighet om at INTSOK er nyttig og gjør et verdifullt arbeid. SMB-segmentet drar særlig nytte av INTSOKs evne til å skape møteplasser med kunder. For de større selskapene er INTSOK en effektiv måte å mobilisere en samlet norsk petroleumsnæring for å få gjennomslag i markeder hvor politiske relasjoner er av særlig betydning. Dette avspeiles også i at tilfredsheten blant medlemmene er høy.

INTSOKs inntekter er mer enn fordoblet siden 1999, og var i 2005 på 23,7 mill. kroner. Den statlige delen av finansieringen ligger på om lag 60 pst., som er noe høyere enn intensjonen ved oppstart (50 pst.). Det statlige bidraget, både finansielt og via øvrig involvering, ansees som kritisk for INTSOKs suksess. I lys av dette vurderer PwC det statlige bidraget til å ligge på et fornuftig nivå.

INTSOKs samarbeid med det øvrige offentlige virkemiddelapparat fungerer bra. Samarbeidet mellom Innovasjon Norge og INTSOK har utviklet seg positivt.

Resultatrapport 2005

INTSOK har også i 2005 organisert delegasjonsreiser og seminarer til prioriterte markeder, noe som har økt mulighetene for å synliggjøre norske produkter, teknologi og kompetanse.

Blant annet har INTSOK arbeidet for å tilrettelegge forholdene for samarbeid innen teknologiutvikling for arktiske strøk. INTSOK har videreført sin satsing på Russland, herunder lagt til rette for partnerskap mellom norsk og russisk leverandørindustri, særlig i Barents-regionen. INTSOK er således en viktig bidragsyter når det gjelder nordområdene.

INTSOK har videreført sin satsing på Kina, Mexico og Kasakhstan, samt foretatt kartlegging av markedsmulighetene i India, Malaysia og Libya.

INTSOK har arbeidet for å øke sine medlemsbedrifters bevissthet og kunnskap om korrupsjon blant annet gjennom formidling av informasjon om nasjonalt og internasjonalt regelverk på området. INTSOK har for egne ansatte og lokale markedsrådgivere utviklet etiske retningslinjer for korrupsjonsbekjempelse.

Tabell 3.8 Finansiering av Petrad

Betegnelse	Regnskap 2005	Budsjett 2006	Budsjett 2007
Kursavgift og andre inntekter	7 700 000	6 500 000	8 500 000
Tilskudd NORAD	6 400 000	6 100 000	7 000 000
Tilskudd OED	3 000 000	3 000 000	4 000 000
Oppdrag Olje for utvikling		6 500 000	9 000 000
Oppdrag UD/OED		300 000	300 000
Sum inntekter	17 100 000	22 400 000	28 800 000

Resultatmål 2007

Petrad vil videreføre sine åtte ukers kurs i Norge og sin seminarvirksomhet i utvalgte land, blant annet i samarbeid med INTSOK der dette er relevant.

Som følge av Olje for Utvikling vil Petrad styrke innsatsen med å utvikle kurs av tre til fire ukers varighet innen spesialiserte temaer som finner sted i mottakerlandene. Dette innebærer videreutvikling av aktiviteter som er blitt startet opp i 2005 og 2006. Problemstillinger knyttet til etikk og korrupsjon (godt styresett) så vel som inntektsforvaltning vil få økt oppmerksomhet.

Petrad

Stiftelsen Petrad er et organ for kompetanseoppbygging når det gjelder petroleumsforvaltning og –administrasjon med fokus på myndigheter og nasjonale oljeselskaper i Afrika, Asia, Latin-Amerika og det tidligere Sovjetunionen. Petrad inngår som en viktig del av norsk bistandsarbeid og arbeidet med å tilrettelegge for internasjonaliseringen av norsk petroleumsindustri.

I sin opplæringsvirksomhet benytter Petrad forelesere fra norsk petroleumsindustri og forvaltning, og trekker på den måten med og profilerer norsk industrikompetanse. I tillegg til bistandsperspektivet er intensjonen at Petrad skal bidra til internasjonalisering gjennom nøytral profilering av norsk petroleumsindustri og kompetanse. Petrad har oppnådd et betydelig omdømme nasjonalt og internasjonalt for sine kurs- og seminaraktiviteter.

I lys av felles satsing mellom Utenriksdepartementet, Finansdepartementet, Miljøverndepartementet og Olje- og energidepartementet på bistand innenfor petroleumsforvaltning er Petrad tiltenkt en sentral rolle når det gjelder opplæringstiltak. Slike tiltak vil for eksempel omfatte besøksutveksling, seminarer og tilpassede kurs. For å stå bedre rustet til å håndtere disse oppgavene, vil Petrad styrkes i løpet av 2007.

Petrad vil også gjennom prosjektet Training Needs Assessment fortsette å kartlegge kunnskapsnivået hos myndigheter og nasjonale oljeselskaper og anbefale tiltak for å dekke behovet for kompetanseutvikling.

Samarbeidet med universitetene vil styrkes, blant annet vil Universitetet i Stavanger tilby et nyutviklet spesialstudium i «Petroleum Engineering Management» med siktemål å videreutvikle dette til et to-årig master program fra og med høsten 2007 med synergi og kopling til Petrads åtteukers kurs. Petrad arbeider også med å utvikle en modul i et Masterprogram for prosjektledelse som

Høgskolen i Bodø utvikler på oppdrag fra det russiske oljeselskapet Rosneft.

Resultatrapport 2005

I 2005 ble det blant annet arrangert to åtte-ukers kurs i Stavanger med 45 deltakere fra 33 land, et nyutviklet «Nedstrømskurs» med 29 deltakere fra 23 land samt 16 skreddersydde seminarer fordelt på ni vertsland med 774 deltakere. I tillegg har Petrad drevet rådgivning overfor myndigheter og bedrifter.

Samtidig har en del nye aktiviteter blitt startet i 2005 og omfatter blant annet:

- Verktøy for å kartlegge kompetansegap og opplæringsbehov er blitt testet ut i et konkret prosjektoppdrag i Kambodsja og på Filippinene.
- Ny standard opplæringsmodul om «How to prevent corruption» er utviklet. Dette skal inngå i alle kursprogrammer.
- Petrad har gjennomført ti-ukers opplæringsprogram innen helse, miljø og sikkerhet som kan videreutvikles og tilpasses etter behov.
- Petrad har utviklet et tre-ukers «Nedstrømskurs» som ble gjennomført for første gang i 2005.
- Utvikling av standard opplæringsmoduler om godt styresett som kan bygges inn i ulike programmer eller leveres som eget program.
- Petrad har utviklet ny brosjyre og web løsning. Som ledd i Petrads samarbeid med norske universiteter inneholder hjemmesiden blant annet linker til universitetenes hjemmesider og undervisningstilbud.

Prosjektmidler

Norge har en betydelig og velfungerende petroleumssektor. Det er derfor stor interesse for hvordan vi har organisert og utviklet denne virksomheten. Vi har i dag nære relasjoner både på politisk, forvaltningsmessig og industrielt plan med en rekke land. Med flere land, blant annet Aserbajdsjan, Angola, Nigeria, Russland, Mexico og Venezuela, er det inngått samarbeidsavtaler på ulike nivåer. Det er økende etterspørsel og interesse for norsk kompetanse, teknologi og erfaringene med forvaltning av vår petroleumssektor, noe som blant annet gjenspeiler seg i en stor pågang av delegasjonsbesøk fra ulike petroleumsnasjoner.

Norsk petroleumsindustri er ofte engasjert i land hvor myndigheter og lokal industri etterspør assistanse som går utover tradisjonelle vare- og tjenesteleveranser. For å dekke en slik utvidet etterspørsel, er norsk olje- og gassindustri avhengig av et samarbeid med norske myndigheter. Det

er derfor behov for midler som kan understøtte et slikt industri- og myndighetssamarbeid.

Formålet er å bidra til næringsutvikling og forvaltning innen petroleumssektoren i land hvor norsk petroleumsindustri har interesser. Overordnede problemstillinger, så vel som tiltak som adresserer særlige behov, er aktuelle å støtte. Eksempler på relevante problemstillinger er oljevernberedskap, lokalt innhold i vare- og tjenesteleveranser og opplæring innen spesifikke fagområder. Tiltakene skal være bedriftsnøytrale, det vil si å ha en karakter som går utover den enkelte bedrifts interesser.

Resultatmål 2007

OED vil fortsatt støtte prosjekter som kan bidra til overføring av kompetanse samt erfaringer fra forvaltningen av de norske petroleumsressursene til petroleumsproduserende land der norsk industri har interesser.

Det vil legges vekt på oppfølging av de prosjekter som er påbegynt i 2006, herunder videreføring av opplæringstiltak i prioriterte markeder. Eksempelvis vil INTSOK samarbeide med norske leverandørbedrifter for å tilby opplæring til utvalgte nigerianske selskaper innenfor kvalitetsledelse og produksjonsteknikk.

Kartlegging av markedspotensial og samarbeidsmuligheter i markeder som på sikt kan bli sentrale for norske interesser vil også bli gjort. Det gjelder først og fremst land i Midt-Østen, herunder Irak, samt India, Malaysia og Libya. Det vil arbeides med å bringe inn nødvendig ekstern finansiering. En del prosjekter vil være aktuelle kandidater for norske bistandsmidler, andre vil følges opp av industrien alene eller i samarbeid med norske myndigheter.

Det foreslås bevilget 1,5 mill. kroner til prosjektmidler i 2007, en videreføring av nivået i 2006.

Resultatrapport 2005

INTSOK, som den sentrale aktør når det gjelder internasjonalisering av den norske olje- og gassindustrien, var tillagt ansvaret for forvaltningen av hoveddelen av prosjektmidlene.

Eksempler på tiltak som er gjennomført eller påbegynt i 2005 er:

Kasakhstan – forstudie om kompetansebygging

Målet har vært å utrede mulighetene for utdanning og opplæring av Kasakhstansk personell til olje- og gassvirksomheten i Kasakhstan.

Arbeidet har blitt utført av Rogaland Kurs og Kompetansesenter (RKK), Universitet i Stavanger (UiS) og Petrad. INTSOK har bidratt som tilrettelegger.

En samarbeidsavtale med utdanningsministeret i Kasakhstan er undertegnet hvor formålet er at RKK skal være rådgiver med hensyn til videreutvikling av yrkesfaglig utdanning. En Memorandum of Understanding (MoU) er etablert mellom Kazakh-British-Technical-University og Universitetet i Stavanger for samarbeid om en mastergradsutdanning innen petroleumsteknologi. Utveksling av lærekrefter er startet. Prosjektet ble avsluttet i 2005, men RKK og UiS vil fortsette arbeidet i egen regi.

Russland – «Partnership Russian-Norwegian Oil and Gas Industry»

Prosjektet ble startet i 2005. Målet er å kartlegge mulige russiske samarbeidspartnere og etablere kontakt mellom disse og norske bedrifter. Det har

blitt arrangert seminarer i Murmansk og Arkhangelsk samt møter mellom de norske og russiske bedriftene som deltok. Næringssamarbeid i Barentsregionen er et viktig bidrag i utviklingen av nordområdene. Prosjektet har bred støtte fra både industri og myndigheter.

Angola – Kvalitetsopplæring i leverandørindustrien

Målet er å øke kompetansen innen kvalitetsledelse for et utvalg angolanske selskaper slik at de blir kvalifiserte til å arbeide for oljeindustrien.

Det Norske Veritas (DNV) har hatt det operative ansvaret for forprosjektet som har kartlagt industristrukturen i Angola. Forprosjektet viste at Angolas industribase er begrenset til å videreføre prosjektet.

I tillegg har det blitt foretatt *kartlegging og relasjonsbygging* overfor utvalgte land i Asia og Nord-Afrika for vurdering av fremtidig nærings-samarbeid. Blant annet har India, Malaysia og Libya blitt identifisert som særlige interessante.

Kap. 1833 CO₂-håndtering

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>			720 000
	Sum kap. 1833			720 000

Regjeringen varslet i Soria Moria-erklæringen at arbeidet med å etablere et renseanlegg på Kårstø skulle startes snarest, og at staten ville bidra økonomisk til dette. Naturkraft har i dag alle nødvendige tillatelser til bygging av gasskraftverket på Kårstø, og arbeidet med kraftverket er i gang. Det er forventet oppstart av produksjonen høsten 2007.

I 2006 har det blitt gitt høy prioritet til arbeidet med å klargjøre ulike forhold knyttet til statens engasjement i renseanlegget, jf. St.prp. nr. 50 (2005-2006). Bevilgningen til det samlede arbeidet med CO₂-håndtering ble økt til 80 mill. kroner for 2006, herunder til forberedende arbeid til etableringen av renseanlegget.

Håndtering av CO₂ fra et gasskraftverk er ikke lønnsomt med dagens rensekostnader. Realiseringen av et renseanlegg på Kårstø krever derfor betydelige statlige bidrag. Nødvendig statlig støtte kan reduseres hvis det finnes kommersiell interesse for bruk av CO₂ på norsk sokkel, slik at det kan etableres verdikjeder for CO₂. Det har i 2006 vært arbeidet med mulighetene for en slik verdikjede knyttet til Kårstø, men flere forhold gjør at dette ikke synes oppnåelig, jf. Gasscos rapport av 7. juni 2006. I tillegg til det tidsmessige aspektet i

forhold til aktuelle CO₂-kjeder, er betalingsvilligheten for kjøp av CO₂ til injeksjonsformål uavklart. CO₂-volumet på Kårstø er alene heller ikke tilstrekkelig til å etablere en slik kjede. Departementet legger derfor til grunn at bygging og drift av renseanlegget, rørtransport til et deponi og deponeringen i sin helhet må finansieres av staten.

Det finnes i dag ulike teknologikonsepter for CO₂-håndtering. Disse varierer i modenhet, både teknologisk og økonomisk. Flere av teknologikonseptene baserer seg på såkalte integrerte teknologiløsninger, der det også er nødvendig med tilpassninger og videreutvikling av selve kraftverksteknologien. På basis av dagens status for teknologikonseptene er det relevante alternativet for renseanlegget på Kårstø å benytte aminrensing (aminabsorpsjon). Dette er et rensekonsept som kan etableres i etterkant på kraftverk som allerede er bygget. Innenfor aminrensing finnes flere ulike konsepter under utvikling, blant annet i Norge. Ønsket om en rask framdrift for renseanlegget på Kårstø innebærer imidlertid at en må benytte dagens tilgjengelige løsninger for denne teknologien.

Det er i dag et begrenset antall leverandører av teknologi for aminrensning på verdensbasis. Fram til i dag er det heller ikke levert eller tatt i bruk slike renseanlegg knyttet til den type gasskraftverk som bygges på Kårstø. Vanligvis vil den aktuelle teknologien prøves ut en periode i testanlegg, før en går videre til etableringen av fullskala anlegg. Dette kan gi større sikkerhet både om teknologiske og økonomiske forhold.

Usikkerheten om kostnader, tidsperspektiv og oppnåelige garantier for et fullskala renseanlegg på Kårstø er følgelig stor. På denne bakgrunn ba departementet tidlig i 2006 NVE om å innlede en prosess med aktuelle leverandører for å kartlegge hvilke betingelser som kan gis for et renseanlegg tilpasset Naturkrafts gasskraftverk på Kårstø. I dialog med leverandørene ble NVE bedt om å innhente informasjon om hva slags tilbud ulike leverandører kan gi når det gjelder:

- kostnader for anlegget,
- tidsperspektiv for leveranse og ferdigstilling av anlegget,
- garantier som kan stilles for rensegrad og tilgjengelighet,
- energibehov og
- anslag på øvrige utslipp fra anlegget.

For å komme lengst mulig i forhold til planleggingen av renseanlegget ble NVE bedt om å legge til rette for at det kunne innhentes så forpliktende

kostnadsanslag og betingelser som mulig i forhold til det konkrete gasskraftverkets egenskaper, størrelse og plassering. I arbeidet har derfor NVE vært i dialog med ulike aktører for å sikre et best mulig faktaunderlag for arbeidet leverandørene skal utføre.

NVEs arbeid mot leverandørene av renseanlegg er i gang. Leverandørene arbeider nå med konseptstudiene, og en rapport fra NVE ventes ferdigstilt i løpet av siste halvdel av 2006. For å sikre raskest mulig framdrift, og forpliktende deltagelse fra leverandørene finansieres konseptstudiene i sin helhet av NVE gjennom de bevilgninger som ble gitt i St.prp. nr. 50 (2005-2006).

Olje- og energidepartementet vil komme nærmere tilbake til Stortinget, når en større del av forarbeidene er gjennomført.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås bevilget 720 mill. kroner til videre arbeid med realiseringen av et fangstanlegg på Kårstø, muliggjøring av kjeder for CO₂ og nødvendige avklaringer knyttet til spørsmålet om et statlig engasjement.

Av den foreslåtte bevilgningen er anslagsvis 680 mill. kroner knyttet til realisering av renseanlegget. Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget når det gjelder investeringsbeslutningen for renseanlegget på Kårstø.

Programkategori 18.60 Statsforetak

Statnett SF er det systemansvarlige nettselskapet i Norge. Foretaket er heleid av staten. Som systemansvarlig er Statnett SF pålagt å sikre momentan balanse mellom produksjon og forbruk av kraft til enhver tid, og å foreta samfunnsøkonomisk lønnsomme investeringer i det sentrale overføringsnett. Slike investeringer er en viktig del av oppgaven med å sikre den momentane balansen.

For å ivareta sine oppgaver skal Statnett SF alene eller sammen med andre planlegge og prosjektere, bygge, eie og drive overføringsanlegg og utenlandsforbindelser. Innenfor de rammer foretaket er pålagt skal Statnett SF drives etter forretningsmessige prinsipper og gi best mulig avkastning på den statlige innskuddskapitalen.

Statnett SF er underlagt Norges vassdrags- og energidirektorats monopolkontroll.

Kap. 4860 Statnett SF

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
70	Garantiprovisjon	9 459	5 800	2 800
90	Avdrag	400 200	400 200	
	Sum kap. 4860	409 659	406 000	2 800

Post 70 Garantiprovisjon

Ved behandlingen av St.prp. nr. 63 (2001-2002) Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2002, jf. Innst. S. nr. 225 (2001-2002), ble det vedtatt å innføre en garantipremie på Statnett SFs lån fra 1. juli 2002 for å nøytralisere støtteelementet som ligger i statsgarantien for allerede opptatte forpliktelser. Ordningen med garantipremie må ses i sammenheng med endringene i statsforetaksloven som trådte i kraft 1. januar 2003, jf. Ot.prp. nr. 13 og Innst. O. nr. 45 (2002-2003). I endringslovens overgangsregler er det vedtatt at staten opprettholder sitt garantiansvar for forpliktelser pådratt før 1. januar 2003, og at statsforetakene skal betale en årlig provisjon som motsvarer de fordeler de statsgaranterte lånene gir. Det vises også til Stortingets vedtak om at statens garantiansvar skal begrenses til konkrete låneavtaler tatt opp før 1. januar 2003 og forpliktelser knyttet til disse, jf. Ot.prp. nr. 101 (2002-2003) og Innst. O. nr. 8 (2003-2004).

Garantipremien beregnes for hvert enkelt låneopptak foretatt før 1. januar 2003, slik at premien tilsvarende den fordelen selskapet har av at gjelden har statsgaranti i henhold til statsforetaksloven. Dette medfører at premien beregnes markedsmessig ut fra hva de enkelte lånene ville ha kostet sel-

skapet dersom de ikke hadde hatt statsgaranti på de tidspunkt de ble tatt opp. Fordelen som ble oppnådd for hvert enkelt lån ble beregnet av en uavhengig rådgiver i januar 2003 og viser store individuelle forskjeller alt etter tidspunktet for låneopptak og løpetiden for det enkelte lån. For Statnetts lånemasse per 1. januar 2003 ble den gjennomsnittlige fordelen beregnet til 0,2 pst. For å kompensere for en viss usikkerhet i beregningen ble garantipremien for det enkelte lån satt 10 pst. høyere enn beregningsresultatet. Det øker den gjennomsnittlige garantipremien per 1. januar 2003 til 0,22 pst.

Statnett hadde per 1. januar 2003 lån med statsgaranti på til sammen 6 188 mill. kroner. Foretakets lån med statsgaranti utgjorde 2 287 mill. kroner per 1. januar 2006, og departementet anslår at foretaket vil ha om lag 1 087 mill. kroner i lån med statsgaranti per 1. januar 2007.

På bakgrunn av forventet utvikling i lånemassen og fastsatt garantipremie per lån, anslår departementet garantiprovisjonen for Statnett SF i 2007 til 2,8 mill. kroner.

Det er en viss usikkerhet i anslaget da garantiprovisjonen vil avhenge av forfallstrukturen til Statnetts statsgaranterte lån. Endelig garantiprovisjon for 2007 fastsettes i desember 2007 basert på faktisk utvikling i foretakets lånemasse med statsgaranti.

Kap. 5680 Innskuddskapital i Statnett SF

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
80	Utbytte	369 900	85 000	
85	Utbytte ¹			45 500
	Sum kap. 5680	369 900	85 000	45 500

¹ Midlene under post 85 ble tidligere bevilget på post 80 utbytte.

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 80 Utbytte økt med 2 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Post 85 Utbytte

Ved behandlingen av St.prp. nr. 1 (2005-2006) ble det etablert en langsiktig utbyttepolitikk for Statnett SF for regnskapsårene 2005-2007 på 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt. Statnett SF er inne i en periode med store investeringer, og for å bidra til forutsigbarhet for foretaket går regjeringen inn for å forlenge denne utbyttepolitikken til å gjelde regnskapsårene fram til og med 2010.

For regnskapsåret 2005 ble utbyttet fra Statnett SF satt til 50 pst. av konsernets årsresultat etter skatt. Dette utgjorde 87 mill. kroner. For regnskapsåret 2006 vil et utbytte på 50 pst. av konsernets resultat etter skatt utgjøre 45,5 mill. kroner basert på siste resultatanslag. Endelig vedtak om utbytte fastsettes i foretaksmøte våren 2007 basert på faktisk resultat for 2006.

Resultatrapport 2005

Konsernet hadde et resultat etter skatt på 174 mill. kroner i 2005 mot 431 mill. kroner i 2004. Resultatnedgangen fra 2004 skyldes blant annet redusert

inntektsramme og økte driftskostnader som følge av økt kraftoverføring i nettet. Av årsresultatet er 87 mill. kroner utbetalt i utbytte. Driftsinntektene i 2005 var på 5 244 mill. kroner mot 5 214 mill. kroner i 2004. Driftsresultatet var 466 mill. kroner i 2005 mot 800 mill. kroner i 2004.

Statnett SF oppnådde for 2005 en regnskapsmessig egenkapitalavkastning på 3 pst. etter skatt og den bokførte egenkapitalandelen var per 31. desember 2005 på 35,8 pst. De tilsvarende tallene for konsernet var 3,7 og 37,1 pst.

Kvartalsrapport per 30. juni 2006

Konsernet fikk i 2. kvartal et overskudd etter skatt på 62 mill. kroner og et driftsresultat på 134 mill. kroner. For 2. kvartal 2005 var resultatet etter skatt og driftsresultatet på henholdsvis 85 og 177 mill. kroner. Hittil i år er resultatet 55 mill. kroner sammenlignet med 148 mill. kroner året før. Driftsresultatet hittil i år er 169 mill. kroner mot 320 mill. kroner i første halvår 2005. Konsernet hadde driftsinntekter på 1 586 mill. kroner i 2. kvartal 2006 mot 1 282 mill. kroner samme kvartal året før. Hittil i år er totale driftsinntekter på 3 261 mill. kroner, en økning på 710 mill. kroner mot samme periode året før.

Resultatet i 2006 forventes å bli noe svakere enn i 2005. Årsaken er hovedsakelig økte driftskostnader som følge av økt kraftoverføring i nettet.

Tabell 3.9 Nøkkeltall for Statnett konsern

	(i mill. kroner)			
	2004	1. halvår 2005	2005	1. halvår 2006
Driftsinntekter	5 214	2 551	5 244	3 261
Driftsresultat	800	320	466	169
Resultat etter skatt	431	148	174	55
Utbytte til OED	370		87	
Bokført egenkapitalandel	38,5 pst.		37,1 pst.	

Programkategori 18.70 Statlig petroleumsvirksomhet

Programkategorien omfatter Petoro AS, utgifter og inntekter knyttet til Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) og utbytte fra Statoil ASA.

Petoro AS

Petoro AS ivaretar Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (SDØE) på vegne av staten. Selskapet har forretningskontor i Stavanger.

Hovedmål

I følge Petoros formålsparagraf, som er festsatt i § 2 i selskapets vedtekter, skal Petoro «ivareta de forretningsmessige forhold knyttet til statens direkte engasjement i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel og virksomhet i tilknytning til dette». På bakgrunn av rammer og føringer for Petoros virksomhet som følger av petroleumsloven kapittel 11, selskapets vedtekter og relevante stortingsdokumenter, har Olje- og energidepartementet (OED) definert følgende hovedoppgaver for selskapet:

1. Ivaretagelse av statens direkte deltakerandeler i de interessentskap der staten til enhver tid har slike.
2. Overvåking av Statoils avsetning av den petroleum som produseres fra statens direkte deltakerandeler, i tråd med Statoils avsetningsinstruks.
3. Økonomistyring, herunder føring av regnskap, for statens direkte deltakerandeler.

Herunder skal Petoro:

- være en aktiv partner som gjennom helhetsvurderinger skal bidra til å maksimere verdien av porteføljen. Arbeidet skal orienteres mot områder og oppgaver der selskapet med basis i porteføljen, og i samspill med øvrige aktører på norsk kontinentalsokkel, i særlig grad kan bidra til å øke verdiskapingen, hensyntatt statens samlede økonomiske interesser,
- gjennom ivaretagelsen av SDØE, sikre effektiv og lønnsom utbygging og drift samt sikre sikkerhet for mennesker og miljø,

- overvåke at Statoil utfører avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen i samsvar med Statoils avsetningsinstruks. Det skal sikres at det oppnås en høyest mulig samlet verdi av statens og Statoils petroleum. Videre skal det sikres en rettmessig fordeling av inntekter og kostnader og
- ivareta god økonomistyring og kontroll av SDØE i samsvar med Reglement for økonomistyring i staten, herunder utarbeide og følge opp budsjett og prognoser, forestå regnskapsføring og sikre periodiske avviksanalyser og rapportering av SDØEs finansielle tilstand og utvikling.

OED legger til grunn at Petoros bruk av driftstilskudd, ressurser og selskapets kompetanse, konsentreres om disse oppgavene. Det er selskapets ansvar å se til at prioriteringene er i samsvar med disse. De danner grunnlaget for selskapets virksomhet.

Petoro skiller seg fra andre selskaper i petroleumsindustrien. Petoro er rettighetshaver, men ikke eier av andeler på norsk kontinentalsokkel. Statoil forestår, som en del av statens felles eierskapsstrategi, avsetningen av statens petroleum sammen med sin egen. Målsetting for avsetningsordningen er størst mulig verdiskaping fra avsetningen. Petoro erverver ikke inntekter fra ivaretagelsen. Alle utgifter og inntekter SDØE genererer, kanaliseres over statsbudsjettet. Alle inntekter fra Statoils avsetning går direkte fra Statoil og inn på statens konto.

Petoros arbeid bygger på at selskapet identifiserer områder eller enkeltprosjekter der selskapet ser at det er verdiskapingsmuligheter som ikke adresseres av andre aktører. For å få gjennomslag for sine forslag er Petoro som andre rettighetshavere avhengig av at et flertall i interessentskapene stiller seg bak selskapets forslag.

Resultatmål for 2007

Petoro skal særlig rette oppmerksomhet mot arbeid med områdeutvikling. Selskapet er rettighetshaver for statens portefølje (SDØE) på norsk sokkel og skal arbeide for å fremme helhetlige løs-

ninger og effektiv ressursutnyttelse i geografiske kjerneområder. Petoro skal konsentrere innsatsen om reservemodning og tidlig anvendelse av riktig teknologi for å realisere verdipotensialet i hvert enkelt område.

Reservemodning og tidlig teknologianvendelse

Petoro arbeider for å øke verdiene i SDØE-porteføljen særlig gjennom innsats for fremskyndet og mer effektiv leting etter nye ressurser og modning av påviste ressurser mot produksjon.

Petoro skal arbeide for effektiv kombinasjon av teknologiløsninger, arbeidsprosesser og utvikling av kompetanse. Petoro skal arbeide for raskere og bredere anvendelse av teknologi i porteføljen, herunder spesielt effektive brønner, smart drift og teknologier for økt utvinning.

Dypvannsområdene i Norskehavet og Barentshavet er umodne områder i SDØE-porteføljen. Umodne områder kjennetegnes ved at leting og utvikling av funn i en tidlig fase er særlig viktig. I slike områder er det ikke foretatt store investeringer. Ressursgrunnlaget er forventet å være forholdsvis stort, men usikkert. Petoros hovedprioritering i umodne områder skal være knyttet til modning av ressurser.

I mer modne områder på sokkelen vil ny feltutvikling være viktig. I disse områdene forventes det store investeringer både i eksisterende og ny infrastruktur. Eksempler på slike områder er Trollområdet og de områdene av Haltenbanken hvor det ikke er felt i produksjon. Petoros hovedaktiviteter vil i denne forbindelse være knyttet til reservemodning og tidlig anvendelse av effektiv teknologi.

I modne områder skal Petoros hovedaktivitet være knyttet til produksjon fra eksisterende felt i drift. Det kan være mulighet for tilleggsreserver i disse feltene samt tilleggsreserver i omkringliggende felt. Områdene Tampen, Oseberg samt felt i produksjon på Haltenbanken inngår i denne kategorien. Petoros hovedaktiviteter skal hovedsakelig være knyttet til tidlig anvendelse av effektiv teknologi. Petoros aktiviteter i enkelte av disse områdene skal også være knyttet til modning av reserver, og da særlig tiltak for økt utvinning.

Petoros bidrag til reduserte enhetskostnader skal fortsatt være en sentral aktivitet. Det er viktig at det også i tider med høye produktpriser opprettholdes aktivitet innenfor dette området. Petoro skal i tiden fremover også rette særlig oppmerksomhet mot økt produksjon.

Kap. 1870 Petoro AS

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
70	Administrasjon ¹			222 000
	Sum kap. 1870			222 000

¹ Midlene ble i 2005 og 2006 bevilget under kap. 1815, post 70, jf. tabell under Del I, punkt 2.

Post 70 Administrasjon

Det foreslås et driftsbudsjett for Petoro AS på 222 mill. kroner for 2007. Bevilgningen er redusert med 3 mill. kroner i forhold til saldert budsjett under kap. 1815, post 70 i 2006. Petoros driftsbudsjett skal dekke alle kostnader forbundet med administrasjon av selskapet, samt kostnader forbundet med SDØE som ikke går over budsjettene i interessentskapene. Dette inkluderer utgifter til egen organisasjon og til kjøp av eksterne tjenester knyttet til forretningsføreravtaler, rådgivere og kjøp av spisskompetanse.

Av budsjettforslaget på 222 mill. kroner utgjør 44,4 mill. kroner merverdiavgift. Petoros driftsbudsjett eksklusiv merverdiavgift er dermed 177,6 mill. kroner.

For å holde driften til Petoro stabil og effektiv har Petoro behov for å inngå avtaler som innebærer økonomiske forpliktelser utover ett budsjettår. Dette knytter seg først og fremst til avtaler om leie av materiell, utstyr og tjenester, herunder konsulenttjenester og regnskapstjenester. På denne bakgrunn foreslås det en fullmakt til å pådra forpliktelser for inntil 35 mill. kroner utover gitt bevilgning, jf. Forslag til vedtak VI.

Resultatrapport 2005

I 2005 regnskapsførte Petoro AS et tilskudd fra staten på 174,3 mill. kroner eksklusiv merverdiavgift. I tillegg til driftstilskuddet hadde selskapet andre driftsinntekter på om lag 3,6 mill. kroner og netto finansinntekter på om lag 1 mill. kroner.

Selskapets regnskapsførte kostnader beløp seg i samme periode til 178 mill. kroner. Dette gav et årsresultat på om lag 0,9 mill. kroner. Overskuddet ble overført til annen egenkapital.

I 2005 prioriterte Petoro følgende saker:

Ivaretagelse av statens direkte andeler

- Petoro har aktivt fulgt opp utvalgte felt med stor verdimesig betydning for SDØE. Selskapet har videreført arbeidet med å oppnå reduserte enhetskostnader gjennom operativ forbedring.
- Petoro har i 2005 gjennomført to strategiske prosjekter knyttet til «Smartdrift» og «Lett brønnintervensjon» med mål om å redusere fremtidige enhetskostnader. Petoro har videre bidratt innen undervannsteknologi vedrørende smarte brønner og utvikling av ny boreteknologi som blant annet har resultert i økte reserver på Heidrun og Norne.
- Implementering av god virksomhetsstyring i lisensene har vært et prioritert arbeid for Petoro i 2005. Petoro har arbeidet aktivt for å forankre langtidspanene som et viktig virkemiddel i god virksomhetsstyring. Flere interessentskap er i ferd med å utvikle en best praksis innen virksomhetsstyring som omfatter et program for virksomhetsstyring som er beskrevet i egne dokument og en felles strategiprosess i interessentskapene. Det er oppnådd forbedring i flere prosesser, deriblant innen beslutninger og risikostyring i utvinningstillatelsene.
- Petoro arbeider for å sikre god kapasitetsutnyttelse, tidsriktig innfasing av ny infrastruktur og kostnadseffektiv drift av Gassled. I 2005 gjennomførte Petoro et strategisk prosjekt knyttet til «Infrastruktur – fremtidige muligheter og utfordringer». «Gasskjedeutvikling i Norskehavet» har vært et annet strategisk prosjekt i 2005.
- I henhold til selskapets styringssystem arbeider Petoro systematisk i porteføljens utvinningstillatelser for å forbedre HMS resultatene. Petoro har deltatt på flere HMS ledelsesinspeksjoner på utvalgte felt og installasjoner som har hatt negativ utvikling i resultatene. Petoro har arbei-

det for at nullutslippsplanene blir fulgt opp i interessentskapene i forhold til kvalitet på tiltak, status på implementering og eventuelle avvik. Selskapet vil fortsette arbeidet med å oppnå miljøkravene om reduksjon i utslipp av olje fra produsert vann.

- I 2005 har Petoro vært særlig opptatt av at industrien i større grad skal utnytte moderne informasjonsteknologi ved overføring av sanntidsdata som kan realisere et stort potensial for kostnadseffektivisering og verdiskaping. Petoro har også videreført arbeidet for å utrede potensialet for CO₂-injeksjon som metode for å øke utvinningen av olje.
- Petoro arbeider for at reduksjon av kostnader skal være en sentral og kontinuerlig aktivitet i virksomheten, uavhengig av oljeprisutviklingen. Selskapet har i 2005 foretatt analyser og studier for sammenligning av felt på norsk sokkel med tilsvarende felt i Mexico-gulven. For utvalgte felt med særlige kostnadsutfordringer arbeider Petoro for at interessentskapet skal fastsette ambisjoner og etablere kostnadsreducerende tiltak.

Økonomistyring

- Som et ledd i kontinuerlig forbedring av selskapets virksomhetskontroll og styring har Petoro i 2005 gjennomført et eget prosjekt knyttet til implementering av helhetlig, systematisk risikostyring. Formålet har vært å sikre at selskapets risikohåndtering ivaretas i helhetlige og systematiske prosesser tilpasset virksomhetens omfang, selskapets størrelse og det risikouniversets virksomheten er underlagt.
- Petoro har vært pådriver og nedlagt vesentlig arbeid som ledet frem til OLF-Bransjestyrets vedtak 26. mai 2005, om industriens kompromissforslag til reviderte regnskaps- og samarbeidsavtaler på norsk sokkel.

Overvåking av Statoils avsetning av statens petroleum

- I tråd med avsetningsordningen for statens olje og gass har Petoro overvåket Statoils avsetning av statens petroleum. I dette arbeidet har Petoro blant annet vektlagt Statoils avsetningsstrategi og risikoområder.

Statens direkte økonomiske engasjement (SDØE)

SDØE ble opprettet med virkning fra 1. januar 1985, ved at de fleste av Statoils utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel ble delt i en direkte økonomisk del til staten (SDØE) og en økonomisk del til Statoil.

SDØE-ordningen er et feltspesifikt virkemiddel ved at andelen blir tilpasset lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse. Ordningen innebærer at en fastsatt andel av inntekter, kostnader og investeringer, knyttet til de enkelte utvinningstillatelser og felt på kontinentalsokkelen samt tilknyttede anlegg, kanaliseres over statsbudsjettet.

Staten har direkte deltakerandeler i 104 utvinningstillatelser og tolv interessentskap for rørledninger og landanlegg.

Petoro AS ivaretar SDØE på vegne av staten.

Verdivurdering 2005

Som en del av eieroppfølgingen av SDØE og Petoro har Olje- og energidepartementet benyttet konsultentselskapet Wood Mackenzie for å verdivurdere SDØE-porteføljen. Konsultentselskapet har hatt som oppdrag å beregne porteføljens verdi per 1. januar 2006.

Ved inngangen av 2006 anslår Wood Mackenzie porteføljens verdi til om lag 875 mrd. kroner, en økning på om lag 277 mrd. kroner i forhold til inngangen av 2005 (diskonteringssats på 7 pst.). Beregningene er basert på tall for ressursklasse 1-4 (i henhold til Oljedirektoratets ressursklassifiseringssystem) innrapportert av Petoro til

revidert nasjonalbudsjett 2006, jf. St.prp. nr. 66 (2005-2006) og prisforutsetningen lagt til grunn for Nasjonalbudsjettet 2006, jf. St.meld. nr. 1 (2005-2006).

Av verdiøkningen skyldes økte prisforventninger 259 mrd. kroner. I tillegg til effekten av økte priser, har verdien av SDØE økt med 18 mrd. kroner. Denne verdiøkningen skyldes i følge konsultentselskapet hovedsakelig forbedrede produksjonsprofiler, økte reserveanslag og reduksjon i kostnadene for enkeltfelt.

Troll, Draugen, Åsgard og Gullfaks var de feltene som bidro til den største verdiøkningen i SDØE-porteføljen i 2005. Heidrun, Snøhvit og Snorre hadde størst negativ endring i 2005. I følge Wood Mackenzie skyldes endringen i Heidrun økte investerings- og driftskostnader samtidig som gassreservene har blitt redusert. Endringen på Snøhvit skyldes økte kostnader og utsatt produksjonsoppstart. Konsultentselskapet skriver at endringen på Snorre skyldes høyere investeringer blant annet på grunn av ekstra brønner.

SDØEs produksjon og reserver

Gjennomsnittlig olje- og gassproduksjon var 1,2 mill. fat o.e. per dag i 2005.

SDØEs olje- og gassreserver estimeres i henhold til Oljedirektoratets definisjon av forventningsverdier. SDØEs forventede oljereserver var ved utgangen av 2005 på 2 310 mill. fat, en reduksjon på 189 mill. fat i forhold til begynnelsen av året.

Tabell 3.10 SDØEs olje- og gassreserver per 31. desember 2005

Forventede reserver ¹	Olje ² (mill. fat)	Gass (mrd. Sm ³) ³
Ved inngangen til 2005	2 499	997
Justering av tidligere anslag	-12	-8
Utvidelser og funn	3	3
Forbedret utvinning	108	6
Produksjon	-288	-26
Ved utgangen av 2005 (31.12.2005)	2 310	972

¹ Forventede reserver representerer forventningsverdier i henhold til ressursklasse 1-3 i Oljedirektoratets ressursklassifiseringssystem. Reserver i produksjon, reserver med godkjent plan for utbygging og drift og reserver som rettighetshaverne har besluttet å utvinne.

² Inkludert våtgass/NGL og kondensat.

³ 1 000 Sm³ gass tilsvarer 6,29 fat oljeekvivalenter.

Ved utarbeidelsen av statsbudsjettet for 2006 la en til grunn en gjennomsnittlig oljepris på kr 350

per fat. I revidert nasjonalbudsjett 2006 ble det lagt til grunn en pris på kr 420 per fat, jf. St.prp. nr. 66

og Innst. S. nr. 205 (2005-2006). I budsjettet for 2007 er det foreløpig lagt til grunn en gjennomsnittlig oljepris på kr 390 per fat. Det understrekes

at den fremtidige utviklingen i oljeprisen er usikker.

Tabell 3.11 Gjennomsnittlig realisert oljepris for SDØE i 2003-2005, samt prisforutsetninger for 2006 og 2007

	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
Oljepris i løpende kroner per fat	190	254	334	420	390

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2006, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

² Budsjettforslag for 2007.

Tabell 3.12 Kapitalbalansen for SDØE (i mill. kroner)

	2003	2004	2005	2006 ¹	2007 ²
Anleggskapital per 31. desember	117 910	121 120	128 880	136 280	140 880

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2006, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

² Budsjettforslag for 2007.

Langsiktige mål og strategier

Det langsiktige målet for forvaltningen av SDØE-porteføljen er å oppnå høyest mulige inntekter til staten. SDØE, kombinert med skatte- og avgiftssystemet, er et velegnet virkemiddel for å sikre staten en høy andel av verdiskapingen på norsk kontinentalsokkel. Gjennom SDØE kan en tilpasse statens andel av petroleumsrenten til det enkelte felt/utvinningstillatelse. I konsesjonstildelinger

vrderes direkte statlig deltagelse gjennom SDØE i forhold til lønnsomheten og ressurspotensialet i den enkelte utvinningstillatelse.

Ved at SDØE har et engasjement i et betydelig utvalg felt og utvinningstillatelser på kontinentalsokkelen, vil lønnsomheten i stor grad samsvare med lønnsomheten på norsk kontinentalsokkel generelt.

Tabell 3.13 SDØEs kontantstrøm (i mill. kroner)

	2005	2006 ¹	2007 ²
Innbetalinger ³	145 326	177 800	173 200
Utbetalinger ⁴	46 700	51 600	49 700
Netto kontantstrøm	98 626	126 200	123 500

¹ Revidert nasjonalbudsjett 2006, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

² Budsjettforslag for 2007

³ Innbetalinger = driftsinntekter + overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond + renter på mellomregnskapet + pro et contra-oppgjør. Det beregnes ikke anslag for overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond eller innbetalinger i forbindelse med pro et contra-oppgjør for 2006 og 2007.

⁴ Utbetalinger = driftsutgifter + lete- og feltutviklingsutgifter + investeringer + overføring til Statens petroleumsforsikringsfond + pro et contra-oppgjør. Det beregnes ikke anslag for utbetalinger i forbindelse med pro et contra-oppgjør for 2006 og 2007.

Fullmakter

Fullmakten til at Olje- og energidepartementet, i tråd med forutsetningene fremlagt i St.prp. nr. 1 (2005-2006), kan godkjenne at det i tilknytning til

driften av SDØE pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger knyttet til løpende forretningsvirksomhet og Statoils avsetning av statens petroleum foreslås videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag

til vedtak VII. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (2005-2006) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten til at Kongen kan godkjenne at det i tilknytning til SDØE pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger knyttet til prosjekter hvor SDØE sin forholdsmessige andel utgjør inntil 5 mrd. kroner, foreslås videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag til vedtak VIII. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (2005-2006) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten knyttet til forenklet myndighetsbehandling ved mindre utbyggingssaker på norsk kontinentalsokkel, foreslås videreført i budsjettet for 2007 jf. Forslag til vedtak IX. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 1 (1992-1993) og St.prp. nr. 1 (2000-2001) for nærmere omtale og regler for forenklet myndighetsbehandling.

Fullmakten til å godkjenne overføring av eiendomsrett mot bruksrett, foreslås videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag til vedtak X. Det vises

for øvrig til St.prp. nr. 1 (1992-1993) for nærmere omtale av fullmakten.

Fullmakten til overdragelse av andeler i utvinningstillatelser, foreslås videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag til vedtak XI. Det vises til St.prp. nr. 1 (1994-1995) og St.prp. nr. 50 (1995-1996) for nærmere omtale og retningslinjer for overdragelse av SDØE-andeler.

Fullmakten til at Olje- og energidepartementet, i tråd med forutsetningene fremlagt i St.prp. nr. 41 (2003-2004), kan godkjenne deltagelse for Petoro i forbindelse med overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser foreslås videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag til vedtak XII. Det vises for øvrig til St.prp. nr. 41 (2003-2004) for en nærmere omtale av fullmakten.

I forbindelse med nysalderingen, vil det hvert år bli gitt en samlet orientering til Stortinget om bruken av fullmakt IX-XII.

Kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
25	Pro et contra-oppgjør	686		
30	Investeringer	20 701 299	19 400 000	18 300 000
50	Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond	731 000	1 000 000	1 300 000
	Sum kap. 2440	21 432 985	20 400 000	19 600 000

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble det bevilget 16 mill. kroner under post 25 Pro et contra-oppgjøret. Videre ble post 30 Investeringer og

post 50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond økt med henholdsvis 2 900 og 199 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Post 30 Investeringer

(i 1 000 kr)

	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
Prosjekter vedtatt utbygd	20 701 299	18 600 000	16 400 000
Prosjekt under vurdering		800 000	1 900 000
Sum investeringer	20 701 299	19 400 000	18 300 000

SDØEs andel av investeringene på kontinentalsokkelen forventes for 2007 å bli 18 300 mill. kroner. Dette er en reduksjon på 1 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Av anslaget for

2007 utgjør prosjekter som er besluttet utbygd om lag 16 400 mill. kroner.

Følgende prosjekter er under vurdering: Camilla Belinda, Gjøa, Hild og Varg Sør. SDØEs

andel av de samlede utbyggingskostnadene er beregnet til om lag 1,9 mrd. kroner for prosjektene under vurdering.

De største prosjektene med hensyn til investeringer i 2007 er Troll olje, Ormen Lange, Heidrun, Gjøa, Gullfaks, Snorre, Snøhvit og Åsgard. Til sammen utgjør investeringene i disse feltene over 10 mrd. kroner.

Det er inngått kontraktmessige forpliktelser for SDØE relatert til utbygging av nye felt. Ved utgangen av 2005 var disse investeringsforpliktelsene på 18,4 mrd. kroner. I tillegg er det for virksomheten i UK inngått forpliktelser overfor tredjepart i størrelsesorden 142 mill. kroner i forbindelse med konstruksjon av anlegg. Forpliktelsene er basert på operatørens innrapportering per 31. desember 2005 og vurdering av forpliktelsenes

vesentlighet etter norsk regnskapslov/norske regnskapsstandarder (NGAAP). I løpet av 2006 vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvinningstillatelse forplikte SDØE for investeringskostnader i tråd med budsjettforslaget for 2007.

Post 50 Overføring til Statens petroleumsforsikringsfond

Overføringer til Statens petroleumsforsikringsfond anslås til 1 300 mill. kroner for 2007, en økning på 300 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Overføringen gjenspeiler hva SDØE alternativt måtte ha betalt i forsikringspremier i det private forsikringsmarked.

Kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten

		(i 1 000 kr)		
Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
01	Pro et contra-oppgjør	233 073		
24	Driftsresultat	99 329 731	121 100 000	122 300 000
30	Avskrivninger	12 914 084	15 800 000	13 700 000
50	Overføring fra Statens petroleumsforsikringsfond	887 569		
80	Renter av statens kapital	6 646 122	7 200 000	7 100 000
85	Renter på mellomregnskapet	24 167		
Sum kap. 5440		120 034 746	144 100 000	143 100 000

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 24 Driftsresultat økt med 7 000 mill. kroner, til 128 100 mill. kroner. Videre ble post 30 Avskrivnin-

ger redusert med 900 mill. kroner, til 14 900 mill. kroner og post 80 Renter av statens kapital redusert med 500 mill. kroner, til 6 700 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Post 24 Driftsresultat

		(i 1 000 kr)		
Underpost	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
24.1	Driftsinntekter	144 181 514	166 100 000	173 200 000
24.2	Driftsutgifter	-24 289 046	-21 100 000	-28 200 000
24.3	Lete- og feltutviklingsutgifter	-978 364	-900 000	-1 900 000
24.4	Avskrivninger	-12 914 084	-15 800 000	-13 700 000
24.5	Renter av statens kapital	-6 670 289	-7 200 000	-7 100 000
Sum post 24		99 329 731	121 100 000	122 300 000

Driftsresultatet for SDØE er anslått til 122 300 mill. kroner i 2007, en økning på 1 200 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Anslaget for 2007 er utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på kr 390 per fat.

Underpost 24.1 Driftsinntekter

Driftsinntektene for SDØE er anslått til 173 200 mill. kroner for 2007, en økning på 7 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen knytter seg hovedsakelig til økt oljepris. Inntektsanslaget for 2006 ble utarbeidet på grunnlag av en gjennomsnittlig oljepris på kr 350 per fat. Anslaget for 2007 er beregnet på grunnlag av en forventet oljepris på kr 390 per fat.

SDØE og Statoil leverer gass til kundene under felles gassalgsavtaler. SDØEs gassreserver vil bli trukket på i henhold til SDØEs andel av produksjonen fra de felt som til enhver tid blir valgt til å levere gassen. Gjenværende, påviste reserver er større enn totale salgforpliktelser.

Underpost 24.2 Driftsutgifter

Driftsutgiftene for SDØE er budsjettert til 28 200 mill. kroner for 2007, en økning på 7 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Dette skyldes økte kostnader knyttet til kjøp av gass for videresalg og økte kostnader for drift av anlegg.

Driftsrelaterte kontraktsforpliktelser og transportforpliktelser for SDØE beløper seg til henholdsvis 3,4 og 8,1 mrd. kroner ved utgangen av 2005. Driftsrelaterte kontraktsforpliktelser består av leie av rigger, forsyningsskip, produksjonsskip, helikopter, beredskapsfartøy, baser og lignende. Beløpene representerer kanselleringskostnad per 31. desember 2005. Transportforpliktelser representerer forpliktelser per 31. desember 2005 knyttet til gassalgsaktiviteten som hovedsaklig består av transport- og lagerforpliktelser i Storbritannia og på kontinentet, samt forpliktelser knyttet til Cove-Point terminalen i USA. SDØE vil få en økonomisk forpliktelse under avsetningsinstruksen ved leie av skip til frakt av LNG fra Snøhvitfeltet. Skipene vil bli levert i 2006. Ovennevnte forpliktelser er basert på operatørens innrapportering per 31. desember 2005 og vurdering av forpliktelsenes vesentlighet etter NGAAP. På norsk sokkel er SDØEs eierandel i anlegg og rørledninger gjennomgående høyere eller på nivå med skipingsandelen. Det er således ikke beregnet forpliktelser i disse systemene. I løpet av 2006 vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvin-

ningstillatelse forplikte SDØE for driftsutgifter i tråd med budsjettforslaget for 2007.

Underpost 24.3 Lete- og feltutviklingsutgifter

Lete- og feltutviklingskostnader er knyttet til leting etter olje- og gassressurser, samt bearbeiding og utvikling av konsepter fra funn er gjort til beslutning om drivverdighet. Det er ikke et klart skille mellom leting og feltutvikling. Aktiviteter av samme art kan både være en letekostnad og en feltutviklingskostnad. Aktivitetene innen denne posten er geologistudier, seismikkostnader, leteboring, avgrensingsboring, testing av funn, feltevaluering og konseptstudier. Lete- og feltutviklingsutgifter for SDØE forventes å bli 1 900 mill. kroner i 2007, en økning på 1 000 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen knytter seg til høyere lete- og feltutviklingsaktivitet i utvinningstillatelser med SDØE-andeler.

I forbindelse med tildeling av utvinningstillatelser forplikter rettighetshaverne å akseptere et arbeidsprogram som blant annet kan innebære boring av et visst antall brønner. Ved utgangen av 2005 var SDØE forpliktet til å delta i åtte brønner med en forventet kostnad for SDØE på 496 mill. kroner. Forpliktelsene er basert på antall forpliktete brønner som per 31. desember 2005 ikke var boret. I løpet av 2006 vil Petoro AS gjennom budsjettarbeidet i den enkelte utvinningstillatelse forplikte SDØE for lete- og feltutviklingsutgifter i tråd med budsjettforslaget for 2007.

Underpost 24.4 og post 30 Avskrivninger

Avskrivninger på statens kapital i petroleumsvirksomheten er anslått til 13 700 mill. kroner for 2007, en reduksjon på 2 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen knytter seg hovedsakelig til lavere salg samt økning i reservegrunnlaget.

Driften belastes med avskrivninger for å ta hensyn til kapitalslit og gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Dette er en kalkulatorisk kostnad uten kontantstrømseffekt, jf. motpost under kap. 5440, post 30.

SDØE regnskapet blir avgitt både etter kontantprinsippet og etter NGAAP. I regnskapet i henhold til NGAAP bokføres avskrivninger basert på produksjonsenhetsmetoden og på linearitet. Ordinære avskrivninger på olje- og gassproduserende anlegg beregnes for hvert enkelt felt og feltdedikert transportsystem etter produksjonsenhetsmetoden. Denne metoden innebærer at investeringer avskrives i tråd med produksjonen det enkelte år. Avskrivningsnøkkelen er som følger: (Netto bok-

ført verdi * produksjon i perioden)/gjenstående reserver. Av praktiske årsaker benyttes salgsvolumene i perioden som en erstatter for produksjonsvolumene. Dette fordi salgsvolumene er tilgjengelig tidligere enn produksjonstall og at de to volumene over tid er like. For avskrivningsformål benyttes en andel av Oljedirektoratets forventningsbaserte reserveanslag for utbygde reserver. Disse anslagene revideres årlig. Eventuelle endringer gis prospektiv effekt. Ordinære avskrivninger for transportsystemer samt stigerørsplassformer som benyttes av flere felt, blir beregnet lineært over gjeldende konsesjonstid. Andre driftsmidler blir avskrevet lineært over antatt økonomisk levetid.

Underpost 24.5 og post 80 Renter av statens kapital

Renter er anslått til 7 100 mill. kroner for 2007, en reduksjon på 100 mill. kroner i forhold til saldert budsjett 2006. Endringen skyldes redusert rentesats.

Driften belastes med renter på statens faste kapital for å ta hensyn til kapitalkostnader. Dette gir et mer korrekt bilde av ressursbruken. Dette er en kalkulatorisk kostnad uten kontantstrøms-effekt, jf. motpost under kap. 5440, post 80.

Post 85 Renter på mellomregnskapet

Fra og med april 2003 ble kassarapporter til det sentrale statsregnskapet generert automatisk. Implementeringen medførte endret oppsett av kassarapporten for SDØE gjeldende fra 1. januar 2003. Endringen innebærer at det på SDØEs utgiftsside oppstår et mellomværende med staten (mellomværende utgjør differansen mellom føring på kapital/post i bevilgningsregnskapet og likviditetsbevegelser). Mellomværende omfatter differansen mellom kontantinnkalling og avregning fra operatør, arbeidskapital i avregning fra operatør, merverdiavgift og mellomværende med betalingsformidler med mer.

Statoil forestår, som en del av statens felles eierskapsstrategi, salg av SDØEs petroleum sammen med sin egen. Inntekter fra salg av olje, våtgass og tørrgass vil etter kontantprinsippet normalt bli regnskapsført i SDØEs regnskap samme måned som Statoil mottar oppgjør for salg. På tidspunktet for rapportering til det sentrale statsregnskapet vil det som følge av dette normalt ikke være et mellomværende på inntektsiden som inkluderes i mellomværende i kassarapporten for SDØE.

Kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i>	14 177		
	Sum kap. 2442	14 177		

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Som følge av at Fjerningstilskuddsloven er opphevet, budsjetteres det ikke lenger med utbetaling av fjerningstilskudd for fremtidige fjerninger. Grunnet stor usikkerhet knyttet til tidspunkt for utbeta-

ling av tilskudd til eksisterende prosjekter foreslås fullmakten til å utgiftsføre eventuelle utbetalinger av tilskudd uten bevilgning videreført i budsjettet for 2007, jf. Forslag til vedtak IV.

Kap. 5685 Aksjer i Statoil ASA

(i 1 000 kr)

Post	Betegnelse	Regnskap 2005	Saldert budsjett 2006	Forslag 2007
80	Utbytte	8 139 277	8 139 000	
85	Utbytte ¹			12 593 000
	Sum kap. 5685	8 139 277	8 139 000	12 593 000

¹ Midlene under post 85 Utbytte ble tidligere bevilget på post 80 Utbytte.

Vedrørende 2006

Ved Stortingets vedtak av 16. juni 2006 ble post 80 Utbytte økt med 4 454 mill. kroner, jf. St.prp. nr. 66 og Innst. S. nr. 205 (2005-2006).

Rådgivere

Olje- og energidepartementet har tidligere engasjert eksterne finansielle rådgivere som departementet kunne forholde seg til ved behov. Olje- og energidepartementet er avhengig av den kompetanse slike finansielle rådgivere tilbyr. Stortinget har for 2006 gitt fullmakt til at bevilgningen under kap. 1800, post 21 Spesielle driftsutgifter til dekning av utgifter i forbindelse med meglerhonorar og faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA kan overskrides. Det foreslås å videreføre denne fullmakten for 2007, jf. Forslag til vedtak III.

Post 85 Utbytte

Staten eier 70,9 pst. av aksjene i Statoil ASA.

Allmennaksjelovens bestemmelser regulerer prosedyrer med henhold til utbetaling av utbytte. Forslag om utdeling av utbytte fremsettes av styret og vedtas formelt av generalforsamlingen. Generalforsamlingen kan vedta å redusere, men ikke øke utbyttet som er foreslått av styret.

Styret i Statoil vedtok våren 2006 en revidert utbyttepolitikk for selskapet. Statoils reviderte utbyttepolitikk er:

«Statoils ambisjon er å utbetale et økende ordinært kontantutbytte målt i NOK per aksje. Statoil har videre til hensikt å distribuere til sine aksjonærer, gjennom kontantutbytte og tilbake-

kjøp av egne aksjer, et beløp i størrelsesorden 45-50 pst. av konsernets årsoverskudd i henhold til USGAAP. I det enkelte år kan imidlertid summen av kontantutbytte og tilbakekjøp utgjøre en høyere eller lavere andel av årsoverskuddet enn 45-50 pst. avhengig av selskapets vurdering av forventet kontantstrømutvikling, investeringsplaner, finansieringsbehov og hensiktsmessig finansiell fleksibilitet.»

Staten, ved Olje- og energidepartementet og Statoil har inngått en avtale som regulerer forholdene rundt innløsning av statens aksjer dersom Statoil kjøper tilbake egne aksjer i markedet for sletting. Ved gjennomføring av et tilbakekjøpsprogram skal staten innløse et proporsjonalt antall aksjer som det selskapet har kjøpt tilbake i markedet slik at statens prosentvise eierandel i Statoil ikke endres. Utdelingssummen til staten beregnes ut i fra en volumveiet snittpris på de aksjer som er kjøpt i markedet.

Da det ikke foreligger offentlig informasjon med foreløpig prognose for Statoils årsresultat for 2006, har ikke Olje- og energidepartementet beregnet anslag for utbytte for regnskapsåret 2006. I budsjettet for 2007 legges det til grunn det beløp som ble utbetalt i utbytte i 2006 for regnskapsåret 2005. For 2005 ble det utbetalt et utbytte på kr 8,20 per aksje (hvorav kr 4,60 var ekstraordinært), tilsvarende en total utbetaling på 17,7 mrd. kroner. Det understrekes at budsjettet utbytte er en teknisk fremskriving av utbyttet som ble utbetalt i 2006.

Vedtaket om utbytte for regnskapsåret 2006 fattes på selskapets generalforsamling våren 2007. Utbetaling av utbytte og eventuell utbetaling som følge av eventuell innløsning av aksjer vil bli presentert i revidert budsjett for 2007, eventuelt nysalderingen for 2007.

Del III
Andre saker

4 Prosjekt under utbygging

Olje- og energidepartementet gir ein gong per år ei samla utgreiing om kostnads- og lønnsutviklinga for dei enkelte prosjekta der plan for utbygging og drift (PUD) eller plan for anlegg og drift (PAD) er blitt lagt fram for styresmaktene, og der prosjekta framleis er under utbygging eller har

kome i produksjon etter 1. august året før, jf. St.meld. nr. 37 (1998-1999). I utgreiinga samanliknar ein anslag per 15. juli 2006 med talmateriale frå PUD/PAD-tidspunktet. Som bakgrunn for utgreiinga har departementet innhenta opplysningar frå operatørane for dei enkelte prosjekta.

Tabell 4.1 Investeringsanslag, prosjekt under utbygging

	(i mill. 2006-kroner)			
	PUD/PAD- estimat	Nye anslag	Endring	Endring i pst.
Ekofisk Vekst	8 422	10 245	1 823	21,6
Kep 2005	5 902	4 091	-1 811	-30,7
Fram Øst	3 888	4 582	694	17,9
Oseberg Delta	1 854	2 127	273	14,7
Ormen Lange/Langeled (er rapportert samla)	70 387	67 814	-2 573	-3,7
Oseberg Vestflanken	2 242	2 508	266	11,9
Vilje	2 090	2 489	399	19,1
Njord gasseksport	1 091	1 155	64	5,9
Snøhvit LNG ¹	42 531	61 642	19 111	44,9
Visund gasseksport	2 753	2 643	-110	-4,0
Kristin	17 362	21 375	4 013	23,1
Volve	2 020	2 316	296	14,7
Statfjord senfase	13 844	14 541	697	5,0
Tampen Link	1 522	1 897	375	24,6
Skinfaks/Rimfaks IOR	3 529	3 727	198	5,6
URD (Norne satellitter)	3 544	3 732	188	5,3
Alvheim	8 791	9 639	848	9,6
Enoch	167	219	52	31,1
Blane	1 683	2 513	830	49,3
Ringhorne Øst	1 028	810	-218	-21,2
Tyrihans	13 809	13 842	33	0,2
Tordis IOR	1 807	1 836	29	1,6
SUM	210 266	235 743	25 477	12,1

¹ Anslaget inneheld òg investeringar i LNG-skip.

Auke i investeringsnivået på felt under utbygging treng ikkje å vere negativt. Dersom det høgare investeringsnivået skuldast ytterlegare kommersiell utnytting vil det medverke til auka verdiskaping frå prosjekta og er dermed ønskeleg. Samla viser dei oppdaterte investeringstala ein auke på om lag 25,5 mrd. 2006-kroner i forhold til PUD/PAD-tidspunktet, jf. tabell 4.1. Snøhvit står for det vesentlege av auken. I utrekningane av utvikling i lønsemd⁵ er det sett bort frå effektar som skuldast skilnader i venta olje-, gass- og NGL-prisar i dag og på PUD/PAD-tidspunktet. Ser ein bort frå prisendringar er den totale lønsemda redusert. Dette skuldast i all hovudsak Snøhvit og Kristin.

Det har vore ein generell kostnadsauke i oppstrømsverksemda på norsk kontinentalsokkel og internasjonalt den siste tida. Eit høgt aktivitetsnivå med press på kapasiteten i leverandørindustrien er ei årsak til dette. I tillegg har det vore sterk økonomisk vekst i andre delar av verda med tilhøyrande vekst i etterspørselen etter innsatsfaktorar. Auka pris på innsatsfaktorar som for eksempel stål medfører auka kostnadsnivå i olje- og gassverksemda. Fleire prosjekt på norsk sokkel får høgare kostnader som følgje av den generelle kostnadsutviklinga.

Investeringsanslaga på Ormen Lange er reduserte med 2 573 mill. kroner som følgje av at Langeled er blitt billegare enn estimert. Lågare investeringar og auka prisar gir auka lønsemd.

For Kristin-feltet er investeringsanslaget auka med 4 013 mill. kroner. Auken skuldast i hovudsak ny borestrategi som inneber at dei fleste brønnane blir bora horisontalt under svært høgt trykk og temperatur. Dette medfører at utstyr må skiftast ut oftare enn planlagt og at boringa tek lengre tid. I tillegg har forseinkingar og dårleg vêr redusert effektiviteten i bore- og kompletteringsoperasjonane. Det er òg ein auke i anslaga for plattformar og undervassanlegget. I tillegg vart det våren 2005 bestemt å utvikle Tofte-reservoaret som vart påvist i samband med boring av den første produksjonsbrønnen på Kristin-feltet. Lønsemda er redusert som følgje av det auka investeringsestimert, og platånivået for produksjonen blir nådd seinare. Kristin kom i produksjon 3. november 2005.

Kep 2005, som skal setje Kårstø i stand til å prosessere gass frå Kristin, har ein reduksjon i investeringane på 1 811 mill. kroner. Dette skuldast at kontraktane har hatt lågare inngangsverdi enn estimert. Dette skuldast delvis marknaden og delvis ein integreringseffekt ved å slå saman kontraktar.

Dessutan er estimatet for uvisse justert ned etter kvart som prosjektet modnar.

Blane har ein auke på 830 mill. kroner. Størstedelen av denne auken skuldast auka kostnader til subsea-arbeid. Lønsemda er noko redusert som følgje av dette.

Investeringsanslaget for Ekofisk Vekst er auka med 1 823 mill. kroner. Dette skuldast hovudsakeleg at anslaga er oppdaterte slik at prosjektet no inneheld boring av 30 brønningar, mot opphavleg 25 brønningar. Produksjon og lønsemd i prosjektet har auka.

Investeringsanslaget for Fram Øst er auka med 694 mill. kroner. Dette skuldast blant anna at innkjøp av reservedelar før oppstart ikkje var inkludert i PUD.

Auken i investeringsanslaget for Oseberg Delta på 273 mill. kroner skuldast dels prisauke på røyrleidningar og brønningar og dels seinare produksjonsstart grunna forseinkingar i boreprogrammet. Dette har i neste omgang medført noko redusert lønsemd.

Investeringsanslaget for Oseberg Vestflanken er auka med 266 mill. kroner i forhold til PUD. Produksjonen starta 8. februar 2006, tre månader forseinka i forhold til opphavleg plan. Dette har òg medverka til at lønsemda i prosjektet er redusert.

Når det gjeld Vilje er investeringsanslaget auka med 399 mill. kroner. Dette skuldast blant anna krav frå styresmakter og partnarar om fleirfasemåling og auka kostnader knytte til utmating av brønnhovud. Det er òg venta ein prisauke på brønningar grunna auka kontraktprisar på utstyr og auka riggrate.

Volve har ein auke i investeringsanslaget på 296 mill. kroner. Årsaka er hovudsakeleg auka bore- og brønncostnader som følgje av utviklinga i marknaden.

Bakgrunnen for auken på 697 mill. kroner i investeringsanslaget for Statfjord seinfase er avgjerda om tre nye brønningar på Statfjord A for å auka oljeproduksjonen. Driftskostnadene ved feltet har auka som følgje av auka gasstransport. Lønsemda er dermed noko redusert.

For Tampen Link er det innrapportert ein auke i investeringsanslaget på 375 mill. kroner i forhold til PUD. Årsakene er betydeleg kostnadsauke i marknaden for leveransar innan undervassstenester, røyrlegging og stål, og tilknytting til Flags røyrleidning.

Investeringane for Alvheim er auka med 848 mill. kroner. Også her er forklaringa generell kostnadsauke i marknaden.

For Ringhorne Øst er investeringsanslaget redusert med 218 mill. kroner. Årsaka er i første rekke reduserte kostnader i samband med boring.

⁵ Lønsemd er her definert som noverdi av framtidig kontantstrøm.

Lønsemda i prosjektet er redusert grunna meir konservative estimat for oljeproduksjon.

For Njord gassseksport, Visund gassseksport, Skinfaks/Rimfaks IOR, URD (Norne Satellittar), Enoch, Tyrihans og Tordis IOR er endringane i investeringsanslaga så små at det ikkje blir gjort nokon nærare gjennomgang her.

Kostnadsutvikling i Snøhvit-prosjektet

Dei siste offisielle anslaga for Snøhvit LNG viser ein auke i investeringane på om lag 19,1 mrd. kroner i forhold til PUD. Nytt godkjent teknisk konsept med to røyr og ingen kompresjonsplattform er då inkludert i tala. Hovudårsaka til auken er at prosjektet var umoge på avgjerdstidspunktet og at konsekvensane av å auke kapasiteten til LNG-anlegget med 30 pst. vart undervurderte. Manglande og forseinka leveransar av teikningar og material frå hovudkontraktoren, sein mobilisering og låg produktivitet på hovudverkstaden som førte til mykje ekstra arbeid på Melkøya, og undervurdering av arbeidsomfanget, trekkjer alt saman i negativ retning når det gjeld totale investeringar.

Totaloverslaget for kostnadene på Snøhvit-prosjektet er uendra i forhold til det Statoil rapporterte hausten 2005, det vil seie 58,3 mrd. kroner.⁶

Regulære gassleveransar er planlagt frå 1. desember 2007. Dette tidspunktet er uendra i forhold til kva Statoil rapporterte hausten 2005. Statoil opplyser at prosjektet trass overskridingar framleis er lønsamt.

Då Snøhvit vart behandla i Stortinget i mars 2002 var kostnadsanslaget for prosjektet 39,5 mrd. kroner. Departementet vart første gongen orientert om mogleg kostnadsauke for Snøhvit-prosjektet i september 2002. Anslaget for kostnadsauken var då 3 mrd. kroner. I desember 2002 vart det klart at kostnadsauken ville bli større enn kva ein trudde først, og total kostnadsauke for prosjektet vart vurdert til 5,8 mrd. kroner. I juni 2004 varsla Statoil ytterlegare kostnadsauke for prosjektet på 4 til 6 mrd. kroner, og i desember same året vart kostnadsauken konkretisert til 6 mrd. kroner. Auken på 7 mrd. kroner som vart rapportert hausten 2005 skuldast i hovudsak følgjande forhold:

- Forseinka prosjektering.
- Kvalitetsmanglar og forseinkingar på modular leverte frå Europa, som medfører auka overføring av arbeid til Melkøya.
- Undervurdering av arbeidsomfang, særleg innan elektrodisiplinen.
- Meirarbeid på Melkøya som forlengar og fordyrar gjennomføringa i sluttfasen.

Dette gjer at den totale kostnadsauken er på 18,8 mrd. kroner, ein auke på nærare 50 pst. i forhold til det som var lagt til grunn ved stortingsbehandlinga av utbygginga.

Statoil har informert om at dei vil setje i verk tiltak for å sikre at prosjektet blir slutført på ein sikker og effektiv måte. I tillegg til ei rekkje direkte tiltak i prosjektet gjennomfører Statoil enkelte endringar knytte til leiing og organisasjon. Statoil opplyser vidare at det vil bli gjennomført ein uavhengig gjennomgang av heile prosjektet for å ta lærdom av erfaringane. For ikkje å forstyrre slutføringa, vil denne gjennomgangen bli sett i verk etter at prosjektet er ferdigstilt.

⁶ Dette og dei følgjande tala i dette avsnittet er oppgitt i nominell kroneverdi og er eksklusive investeringar i LNG-skip. Tala i tabell 4.1 refererer på si side til anslag i 2006-kroner og inkluderer òg investeringar i LNG-skip.

5 Olje- og energidepartementets utgreiing for likestilling

Likestillingslova pålegg offentlege styresmakter auka aktivitetsplikt for å fremje likestilling mellom kjønna på alle samfunnsområde. Olje- og energidepartementet (OED) har gjennomgått alle budsjettområda i departementet og har utført ei likestillingsvurdering innanfor departementets budsjettområde. Etter gjennomgangen har departementet konkludert med at det ikkje finst løyvingar som eignar seg for særskilte kjønns- og likestillingsanalyser på det noverande tidspunktet.

OED har vidare i 2005/2006 teke initiativet til utgreiingsprosjektet «Kvinner og menns representasjon og innflytelse i olje- og energisektoren». Utgreiinga vart ferdigstilt i mai 2006.

5.1 Kvinner og menns representasjon og innverknad i olje- og energisektoren

Formålet med prosjektet har vore å få oversikt over kvinner og menns representasjon på ulike nivå som grunnlag for å utarbeide verkemiddel for å få fleire kvinner til leiarstillingar og styreverv i sektoren. Olje- og energinæringa sysselset langt fleire menn enn kvinner (80 og 20 pst. respektivt). Det kan derfor vere mogleg at tilfanget av kompetent personell ikkje er nytta fullt ut. Kvinner representerer eit potensielt reservoar for auka rekruttering til sektoren og til sentrale posisjonar i dei enkelte verksemdene.

Rapporten er utarbeida av Norut Samfunnsforskning as på oppdrag frå OED, i samarbeid med Oljeindustriens Landsforeining (OLF), Norsk Industri (tidlegare Teknologibedriftenes Landsforeining) og Energi-bedriftenes Landsforeining (EBL). Prosjektet er òg delfinansiert av NHOs Arbeidsmiljøfond.

Rapporten er eit resultat av to spørjeundersøkingar retta mot verksemdar og individ knytt til bransjeorganisasjonane som inngår i oppdragsgivargruppa. Til saman vart 471 verksemdar inkluderte i Survey 1⁷. Totalt 186 eller 40 pst. svara. Av dei som svara var om lag 10 pst. kvinner. Til saman

470 personar frå 54 ulike verksemdar svara på Survey 2. Her var kjønnsfordelinga 27 pst. kvinner og 73 pst. menn.

Kva seier kartlegginga?

Undersøkinga viser at eit fåtal av verksemdene har etablert ein praksis for å auke kvinndelen blant leiarane og styremedlemmene sine. Det var 20 pst. som hadde konkrete mål for likestilling, 8 pst. som hadde handlingsplan for likestilling og 23 pst. hadde i løpet av dei siste tre åra gjennomført tiltak for å auke kvinndelen.

Det har likevel vore ei positiv utvikling. Delen verksemdar som hadde sett i verk tiltak vart meir enn dobla frå 2002 til 2005 (8 pst. av verksemdene i 2002 mot 19 pst. i 2005). Det tyder på at sektoren er blitt meir oppteken av å gjere noko med den låge kvinndelen.

Hovudresultata frå kartlegging viser:

- Funn frå den første undersøkinga viser ein total kvinndel på 20 pst. i styra for verksemdene. Kvinndelen i styra aukar med storleiken på bedrifta, men variasjonane er små.
- Delen kvinnelege leiarar i olje- og energisektoren er rapportert til 15 pst. i gjennomsnitt. Delen toppleiarar er noko lågare, 12 pst., mens mellomleiarar og andre leiarar ligg på respektive 15 og 17 pst. Meir enn 80 pst. av verksemdene rapporterer at dei har leiargrupper.
- Hovudtyngda av dei kvinnelege leiarane er 36 til 45 år, mens hovudtyngda av dei mannlege leiarane er 46 til 55 år.
- Intern rekruttering er den desidert mest brukte måten når det gjeld rekruttering til leiarstillingar. Det er òg slik at leiarstillingane berre unnaksvis blir lyste ut. Det betyr at personlege relasjonar på arbeidsplassen spelar ei vesentleg rolle for å bli rekruttert til leiarstillingar i olje- og energisektoren.
- Dei aller fleste styremedlemmene opplever å ha innverknad på styret sitt arbeid, men ein relativt større del menn enn kvinner opplever ofte å få gjennomslag for synspunkta sine i styret.
- Også leiarane gir til kjenne at dei opplever å ha stor innverknad på viktige avgjerdsprosessar. Dei mannlege leiarane rapporterer i større grad

⁷ OLF (50 bedrifter), Elektro og Energi (90 bedrifter), Olje & Gass (83 bedrifter), EBL enkeltstående bedrifter (102 bedrifter), EBL morselskap (31 bedrifter), EBL dotterelskap (115 bedrifter).

at dei opplever stor innverknad, men forskjellane er ikkje veldig store.

Utfordringar framover

Rapporten understrekar at utfordringane olje- og energisektoren står overfor når det gjeld rekruttering av kvinner til leiarstillingar og styreverv er samansette. Det er peikt på tre hovudutfordringar som må møtast med ulike typar verkemiddel retta mot forskjellige aktørar.

Den første utfordringa gjeld dei kvinnene som per i dag faktisk er i sektoren. Det er dei som i første rekkje ligg an til å bli leiarar, ikkje minst fordi rekruttering til leiinga i hovudsak skjer internt. Som tilsette er dei vurderte som kompetente til å arbeide i sektoren og dei har opparbeidd bransjekompetanse. I høve til dei kan kompetanseoppbygging vere eit godt tiltak. Her er det erfaringar å byggje på i sektoren. Tiltak for å betre høvet for kvinner til å bli sett på som kompetente individ i organisasjonen kan òg vere viktig.

Den andre utfordringa knyter seg til å gjere olje- og energisektoren attraktiv for kvinner. Situasjonen på den norske arbeidsmarknaden tilseier at dei fleste sektorane har behov for å auke tilfanget av kvalifiserte arbeidstakarar. Dersom kvinner skal velje ein for dei utradisjonell utdannings- og yrkesveg, må bransjen framstå som attraktiv. Det kan den blant anna gjere noko med i tilsetjingsprosessen, frå utlysing av stilling, via intervjusituasjonen til kva som til slutt inngår i tilbodet om arbeid.

Den tredje utfordringa handlar om å auke tilfanget av kvinner. Det gjeld for det første å ha eit bevisst forhold til kva relevant kompetanse kan

vere. Det kan tenkjast at andre utdanningar enn dei som vanlegvis er sett på som relevante kan tilføre sektoren ny og verdifull kompetanse og at kvinner allereie innehar slik kompetanse. For det andre handlar det om å få jenter til å interessere seg for relevante fag og utdanningar.

Vegen vidare

Tiltak for å auke kvinnedelen blant leiarar i olje- og energisektoren kan både rettast inn mot å tilpasse kvinner til leiarstillingar i sektoren og mot sektoren sjølv slik at den tilpassar seg den kompetansen og livssituasjonen kvinner har. Sjansen for å lukkast med å skape tiltak som faktisk fører til auka kvinnedel, aukar med viljen til tilpassing hos begge partar.

Resultata frå undersøkinga tilseier at det er vilje i verksemdene til å gjere noko og at det finst verkemiddel å byggje på. Hovudutfordringa blir å finne måtar å kople desse saman på slik at kvinner blir sett, kjem i posisjon og får høve til å bruke og utvikle kompetansen sin vidare.

Både OLF og EBL har på bakgrunn av funna i prosjektet uttala at dei vil arbeide vidare med å auke kvinnedelen i næringa. Departementet vil følge utviklinga framover.

5.2 Status i departementet og underliggjande etatar

For å beskrive situasjonen vedrørende likestilling i OED og underliggjande etatar er det i tabellen nedanfor presentert ein kjønnsdelt statistikk på sentrale personalområde:

Tabell 5.1 Kvinnedel av talet på tilsette, leiarar og nyrekrutterte

	Tal tilsette			Leiarar			Nyrekrutterte		
	Totalt ¹	Tal kvinner	Del kvinner i pst.	Totalt ¹	Tal kvinner	Del kvinner i pst.	Totalt 2005	Tal kvinner	Del kvinner i pst.
Olje- og energidepartementet	125	60	48	24	7	29	24	13	54
Noregs vassdrags- og energidirektorat	462	167	36	35	7	20	54	20	37
Oljedirektoratet	210	95	45	11	5	45	3	1	33
Gassnova	6	2	33	1	0	0	5	2	40
Samla	803	324	40	71	19	27	86	36	42

¹ Kjelde: Statens sentrale tenestemannsregister, bemanningsoversikt per 1. mars 2006.

Oljedirektoratet

I Oljedirektoratets (OD) personalpolitikk går det fram at OD skal fremje likestilling mellom kjønna. Arbeidet for likestilling skal vere ein integrert del av verksemda som det blir fokusert på ved:

- tilsetjing,
- utfordrande oppgåver som inneber større ansvar og eksponering internt i OD og hos næringa og i departementet,
- lagsamansetjing,
- formelle leiarar - tidsavgrensa tilsetjing/utpeiking,
- andre leiarfunksjonar som pådrivar, koordinator og
- eksterne kontaktpunkt.

I vurderinga av behov for nye medarbeidarar inngår ein analyse av alders- og kjønnsamansetjinga i forhold til aktuelt fagområde.

I ODs tilpassingsavtale går det fram at lønnsfastsetjing skal baserast på kjønnsnøytrale kriterium.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

I Noregs vassdrags- og energidirektorats (NVE) personalpolitiske retningslinjer går det fram at likestilling skal praktiseras slik at det medverkar til at alle arbeidstakarar, uavhengig av kjønn, får same høve til arbeid som fremjar fagleg og personleg utvikling.

Det er i tillegg forhandla fram ei ny føresegn om likestilling i NVEs tilpassingsavtale til Hovudavtala for statstilsette, blant anna:

- Det er ei målsetjing å få til ei jamnare kjønnsfordeling i alle stillingsgrupper.
- Den enkelte leiaren skal vere særleg merksam på å leggje forholda til rette for at kvinnelege tilsette får kvalifiserande arbeidsoppgåver på lik linje med menn. Dette inneber blant anna tilrettelegging for kompetansegivande kurs/utdanning.
- For å ta vare på prinsippet om lik lønn for arbeid av lik verdi, skal lønnsfastsetjing baserast på kjønnsnøytrale kriterium.

- Ved tilsetjing gjeld følgjande prinsipp: dersom det er mindre enn 40 pst. kvinner i den aktuelle stillingsgruppa, går kvinneleg søkjar med tilnærma like kvalifikasjonar føre. Utlysingsteksten for stillingar skal utformast med sikte på å rekruttere kandidatar av begge kjønn. Ved utlysing av stilling innanfor stillingsgrupper der kvinner er underrepresenterte, skal det i utlysingsteksten takast inn oppfordring til kvinner om å søkje stillinga.
- Ved oppretting av prosjektgrupper og utval bør det vere minst 40 pst. representasjon av begge kjønn.
- Praktisering av permisjonsreglar og andre rettar som særleg blir nytta av kvinner må ikkje føre til at kvinner får dårlegare vilkår enn menn.
- Det skal jamleg givast informasjon/opplæring til NVEs leiing om forhold knytte til praktisk likestillingsarbeid i verksemda.

Olje- og energidepartementet

I OEDs tilpassingsavtale er det nedfelt at OED skal leggje vekt på å stimulere likestillingsarbeidet på dei områda der departementet står som arbeidsgivar, blant anna:

- Den enkelte leiaren skal medverke til at kvinner og menn får likeverdige arbeidsoppgåver og høve til fagleg og personleg utvikling i departementet. Avdelingsleiarane har eit særskilt ansvar for at likestillingsarbeidet blir følgt opp i eiga avdeling.
- Omsynet til likestilling skal vere eitt av kriteria som blir lagt til grunn ved rekruttering til ledige stillingar.
- Kunngjering av leiarstillingar skal innehalde ei spesiell oppfordring til kvinner om å søkje dersom 40 pst. kvinnerepresentasjon ikkje er oppfylt.
- Oppfølging av likestillingsrelaterte funn i OEDs årlege personalstatistikkar.
- Eigen likestillingstillitsvalt som blant anna har som oppgåve å kommentere dei årlege personalstatistikkane og har uttalerett i alle tilsetjingssaker og utnemningar av embete i departementet.

Tabell 5.2 Stillingskategoriar fordelt på kjønn og gjennomsnittleg lønnstrinn i OED per 31. desember 2005

Stillingskategori	Kvinner	Menn	Alle
	Ltr.	Ltr.	Ltr.
Leiarar	70,5	76,5	74,6
Spesialistar	67,0	63,9	64,8
Saksbehandlarar	46,4	47,7	47,1
Kontor	40,8		40,8
Samla	49,9	57,2	53,8

Per 31. desember 2005 hadde OED fem kvinner og ingen menn som arbeidde deltid.

6 Fornyning, organisasjons- og strukturendringar innanfor Olje- og energidepartementets ansvarsområde

Systematisk oppfølging av felt i modne område

Det er store attverande olje- og gassressursar i produserande felt og i nærleiken av eksisterande infrastruktur på norsk kontinentalsokkel. Per i dag er det 50 felt i produksjon. Olje- og energidepartementet (OED) innførte i januar 2006 eit nytt system for oppfølging av desse olje- og gassfelt. Systemet inneber at operatørselskapa årleg rapporterer ulike parameter på feltnivå til OED. Formålet med systemet er å gi styresmaktene ei meir systematisk oversikt over verksemda på olje- og gassfelt i produksjon. Dette gir dermed eit betre grunnlag for å strukturere og prioritere styresmaktene si oppfølging av verksemda.

Tiltak for å fremje effektiviteten på norsk kontinentalsokkel

Det er avgjerande for verdiskapinga på norsk kontinentalsokkel at alle tildelte areal blir utforska og utnytta på ein effektiv måte. Eit av verkemidla som styresmaktene har for å oppnå dette er arealavgifta.

Endring i arealavgifta

Det var OEDs vurdering at arealavgifta slik den låg føre ikkje gav god nok stimulans til effektiv utnytting av dei tildelte areala. OED har derfor valt å endre systemet for arealavgift for å styrkje ressursforvaltningsfunksjonen. Hovudtrekka i endringane går kort sagt ut på følgjande:

- Den reelle maksimale avgiftssatsen blir tredobla.
- Avgifta blir eskalert over tre år i staden for ti år etter avslutta initiell periode.
- Det blir gitt fritak i arealavgifta når det blir innlevert ein plan for utbygging og drift. Dette fritaket varer så lenge det er produksjon.
- Det blir gitt fritak frå avgifta i to år dersom utvinningsløyvet gjennomfører ei undersøkingsboring i forlengingsperioden.
- Fritaka gjeld i utgangspunktet for dei areala som avgrensar prospektet som er under boring eller funnet/funna som blir utbygde.

Endringane vart vedtekne i statsråd 30. juni 2006 og har verknad frå 1. januar 2007. Desse endringane vil gi selskapa sterkare insentiv til å setje i gang aktivitet eller avhende areal som det ikkje blir arbeidd aktivt med. Avhending kan skje gjennom sal eller tilbakelevering til staten. Ved tilbakelevering til staten vil områda kunne gjerast tilgjengelege for andre rettshavarar gjennom konsesjonsrundar. OED vil følgje opp effektane av endringane og eventuelt kome med fleire tiltak dersom desse endringane ikkje gir ønskeleg effekt.

Forskrift om andre sin bruk av innretningar

Det er blitt sett i verk tiltak for å oppnå effektiv bruk av innretningar på norsk sokkel. Eit eksempel på dette er at OED i 2005 utarbeidde ei forskrift om andre sin bruk av innretningar for prosessering og transport av petroleum. Forskrifta trådde i kraft 1. januar 2006. Formålet med forskrifta er å oppnå effektiv bruk av innretningar for å sikre rettshavarar gode insentiv til leite- og utvinningsverksemd.

Styrkt avgjerdsgrunnlag for konsesjonsbehandling av vindkraftanlegg

Regjeringa har som mål å leggje til rette for auka utbygging av miljøvennleg vindkraft. I den samanhengen blir det gjennomført fleire tiltak for å styrkje grunnlaget for ei heilskapleg vurdering av konsesjonssøknader for vindkraftverk, og å gjere denne prosessen meir effektiv og føreseieleg.

I regjeringserklæringa heiter det at ein gjennom konsesjonssystemet skal sikre ei god regional og nasjonal koordinering av vindkraftutbygginga. Dette blir følgt opp ved at Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) vil leggje til rette for at behandlinga av konsesjonssøknader for vindkraftanlegg i utvalte regionar blir samordna i tid, og sett i samheng med eventuelle behov og planar for å styrkje overføringsnett. Ei slik samordning vil styrkje grunnlaget for å identifisere utbyggingsløysingar som er gunstige både for miljøet og kraftsystemet. Samordning kan medføre at konsesjonsbehandlinga av enkelte prosjekt må forskyvast i

tid. Av omsyn til behovet for ny produksjon kan derfor ein del prosjekt likevel bli behandla enkeltvis når forholda tilseier det.

Miljøverndepartementet har ansvar for å utarbeide retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. OED har vore ein aktiv samarbeidspartnar i denne prosessen, og retningslinjene er på høyring hausten 2006. Retningslinjene skal blant anna medverke til ei betre koordinering av behandlinga etter energilova og plan- og bygningslova. Vidare gir retningslinjene overordna føringar for utarbeiding av regionale planar for vindkraftanlegg. I samband med dette skal NVE, i samarbeid med Direktoratet for Naturforvaltning og Riksantikvaren, i løpet av 2006 utarbeide ein fagleg rettleiar for utarbeiding av regionale planar for vindkraftanlegg.

I 2005 vart det gjennomført tematiske konfliktvurderingar av om lag 65 melde og konsesjonsøkte vindkraftverk innanfor natur- og kulturmiljø-, reindrifts- og forsvarsinteresser. NVE har hatt ansvar for å koordinere og sikre gjennomføringa. Dei tematiske konfliktvurderingane inngår i grunnlaget for NVEs konsesjonsbehandling. Våren 2006 vart det gjennomført ei brei høyring av dei tematiske konfliktvurderingane. Høyringspartane fekk høve til å uttale seg om ulike prosjekt sett i forhold til kvarandre, og om metodiske spørsmål. På bakgrunn av høyringsuttalene vil ei evaluering

av ordninga med tematiske konfliktvurderingar bli sett i verk hausten 2006.

Fylkesvise planar for småkraftverk

NVE har på oppdrag frå OED utgreidd eit forslag til faglege retningslinjer for fylkesvise planar for små kraftverk i samarbeid med blant anna Direktoratet for naturforvaltning.

Arbeidet med retningslinjene er ei oppfølging av regjeringserklæringa der det står at fylkeskommunane, i samarbeid med fagetatar, skal utarbeide fylkesvise planar for bygging av små kraftverk. Formålet er å styrkje grunnlaget for ei heilskapleg vurdering av søknader om konsesjon for små kraftverk, gjere denne prosessen meir effektiv og føreseieleg, og sikre at naturmangfald, friluftsliv og store landskapsverdiar ikkje går tapt. Retningslinjene skal òg nyttast av NVE som grunnlag for ei heilskapleg vurdering av konsesjonssøknader, også der det ikkje ligg føre fylkesplan. Det er lagt til grunn at dei fylkesvise planane skal fokusere på kartlegging og systematisering av områdeverdiar. Enkeltprosjekt skal ikkje vurderast.

Forslaget til faglege retningslinjer for utarbeiding av fylkesvise planar for små kraftverk er sendt på høyring hausten 2006. Dei ferdige retningslinjene vil liggje føre i 2007.

7 Olje- og energidepartementets beredskapsarbeid

Olje- og energidepartementet (OED) har det overordna ansvaret for kraftforsyninga, forvaltninga av vassressursane og for olje- og gassaktivitetane på kontinentalsokkelen og på land.

Norsk petroleumsverksemd er svært viktig for ei påliteleg energiforsyning til Europa. OED er formelt ansvarleg for eit ressursforvaltningssystem som tek vare på leveransetryggleiken. Ansvaret er utøvd i samarbeid med Oljedirektoratet (OD) og Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID), men det er oljeselskapa sjølve og Gassco som har det operative ansvaret for leveransetryggleiken.

OED har òg eit formelt ansvar for drivstoffberedskapen innanlands og, som andre medlemsland i Det internasjonale energibyrå (IEA), innanfor OECD-området. Nasjonalt er det ei målsetjing at denne beredskapen til ei kvar tid er tilpassa situasjonar gjennom heile krisespekteret, frå forstyrningar i oljemarknaden i fredstid til ein eventuell beredskaps/krigsliknande situasjon.

OED beredskapslagrar per i dag petroleumsprodukt tilsvarende om lag 18 dagar normalforbruk av desse produkta i Noreg. Behaldningane av petroleumsprodukt skal kunne nyttast til å sikre forsyningane i den norske marknaden ved eventuelle forstyrningar i leveransane. I tillegg kan lagra nyttast til norske tiltak i ein koordinert krisehandteringsplan innanfor ramma av samarbeidet i IEA.

Beredskapslagring av petroleumsprodukt er ein del av det norske totalforsvarskonseptet, men trusselbiletet som Noreg står overfor har endra seg og med det behovet for beredskapslagring. Blant anna på denne bakgrunnen blir det i 2006 innført ei ny ordning for beredskapslagring av petroleumsprodukt ved lov og forskrift om beredskapslagring av petroleumsprodukt. Den nye ordninga inneber at selskap som produserer (raffinerer) eller importerer petroleumsprodukt blir pålagt å halde beredskapslager av desse produkta tilsvarende 20 dagar normalforbruk i Noreg. Lova gir styresmaktene heimel til å påleggje trekk i lagra, om situasjonen skulle tilseie det. Som ei følge av denne nye ordninga vil staten selje lagra sine av petroleumsprodukt.

Tilgang på elektrisk kraft blir stadig viktigare for å kunne halde ved lag normal aktivitet i samfunnet. Elektrisitetsforsyninga er òg viktig for å sikre kritiske samfunnsfunksjonar i krisesituasjonar, og

halde ved lag forsvarsevna i landet under beredskap og i krig.

Det operative ansvaret for kraftforsyningsberedskap er delegert til Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE), som er beredskapsstyresmakt etter energilova kapittel 6. NVE leiar Kraftforsyningsberedskapsorganisasjon (KBO), der alle einingane i kraftforsyninga deltek.

Ved langvarig mangel på evne til å dekkje behovet for elektrisk kraft (energimangel) kan styresmaktene innføre rasjonering, det vil seie tvangsutkopling av forbruk og rekvirering av produksjon. Rasjonering blir eventuelt vedteke av OED etter råd frå NVE.

Ved problem over kortare tid med å balansere forbruk og tilgjengeleg forsyning (effektmangel) har Statnett som systemansvarleg fullmakt til å treffe nødvendige tiltak.

I svært vanskelege kraftsituasjonar har Statnett ansvar for å ta i bruk verkemiddel for å sikre balansen og unngå rasjonering, etter godkjenning av NVE.

Det er OED som har tilsynsansvar med utviklinga i vassdrag, og OED ved NVE har ansvar for å sjå til at tiltakshavarar planlegg, byggjer og driv anlegg slik at tryggleiken for menneske, miljø og eigedom blir teken vare på, og at det blir utarbeidd ein beredskapsplan for å handtere unormale hendingar.

OED ved NVE assisterer og rettleier kommunane om fare ved flaum og skred gjennom flaumsonekartprosjektet, program for auka tryggleik mot leirskred og ved behandling av arealplanar. NVEs flaumvarslingsteneste gir informasjon til kommunar og andre om flaumsituasjonar.

For eksisterande busetnad og infrastruktur kan NVE gi hjelp til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak mot flaum, isgang, erosjon og skred langs vassdrag.

Ved vassdragsulykker og skadeflaum som skuldast sabotasje eller naturgitte hendingar har forvaltningsapparatet under OED viktige beredskapsoppgåver. Koordineringsansvaret ligg til dei ordinære beredskapsstyresmaktene som politi, kommune, redningssentral og fylkesmann. NVE og andre fagorgan vil først og fremst ha ei viktig rådgivande rolle.

OED baserer Krisehandteringsplanverket sitt på scenario innan ulike typar kriser som OED kan bli involvert i. Scenaria viser ansvarsområda for dei aktuelle departementa og varslingsrutinar mellom departementa.

Koordinering og informasjonsflyt har spesielt fokus. OED har utarbeidd ein ny Kriseinfoplan. Tilsette i Eining for kommunikasjon inngår i

Informasjonsfagleg pool i Regjeringas krisestøtteinjing. OEDs Internettsider har ei eiga Kriseinfo-side som kan aktiverast på kort tid. Det er utarbeidd standard svar på dei mest aktuelle krisescenaria.

OED har gjennomført og delteke i relevante beredskapsøvingar i 2006 og vil føre dette vidare i 2007.

8 Sektorovergripande miljøvernpolitikk

8.1 Miljøutfordringar - status og utviklingstrekk

Det har gjennom fleire år blitt gjennomført omfattande tiltak for å betre miljøsituasjonen både innan petroleums- og energisektoren, men sektorane vil òg i framtida ha innverknad på miljøet:

- Utslepp til luft frå petroleumssektoren kan blant anna medverke til klimaendringar, forsuring, overgjødning og danning av bakkenært ozon.
- Utslepp til sjø ved leiting etter og utvinning av olje og gass kan påverke det marine miljøet.
- Utbygging av ny energiproduksjon, for eksempel i form av demningar, vegar og kraftlinjer, kan påverke natur- og kulturmiljøet.

Utslepp til luft

Petroleums- og energisektoren står for ein betydeleg del av dei norske utsleppa til luft av karbondioksid (CO₂), nitrogenoksid (NO_x), flyktige organiske sambindingar utanom metan (nmVOC), partiklar (PM) og polysykliske aromatiske hydrokarbon (PAH).

Utslepp til luft frå petroleumssektoren består hovudsakeleg av avgassar frå forbrenning av gass i turbinar, fakling av gass og forbrenning av diesel. Petroleumsverksemda sleppte ut 12,2 mill. tonn CO₂ i 2005. I nasjonal samanheng står petroleumsverksemda for 28 pst. av CO₂-utsleppa. Størstedelen av CO₂-utsleppa frå petroleumssektoren er knytte til innretningane offshore. Utover dette er det CO₂-utslepp frå gassterminalane på land og indirekte frå VOC-utslepp (såkalla prosessutslepp). Det er gjort store utbetringar knytte til utslepp av CO₂ frå sokkelen. Auka energiutnytting og redusert fakling har medverka til at CO₂-utsleppa per produsert oljeekvivalent er redusert med om lag 21 pst. frå 1990 til 2005. Reduksjonane skuldast generelle teknologiforbetringar og utsleppsreduserande tiltak, blant anna som følgje av innføring av CO₂-avgifta i 1991. Det er i dag eit høgt aktivitetsnivå på norsk sokkel, samtidig som ein del av produksjonen kjem frå eldre felt der produksjonen er meir energikrevjande (blant anna grunna auka vassproduksjon). Denne utviklinga fører til at reduksjonen i CO₂-utslepp per produsert oljeekvi-

valent ikkje har vore stor nok til å vege opp for auken i det samla energiforbruket. Særleg har auka gassproduksjon med påfølgjande gasskompresjon for eksport medført høgare kraftforbruk, som igjen aukar utsleppa av CO₂. Dei totale utsleppa av CO₂ er utrekna til 12,8 mill. tonn i 2006. CO₂-utsleppa frå petroleumssektoren er venta å auke fram til 2011, for deretter å minke.

Det er nær samanheng mellom utsleppa av CO₂ og NO_x frå petroleumsverksemda. Som for CO₂ er gassforbrenning i turbinar, fakling av gass og dieselforbruk på innretningane sentrale utsleppskjelder og for NO_x. Mengda utslepp avheng både av forbrenningsteknologien og av kor mykje drivstoff som blir nytta. Utsleppa av NO_x frå petroleumssektoren var i overkant av 54 000 tonn i 2005, tilsvarande 25 pst. av dei totale utsleppa av NO_x i Noreg. Utsleppa av NO_x per produsert oljeekvivalent er redusert med 23 pst. frå 1990 til 2005. Reduksjonane i utslepp per produsert oljeekvivalent skuldast teknologiforbetringar og utsleppsreduserande tiltak. Til trass for reduksjonen av utslepp per produsert oljeekvivalent, har dei totale utsleppa av NO_x frå sektoren auka frå 1991. Hovudårsaka til veksten fram til i dag er at auka aktivitet har medverka til høgare energibehov, som igjen har ført til auka utslepp. Utsleppa av NO_x blir venteleg reduserte frå 2006 og framover.

Petroleumssektoren er hovudkjelda til utslepp av nmVOC i Noreg, og den står for 42 pst. av dei totale utsleppa av dette. Hovuddelen av utsleppa kjem frå lagring og lasting av råolje til havs og frå landterminalane. Mindre utslepp oppstår òg på gassterminalane og ved mindre lekkasjar. Petroleumsverksemda står for ein stadig mindre del av dei totale utsleppa av nmVOC, og prognosen for utslepp av nmVOC frå sektoren syner ein vedvarande sterkt avtakande trend i åra framover. Dette skuldast i hovudsak krav om implementering av utsleppsreduserande teknologi i medhald av forureiningslova.

Noreg skil seg frå andre land ved at vasskraft står for om lag halvparten av den totale innanlandske energibruken og 99 pst. av elektrisitetsproduksjonen. Dette medverkar på den eine sida til låge luftutslepp knytte til den innanlandske energibruken, på den andre inneber det at Noreg har eit

snevrare grunnlag for utsleppsreduksjonar enn andre land.

Produksjon og bruk av elektrisk kraft kan variere betydeleg frå år til år som følge av variasjonar i tilsig og temperaturforhold. Dette betyr blant anna at det er viktig for Noreg å ha eit fleksibelt energisystem som kan nyttast som supplement til vasskraftproduksjonen. I år med lågt tilsig og relativt høge prisar på elektrisk kraft vil normalt bruken av alternative energibærarar – blant dei brensler som fyringsolje, gass og biomasse – auke. Sidan utslepp til luft i hovudsak kjem frå fossile brensler som fyringsolje og gass, vil utsleppa i år med mykje bruk av slike brensler vere relativt høge.

Utsleppa frå stasjonær forbrenning kjem frå fleire ulike energikjelder som blir nytta til ulik bruk. For eksempel er søppel, fyringsolje, biomasse og gass nytta i fjernvarmeanlegg. Industrien nyttar tungolje, fyringsolje, naturgass, kol og koks, mens blant anna treforedling nyttar mykje treavfall og avlut i verksemda si.

Dei viktigaste energibærarane som er nytta til oppvarmingsformål ved sida av elektrisitet er biomasse (ved, treavfall og avlut) og ulike typar fyringsolje. Fyringsolje stod for om lag 15 pst. av dei totale CO₂-utsleppa frå stasjonær forbrenning i 2004 og om lag 7 pst. av dei totale CO₂-utsleppa. Vedfyring, inkludert brikettar og pellets, og oljefyring stod til saman for om lag 13 pst. av dei totale utsleppa av SO₂ i 2004. Om lag 2,5 pst. av utsleppa av NO_x skriv seg frå vedfyring og oljefyring.

Vedfyring stod for 93 og 91 pst. av utsleppa av respektive PM10 og PAH frå stasjonær forbrenning. Utslepp av nmVOC frå vedfyring utgjorde nærare 4 pst. av dei samla utsleppa i 2004.

I tillegg til utslepp frå stasjonær forbrenning kjem utslepp frå mobil forbrenning, som transport og prosessutslepp. Desse utsleppa varierer mindre med tilsig og temperaturforhold.

Utslepp til sjø

Olje- og gassverksemda medfører utslepp til sjø av produsert vatn og kjemikaliar. Produsert vatn følger med oljen opp frå reservoaret og inneheld naturleg førekomande stoff frå reservoaret, og restar av tilsette stoff. I dei tilfella der produsert vatn blir sleppt ut i havet, blir det først reinsa. Etter reinsing vil vatnet berre innehalde små mengder olje, men det vil framleis innehalde andre organiske sambindingar og noko tungmetall. Produsert vatn utgjer derfor den viktigaste utsleppskjelda frå verksemda.

Oljeutsleppa frå petroleumssektoren kjem i hovudsak frå produsert vatn ved regulær drift. I tillegg førekjem òg akutte utslepp.

Utviklinga av petroleumsverksemda på norsk kontinentalsokkel har gradvis ført til auka volum av produsert vatn, og det er venta at voluma vil auke i åra framover. Den viktigaste årsaka til dette er at dei store oljefelta på norsk sokkel blir eldre og at dei produserer meir vatn når oljereservane minkar. Handtering av auka mengder produsert vatn er ei stor utfordring for verksemda.

Olje- og gassverksemda har i dei siste åra gjennomført ei rekkje tiltak for å redusere utsleppa av produsert vatn, og innhaldet av dispergert (finfordelt) olje, andre organiske sambindingar og tungmetall i vatnet som blir sleppt ut til sjø. Tiltaka kan innebere reinjeksjon av produsert vatn i eigna geologiske strukturar og reinsing av produsert vatn før det blir sleppt ut til sjø. Dei tiltaka som er gjennomførte har ført til at veksten i utsleppa av produsert vatn er redusert og at det totale volumet dispergert olje som blir sleppt ut til sjø i det produserte vatnet er stabilisert. Industrien er i ferd med å setje i verk fleire tiltak for å avgrense utsleppa av produsert vatn. Desse tiltaka er venta å vere gjennomførte i løpet av 2006. I følgje tal frå SFT har olje- og gassindustrien sidan 2003 brukt om lag 5 mrd. kroner på tiltak for å redusere utsleppa til sjø.

Leiting, utbygging og drift av olje og gass medfører bruk av kjemikaliar. Om lag 99 pst. av kjemikaliene som er nytta i olje- og gassverksemda har så langt ein kjenner til liten eller ingen miljøeffekt, det vil seie at dei er kategoriserte som gule og grønne kjemikaliar i SFTs klassifiseringssystem. Ein stor del av desse kjemikaliene er stoff som finst naturleg i sjøvatn. Olje- og gassverksemda har i arbeidet med å nå målet om null miljøskadelege utslepp til sjø redusert utsleppa av miljøfarlege kjemikaliar betydeleg. I perioden 2000 til 2004 er utsleppa av miljøfarlege kjemikaliar (klassifisert som svarte og raude av SFT) redusert med 85 pst. I hovudsak skuldast dette at industrien har erstatta miljøskadelege kjemikaliar med meir miljøvennlege alternativ, og at bruk og utslepp av kjemikaliar er redusert.

Hovudutfordringa for olje- og gassverksemda er å oppfylle målsetjinga om null miljøfarlege utslepp til sjø og forplikingane i OSPAR-konvensjonen, samtidig som olje- og gassverksemda er i ein fase av produksjonen der voluma med produsert vatn aukar.

Inngrep

Utbygging av vassdrag og andre energirelaterte utbyggingar har medført inngrep i natur- og kulturmiljøa i Noreg.

Innan energisektoren har det historisk vore vassdragsutbygginga som har hatt størst verknad på biologisk mangfald, kulturlandskap og friluftsliv. Noreg har svært mange vassdrag og vassfall. Dei er svært viktige både for økonomiske interesser og for allmenne interesser som naturvern og friluftsliv. Kraftproduksjon står for den viktigaste økonomiske utnyttinga av vassdraga. Mellom 25 og 30 pst. av vassdraga er utnytta til kraftformål. I enkelte fylke er dei fleste større vassdraga utnytta.

I tida framover vil ein større del av auken i produksjonen av fornybar energi kome frå småkraftverk og vindkraftverk. Ved utnytting også av desse kjeldene, og utbygginga av overføringsleidningar og andre energianlegg, står ein overfor viktige avvegingar i forhold til miljøomsyn. Vegar, kraftleidningar og andre installasjonar i tilknytning til kraftproduksjon vil påverke økosystem, naturopplevingar og naturverdiar. utfordringa er å finne dei løysingane som er best for miljøet ved ny kraftutbygging

8.2 Regjeringas miljøpolitikk på petroleums- og energiområdet

Regjeringas visjon er at Noreg skal vere ein miljøvennleg energinasjon, og vere førande innanfor utviklinga av miljøvennleg energi.

Regjeringa vil trappe opp innsatsen for å redusere CO₂-utsleppa frå norsk sokkel, blant anna gjennom auka energieffektivitet.

Verksemda i Barentshavet skal baserast på målet om nullutslepp til sjø. Petroleumsverksemd i Barentshavet og Norskehavet skal vere fremst i verda i høve til oljevernberedskap og miljøovervaking.

Regjeringas mål er at Noreg skal bli verdsleiar i miljøvennleg bruk av gass. Innanfor ramma av dei internasjonale klimaforpliktingane må ein større del av naturgassen som blir utvunnen på norsk sokkel takast i bruk innanlands til industri, energi- og transportformål. Gjennom økonomiske verkemiddel og satsing på ny teknologi vil regjeringa syte for at nye konsesjonar til gasskraftverk er baserte på CO₂-fjerning.

Satsing på energieffektivisering, fornybar varme og fornybar elektrisitet er sentrale element i regjeringas miljøpolitikk på energiområdet. Noreg har gode høve til å auke energiproduksjonen, og vi kan nytte energien meir effektivt. For å styrkje utviklinga av miljøvennleg energi er det grunnleggjande å ha langsiktige og stabile rammevilkår for støtte til energieffektivisering og fornybar energi.

Produksjon av fornybar energi gir store fordelar på grunn av låge utslepp av klimagassar og anna forureining til luft. Regjeringa vil fremje effektiv og miljøakseptabel energiproduksjon og samtidig sikre ei berekraftig forvaltning av kyst- og vassdragsnaturen. Det er eit viktig mål å syte for at den auka utbygginga av vindkraftverk og små vasskraftverk skjer utan at naturmangfald, friluftsliv eller store landskapsverdiar går tapt. Forsking i og utvikling av fornybar energi vil òg vere viktig vidare framover.

8.3 Rapport om aktiviteten i 2005

Gassnova vart oppretta 1. januar 2005 og er eit forvaltningsorgan med særskilte fullmakter underlagt Olje- og energidepartementet (OED). Målsetjinga for Gassnova er å utvikle kostnadseffektive og framtidsretta teknologiar for gasskraft med CO₂-handtering gjennom støtte til utprøving og demonstrasjonsprosjekt. Gassnova skal medverke til at regjeringas målsetjingar knytte til utvikling og bruk av teknologiar for fangst og lagring av CO₂ kan realiserast på best mogleg måte.

Regjeringa har ambisiøse mål for å realisere CO₂-handtering på gasskraftverk og etablere kjeder for transport og bruk av CO₂ til auka oljeutvinning. Regjeringa sette i 2005 i verk eit prosjekt for å gi eit solid grunnlag i den vidare oppfølginga av Soria Moria-erklæringa. Styresmaktenes eigne organ har brei og samansett kompetanse på CO₂-handtering. Fleire av desse deltek i arbeidet.

Den britiske energiministeren og den norske olje- og energiministeren underteikna i 2005 ei felleserklæring om geologisk lagring av CO₂. Det er etablert ei arbeidsgruppe med det formål å utvikle felles prinsipp som eit grunnlag for å regulere CO₂-lagring i Nordsjøen.

Noreg har ei aktiv rolle i OSPAR-kommisjonen og i London-konvensjonen for å leggje til rette for lagring av CO₂ i geologiske formasjonar under havet. OED har i samarbeid med Miljøverndepartementet og relevante styresmakter i Nederland og Storbritannia gått føre i dette arbeidet.

OED er aktivt med i fleire samarbeidsforum med fokus på fangst og lagring av CO₂. Blant desse er Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF), som skal medverke til samarbeid om forskning og vidareutvikling av teknologiar knytte til fangst og lagring av CO₂. Forumet har òg ambisjonar om å medverke til lønsam utnytting av CO₂, blant anna til auka oljeutvinning. CSLF har i dag 22 medlemmer, blant dei USA, Canada, Storbritannia, Kina, India, Russland og Noreg, i tillegg til EU-kommisjonen og ei rekkje EU-land.

Også i 2005 har OED delteke i arbeidet under Baltic Sea Region Energy Cooperation (BASREC) for å utvikle Austersjøregionen som eit forsøksområde for dei fleksible mekanismane under Kyoto-protokollen. Rammene for dette samarbeidet er fastlagt gjennom ei felles rammeavtale (the Testing Ground Agreement) og investeringsfondet for implementering av felles gjennomføringsprosjekt i Austersjøregionen (the Testing Ground Facility). Formålet med fondet er å stimulere til realisering av felles gjennomføringsprosjekt i energisektoren i Austersjøregionen. Fondet var opphaveleg på € 15 mill., finansiert av dei nordiske landa og Tyskland. Noreg har totalt investert om lag 19 mill. kroner i fondet. Ein ny teikningsrunde vart avslutta i mars 2006, der det vart opna for private investorar, og kapitalen i fondet vart utvida til € 32,5 mill. Investeringsfondet er forvalta av miljøinvesteringsselskapet NEFCO, som har ansvar for å plukke ut potensielle prosjekt for investering. Frå 2006 har forvaltaren av fondet fått fullmakt til å vurdere prosjekt i Ukraina òg. Dei potensielle prosjekta blir vurderte av ein investeringskomité, der OED er representert. Investeringskomiteen har per 10. mai 2006 godkjent fem prosjekt, som samla er venta å gi 816 000 utsleppskredittar til ein samla kostnad på € 4,7 mill. Prosjekta gjeld utbygging av fornybar energi og energieffektivitet, og er lokaliserte i Russland og Estland.

OED gav i 2005 ut faktahefte om petroleumsverksemda og energi- og vassdragsverksemda i Noreg. Publikasjonane inneheld eit oversyn over miljøsituasjonen innan departementets ansvarsområde, utfordringane framover og korleis styremaktene og industrien kan møte desse.

I 2005 vart det løyvd midlar til forskingsprogrammet *Langtidseffektar av utslepp til sjø frå petroleumsverksemda* – PROOF. PROOF er administrert av Noregs forskingsråd og har eit årleg budsjett på 20 mill. kroner. Det vart i 2005 bestemt at PROOF-programmet frå 1. januar 2006 inngår som eit delprogram i Noregs forskingsråds program *Havet og kysten*. *Havet og kysten* skal fremje forskning og medverke til auka kunnskap om det marine miljøet.

OED medverka aktivt i arbeid med den heilskaplege forvaltningsplanen for Lofoten – Barentshavet.

Noreg vart i november 2003 partnar i den internasjonale partnerskapen for hydrogen (IPHE). Til saman deltek 16 land og EU-kommisjonen. IPHE skal medverke til å organisere, koordinere og setje i verk internasjonal FoU og demonstrasjon knytt til hydrogen og brenselceller. IPHE disponerer ingen eigne midlar, og aktivitetar og tiltak må derfor finansierast av enkeltmedlemsland eller grupper av medlemsland. Gjennom IPHE har det blant

anna blitt produsert oversyn over status og forskings- og utviklingsbehov innanfor viktige tema som gjeld utviklinga av hydrogen som ein mogleg viktig energiberar i ei meir berekraftig energiframtid.

Olje- og energidepartementet og Samferdselsdepartementet la i august 2005 fram ein strategi for satsing på hydrogen som energiberar. Strategien innebar etablering av ei felles plattform (hydrogenplattform) som skal koordinere verkemiddelbruket i dag på området. Som ein del av strategien oppnemnde dei to departementa i desember 2005 eit strategisk råd som skal gi strategiske innspel til styresmaktene vidare satsingar og prioriteringar innanfor hydrogenområdet. Hydrogenstrategien dekkjer aktivitetar frå grunnleggjande forskning og fram til demonstrasjon av ny teknologi i marknaden, og er knytt både til transportsektoren og til stasjonær energiforsyning.

FoU-midlane til miljøvennleg gasskraftteknologi blir overførte til Noregs forskingsråd som ein del av Climit-programmet. Climit er administrert av Gassnova og Forskingsrådet i samarbeid, og er finansiert frå Forskingsrådets midlar til miljøvennleg gasskraftteknologi og av avkastninga frå fondskapitalen over kap. 1831.

Climit dekkjer heile kjeda frå langsiktig, kompetanseoppbyggjande forskning til å støtte prosjekt som demonstrerer handteringsteknologiar for CO₂. Forskingsrådet har ansvaret for FoU-delen, mens Gassnova har ansvaret for å støtte demonstrasjonsprosjekt. I 2005 vart det utarbeidd ein teknologistrategi for Climit. Denne tek utgangspunkt i dei føringane som er gitt for verksemda, og legg opp ein plan på kort og lang sikt innan satsingsområdet. Strategiprosessen vart gjennomført internt med basis i den kompetansen Gassnova og Forskingsrådet rår over. Som ledd i prosessen har det vore gjennomført møte med ei rekkje kompetente personar og miljø.

Enova SF har ansvaret for statens arbeid knytt til omlegging av energibruk og energiproduksjon. Enova skal medverke til å utvikle marknaden for effektive energiløysingar og miljøvennlege energikjelder gjennom tildeling av tilskotsmidlar. I løpet av 2005 har Enova inngått avtaler med 186 prosjekt som til saman gir eit energiresultat på 2 TWh/år. Resultatet fordeler seg nesten likt mellom prosjekt som gir auka energiproduksjon, og prosjekt som reduserer energibruken. Energiproduksjonen består av 585 GWh/år ny vindkraft og 409 GWh/år ny varmeenergi.

Enova inngjekk avtaler om å dekkje kostnader for tenester av allmenn økonomisk verdi knytte til realisering av mottaks- og lageranlegg for LNG i Kristiansand, Mosjøen og på Melkøya. Dei samla

forpliktingane i desse avtalene er på 38,4 mill. kroner. Anlegga vil vere i drift seinast i løpet av 2008. Utbetalingar til prosjekta vil finne stad frå 2006 til og med 2008. Formålet er at naturgass over tid skal gjerast tilgjengeleg i fleire område.

Miljøomsyn i samband med vassdrags- og energiverksemnda er tekne vare på gjennom sektorlovgevinga, plan- og bygningslova og forureiningslova. Konesjonsbehandlinga etter vassressurslovverket og energilovverket for etablering av produksjon av elektrisitet er basert på grundige prosessar der fordelar og ulemper bli avvegne etter ei heilskapleg vurdering.

I 2005 vart det innført ei ordning med tematiske konfliktvurderingar av vindkraftutbyggingar. Under leiging av NVE vart det gjennomført konfliktvurdering av 65 melde og omsøkte prosjekt. Vurderingane var ferdige i januar 2006. Det vart i 2005 òg bestemt at det under leiging av Miljøverndepartementet skal utarbeidast nasjonale retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg. OED er ein aktiv samarbeidspartnar i den prosessen.

St.prp. nr. 75 (2003-2004) *Supplering av Verneplan for vassdrag*, vart vedteken av Stortinget i februar 2005. I suppleringa av verneplanen er 48 nye vassdrag verna, fire tidlegare vassdrag har fått utvida vern og fire vassdrag har fått justert vernegrensene. I alt representerer dette eit samla utbyggingspotensial på om lag 7,3 TWh/år. I verneplan-suppleringa er det opna for konesjonsbehandling av mikro- og minikraftverk med effekt opptil 1 MW i verna vassdrag.

8.4 Tiltak som er aktuelle på kort og lang sikt for å løyse eksisterande og førebyggje nye miljø- og ressursproblem

Utslepp frå petroleumsverksemnda i Noreg er i stor grad regulerte gjennom petroleumslova, CO₂-avgiftslova og forureiningslova. Petroleumsanlegg på land står overfor den same typen verkemiddelbruk som annan landbasert industri.

I petroleumslovgivinga er prosessane knytte opp mot godkjenning av nye utbyggingsplanar (PUD/PAD) sentrale. I godkjeningsprosessen av PUD/PAD kan det blant anna stillast vilkår knytte til val av tekniske løysingar som påverkar utslepp av ulike gassar, produsert vatn og kjemikaliar. Forureiningslova er blant anna nytta overfor utslepp til sjø og utslepp av nmVOC frå lasting av råolje.

Miljøomsyn i samband med vassdrags- og energiverksemnda er tekne vare på gjennom sektorlovgevinga, plan- og bygningslova og forureiningslova.

Styresmaktene nyttar ulike verkemiddel i dei forskjellige fasane i petroleumsverksemnda; frå leitefasen, utbyggings- og driftsfasen til avslutningsfasen. Verkemidla varierer for dei forskjellige utsleppa til luft og sjø.

For miljøskadelege utslepp av klimagassar er CO₂-avgifta det sentrale verkemidlet. Bruk av gass, olje og diesel i tilknytning til petroleumsaktiviteten på kontinentalsokkelen er i medhald av CO₂-avgiftslova med verknad frå 1. januar 1991 pålagt CO₂-avgift. Frå 1. januar 2006 er CO₂-avgifta på sokkelen 79 øre per liter olje og per Sm³ gass (svartar til om lag kr 330 per tonn CO₂). Styresmaktene kan òg nytte andre verkemiddel, som vilkår i PUD/PAD, utsleppsøyve og produksjonsøyve som blant anna omfattar fakling. Brenning av gass i fakkel ut over det som er nødvendig av omsyn til tryggleiken for normal drift, er etter petroleumslova ikkje tillate utan godkjenning frå OED.

Med klimakvotelova er det etablert eit system med kvoteplikt og fritt omsetjelege kvotar i perioden 2005 til 2007. I petroleumssektoren er det berre nokre anlegg på land, som gassprosesseringsanlegg og gassterminalar, som er underlagt kvoteplikt. Regjeringa har opna for å ta kvotedirektivet inn i EØS-avtala. Dersom Kvotedirektivet blir inkludert i EØS-avtala, vil det blant anna medføre at petroleumssektoren blir inkludert i det norske kvotesystemet frå 2008, saman med dei bedriftene som allereie har kvoteplikt for perioden 2005 til 2007.

Regjeringa vil i løpet av våren 2007 leggje fram ei stortingsmelding om sektorvise klimahandlingsplanar. Det er etablert ei interdepartemental arbeidsgruppe for dette arbeidet der Olje- og energidepartementet deltek.

Utslepp av NO_x frå petroleumsverksemnda er regulert ved vilkår i samband med behandlinga av PUD/PAD.

I medhald av Protokollen om reduksjon av forsureing, overgjødsling og bakkenært ozon av 1999 (Göteborg-protokollen), pliktar Noreg å redusere utslepp av NO_x til 156 000 tonn og utslepp av nmVOC til 195 000 tonn innan 2010. Dette representerer ein reduksjon på respektive 29 og 35 pst. samanlikna med utslepps nivået i 1990. For å gjennomføre desse forpliktingane vil det òg vere nødvendig med fleire tiltak i petroleums- og energisektoren. Regjeringa innfører ei NO_x-avgift som, saman med andre verkemiddel, skal sikre at Göteborg-forpliktingane blir nådde innan 2010. I samband med dette arbeidet vart det oppretta ei direktoratsgruppe, beståande av Statens forureiningstilsyn, Sjøfartsdirektoratet og Oljedirektoratet.

Utsleppa av nmVOC frå petroleumsverksemnda er frå 2000 regulerte gjennom utsleppsøyve

heimla i forureiningslova, som stiller krav til at oljen skal lagrast og lastast med best tilgjengeleg utsleppsreducerande teknologi (BAT). Teknologiar som kan tilfredsstille krava skal fasast inn etter ein gitt tidsplan fram til utgangen av 2008.

Operatørane for felt med bøyelasting på norsk kontinentalsokkel har etablert eit industrisamarbeid for å kunne samordne innføring av teknologi og oppfylle kravet på ein føremålstenleg og kostnadseffektiv måte. Gjennom industrisamarbeidet ligg det til rette for erfaringsutveksling ved drift av anlegga. Avtala om industrisamarbeid vart inngått i 2002, og 26 selskap deltek i samarbeidet. Bøyelasting av olje frå Varg, Glitne, Jotun, Balder, Gullfaks, Statfjord, Draugen, Njord, Åsgard og Norne er omfatta av samarbeidet.

Det var ved utgangen av 2005 installert reduksjonsteknologi for nmVOC på 13 bøyelastarar, og i tillegg er det installert anlegg på to skip som fraktar olje frå Heidrun. Det vart i 2004 oppnådd ein estimert reduksjon av nmVOC på 38 762 tonn. Framover vil det bli fokusert på tiltak for å oppnå høg driftsregularitet på eksisterande anlegg.

Regulering av miljøskadelege utslepp til sjø vil framleis skje gjennom utsleppsløyve. Samtidig blir arbeidet med å nå målet om null miljøfarlege utslepp til sjø frå petroleumsverksemda ført vidare. Nullutsleppsmålet vart etablert i St.meld. nr. 58 (1996-1997) *Miljøvernpolitikk for en bærekraftig utvikling*. Nullutsleppsmålet er ytterlegare spesifisert og konkretisert i St.meld. nr. 12 (2001-2002) *Rent og rikt hav*, St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, St.meld. nr. 38 (2003-2004) *Om petroleumsvirksomheten* og St.meld. nr. 21 (2004-2005) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*. Nullutsleppsmålet er basert på føre var-prinsippet og inneber at det som hovudregel ikkje skal sleppast ut miljøfarlege stoff, anten det er tilsette eller naturleg førekomande miljøfarlege stoff. Operatørselskapa på norsk sokkel arbeider med å oppfylle nullutsleppsmålet, og har sidan 2003 implementert ei rekkje tiltak for å redusere utsleppa av miljøfarlege stoff til sjø. Avgjerd om tiltak for å redusere utsleppa til sjø frå eit felt skal i nullutsleppsarbeidet basere seg på ei feltspesifikk heilskapsvurdering. Denne vurderinga skal omfatte miljøkonsekvensar, tryggleik, reservoartekniske forhold og kostnader.

I utgangspunktet var tiltaka planlagt gjennomførte innan 2005, men det har på fleire felt vist seg meir krevjande å gjennomføre dei planlagde tiltaka enn venta. Tiltaka er forseinka, men vil bli gjennomførte i løpet av 2006 og vil få full effekt frå og med 2007.

I St.meld. nr. 38 (2003-2004) *Om petroleumsvirksomheten* vart det fastsett egne vilkår for

utslepp til sjø frå petroleumsverksemd i området Lofoten – Barentshavet. Lofoten – Barentshavet er definert som eit særleg sårbart område, og det vart derfor sett strengare vilkår for utslepp til sjø enn for resten av norsk kontinentalsokkel. Vilkåra vil bli følgde opp i forhold til olje- og gassverksemda i området Lofoten – Barentshavet.

Forskningsprogrammet PROOF – *Langtidseffektar av utslepp til sjø frå petroleumsverksemda* blir ført vidare under namnet PROOFNy, som eit delprogram under Noregs forskingsråds program Havet og kysten. Programmet er eit viktig tiltak for å auke kunnskapen om utslepp til sjø frå petroleumsverksemda, og vil styrkje avgjerdsgrunnlaget for framtidig petroleumsverksemd på norsk sokkel.

Regjeringa fører òg vidare satsinga på sjøfuglprogrammet SEAPOP. Programmet er ein del av den nasjonale sjøfuglkartlegginga, og skal medverke til å auke kunnskapen om sjøfugl i Noreg. Dette vil betre grunnlaget for å fatte avgjerder om forhold i skjeringpunktet mellom sjøfugl og menneskeleg aktivitet i havområda og kystsona, blant anna i tilknytning til petroleumsaktivitet. SEAPOP-programmet skal medverke med kunnskap i forhold til oppdatering av den heilskapelege forvaltningsplanen for Lofoten – Barentshavet i 2010.

OED er òg støttespelar for programmet MAREANO – *Marin arealdatabase for norske kyst- og havområde*. MAREANO-programmet skal kartleggje havbotnen på norsk sokkel, i første fase havbotnen i området Lofoten – Barentshavet. Dette arbeidet skal inngå som ein del av kunnskapsgrunnlaget under oppdatering av den heilskapelege forvaltningsplanen for Lofoten – Barentshavet i 2010.

Regjeringas arbeid med å realisere CO₂-handtering på gasskraftverk og etablere kjeder for transport, lagring og bruk av CO₂ til auka oljeutvinning blir ført vidare. Arbeidet vil gi eit solid grunnlag i den vidare oppfølginga av Soria Moria-erklæringa.

Gassco har, i samarbeid med Petoro og Gassnova, på oppdrag frå OED identifisert moglege verdikjeder for fangst, lagring og bruk av CO₂ til auka oljeutvinning, og leverte i juni 2006 ein første rapport. Rapporten identifiserte tolv moglege verdikjeder og seks felt på norsk sokkel som moglege kandidatar for bruk av CO₂ til auka oljeutvinning. Analysane viser at det ikkje er identifisert verdikjeder som viser ein positiv noverdi basert på dei føresetnadene som er lagt til grunn. Dei uklassifiserte utrekningane syner eit økonomisk gap i storleiken 4,4 til 11,8 mrd. kroner. Rapporten dannar grunnlaget for regjeringas vidare arbeid med CO₂-handtering og realisering av verdikjeder for CO₂.

Det føregår i tillegg arbeid med å avklare tidsperspektiv og kostnader for etablering av reinseanlegg på Kårstø, som krev nært samarbeid med aktuelle leverandørar av teknologi for CO₂-reinsing. NVE arbeider med å verifisere kostnader og tidshorisont knytte til etablering av eit reinseanlegg på Kårstø. Direktoratet leverte ei førebels rapportering til OED i juni 2006, og vil overlevere ein endeleg rapport i løpet av året.

OED arbeider, i samarbeid med relevante departement, òg med å avklare ulike forhold knytte til organisering og juridiske rammer for statens engasjement i CO₂-kjeda. Utforming av eit statleg engasjement som er robust i forhold til EØS-regelverket om statstøtte står sentralt i dette arbeidet.

Det offentlege støtteprogrammet for utvikling av miljøvennlege gasskraftteknologiar, Climit, er administrert av Gassnova og Noregs forskingsråd i samarbeid. Hovudsatsingsområdet innanfor Climit vil vere utvikling av teknologiar for fangst og lagring av CO₂ i samband med gasskraftproduksjon. På kort sikt vil merksemda i hovudsak vere retta mot kvalifisering og reduksjon av kostnader knytte til CO₂-fangst frå gasskraftverk, og å etablere metodikk for sikker geologisk lagring av CO₂. På lengre sikt vil det vere viktig å kunne utvikle teknologiar med potensial for merkbar forbetring i verknadsgrad og lønsemd innan kraftproduksjon med CO₂-fangst.

Regjeringa vil byggje vidare på satsinga gjennom Enova og Energifondet. Å kanalisere ei styrkt satsing på energieffektivisering og fornybar energi gjennom Enova inneber at innsatsen kan trappast opp allereie frå 2007.

For å sikre at den auka satsinga blir langsiktig og stabil foreslår regjeringa å etablere eit nytt fond, Grunnfond for energieffektivisering og fornybar energi. Det er foreslått løvd eit innskot på 10 mrd. kroner i fondet i 2007. Regjeringa vil foreslå å gjere eit innskot på ytterlegare 10 mrd. kroner i 2009. Avkastninga frå grunnfondet er rekna ut til å bli om lag 880 mill. kroner årleg når fondskapitalen kjem opp i 20 mrd. kroner. Enova vil forvalte avkastninga frå Grunnfondet.

I dag er Enovas satsing finansiert ved eit påslag på nettatariffen på 1 øre/kWh. Dette påslaget blir ført vidare og utgjer om lag 710 mill. kroner årleg. Etableringa av Grunnfondet inneber meir enn ei dobling av satsinga på energieffektivisering og fornybar energi. Regjeringa har fastlagt eit samla mål på 30 TWh auka fornybar energiproduksjon og energieffektivisering i 2016 i forhold til 2001. Dette er ei betydeleg heving av Enovas tidlegare mål på 12 TWh i 2010.

Gassco undersøker saman med interessentar det kommersielle grunnlaget for å leggje gassrør frå Kårstø til Grenland, med avgreining til Agder og vidareføring til Østfold og Vest-Sverige. Prosjektet er ei oppfølging av oppmødingsvedtak nr. 270, jf. Innst. S. nr. 135 (2004-2005).

Regjeringa vil framleis ha som eit viktig mål å sikre god nok tilgang på fornybar energi til lågast mogleg miljøkostnad. Effektiv og miljøakseptabel energiproduksjon skal fremjast samtidig som ein sikrar ei berekraftig forvaltning av vass- og arealressursane.

Innan vassdragsforvaltninga vil styrkinga av NVEs miljøtilsyn medverke til at miljøkrav som er fastsette i konsesjonar blir etterlevde, både i anleggs- og driftsfasen. Gjennomføringa av EUs vassdirektiv med tilhøyrande vasskvalitetskartlegging er eit viktig tiltak for å fremje ei heilskapleg forvaltning av vassressursane, og OED vil saman med NVE medverke aktivt til dette. Det er fastsett ein strategi for å betre koordineringa av utbygging av småkraftverk gjennom fylkesvise planar. Planane skal kartleggje og systematisere miljøverdiar i område og vil inngå i grunnlaget for konsesjonsbehandlinga. Målet er å styrkje avgjerdsgrunnlaget og gjere prosessane føreseielege for både tiltakshavarar og samfunnet elles. Faglege retningslinjer for planarbeidet er nyleg sende på høyring. Regjeringa arbeider med spørsmålet om vern av Vefsna. Det vil og kome ei vurdering av vern av Øystesevassdraget, Langvella og Tovdalsvassdraget.

Regjeringa ønskjer å auke utbygginga av miljøvennleg vindkraft og gjennom konsesjonssystemet å syte for ei god regional og nasjonal koordinering av vindkraftutbygginga. Dette vil blant anna skje ved at behandlinga av konsesjonssøknader blir samordna regionvis der det er føremålstenleg. Ordninga med tematiske konfliktvurderingar av vindkraftanlegg som var på høyring våren 2006 skal evaluerast. OED vil føre vidare ei aktive deltaking i arbeidet med utarbeiding av retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraft.

I 2004 vart det meste av energiforskinga i Forskningsrådet samla i eitt nytt program kalla RENERGI – *Framtidas reine energisystem* – der OED er hovudfinansier. Programmet skal utvikle kunnskap og løysingar som grunnlag for berekraftig forvaltning av energiressursane i landet utanom petroleum, og internasjonalt konkurransedyktig næringsutvikling knytt til energisektoren. I 2005 løyvde OED 89,3 mill. kroner til RENERGI. Dette vart auka med 10 mill. kroner i 2006, til 99,3 mill. kroner. Gjennom programmet er det gitt støtte til forskning og utvikling knytt til effektive og nye fornybare energiteknologiar og til effektive energisys-

tem der miljøforhold står sentralt. Det er òg gitt støtte til samfunnsfagleg forskning med hovudformål å utvikle kunnskapar om energi, miljø og tek-

nologi, for å gi grunnlag for utforminga av ein politikk for berekraftig utvikling på energiområdet.

9 Grøn stat – innføring av miljøleing i statlege verksemder

Olje- og energidepartementet

Olje- og energidepartementet (OED) fokuserer på miljøvinstar ved energibruk, innkjøp, transport og handtering av avfall i drifta av departementet. Som overordna mål skal ein yte til å skape gode miljøhaldningar hos medarbeidarar i OED. Miljøbelastninga skal reduserast så langt det er mogleg og IKT skal vere eit viktig verktøy for å få dette til.

Arbeidet med Grøn stat er ført vidare som ein integrert del av departementets styringssystem.

Oljedirektoratet

Oljedirektoratet (OD) jobbar systematisk for å nå miljømål.

Miljørelevant intern drift i OD har i 2006 fokus på følgjande:

- Vidare bruk av videomøter.
- Mindre restavfall – betre kjeldesortering.
- Redusere energibruk, føre vidare arbeidet med ENØK.
- Innkjøp med fokus på miljøsertifisering.
- Rutinar for lagring, bruk og avhending av farlege stoff.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

Miljøleing og miljøomsyn er innarbeida i Noregs vassdrags- og energidirektorats HMS- og KS-system.

Arbeidet med Grønn stat/miljøleing er innført som ein integrert del av organisasjonens styringssystem. Det blir lagt vekt på miljøleing ved blant anna ENØK-tiltak, handtering av avfall og ved kjøp av varer og tenester.

Olje- og energidepartementet

tilrår:

1. I St.prp. nr. 1 om statsbudsjettet for år 2007 føres opp de summene som er nevnt i et framlagt forslag:

a.	Sum utgifter under kap. 1800-1870, 2440 og 2490	kr 32 075 879 000
b.	Sum inntekter under kap. 4800-4860, 5440, 5490, 5680 og 5685	kr 156 490 400 000

**Forslag
til vedtak om bevilgning for budsjettåret 2007,
kapitlene 1800-1870, 2440, 2490, 4800-4860, 5440, 5490, 5680
og 5685**

I
Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Administrasjon				
1800	Olje- og energidepartementet			
	01 Driftsutgifter		116 437 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		30 100 000	
	71 Tilskudd til Norsk Oljemuseum		6 000 000	152 537 000
	Sum Administrasjon			152 537 000
Petroleum				
1810	Oljedirektoratet			
	01 Driftsutgifter		171 200 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		128 700 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		5 000 000	304 900 000
	Sum Petroleum			304 900 000
Energi og vannressurser				
1820	Norges vassdrags- og energidirektorat			
	01 Driftsutgifter		272 892 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		55 600 000	
	22 Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag, <i>kan overføres</i>		79 000 000	
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		5 000 000	
	73 Tilskudd til utjevning av overførings-tariffer, <i>kan overføres</i>		30 000 000	442 492 000
2490	NVE Anlegg			
	24 Driftsresultat			
	1 Driftsinntekter	-43 000 000		
	2 Driftsutgifter	36 800 000		
	3 Avskrivninger	5 200 000		
	4 Renter av statens kapital	1 000 000		
	45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>		5 000 000	5 000 000
	Sum Energi og vannressurser			447 492 000

Olje- og energidepartementet

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Energiomlegging				
1825	Omlegging av energibruk og energi- produksjon			
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		16 500 000	
	74 Naturgass, <i>kan overføres</i>		30 000 000	
	95 Kapitalinnskudd	10 000 000 000		10 046 500 000
	Sum Energiomlegging			10 046 500 000
Teknologi og internasjonalisering				
1830	Forskning			
	22 Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>		20 000 000	
	50 Norges forskningsråd		438 500 000	
	70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i>		11 300 000	469 800 000
1831	Miljøvennlig gassteknologi			
	50 Overføring til Gassnova		91 800 000	91 800 000
1832	Internasjonalisering			
	70 Internasjonalisering av petroleums- virksomheten, <i>kan overføres</i>		20 850 000	20 850 000
1833	CO ₂ -håndtering			
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>		720 000 000	720 000 000
	Sum Teknologi og internasjonalisering			1 302 450 000
Statlig petroleumsvirksomhet				
1870	Petoro AS			
	70 Administrasjon		222 000 000	222 000 000
2440	Statens direkte økonomiske engasje- ment i petroleumsvirksomheten			
	30 Investeringer		18 300 000 000	
	50 Overføring til Statens petroleumsvirksomhets- forsikringsfond		1 300 000 000	19 600 000 000
	Sum Statlig petroleumsvirksomhet			19 822 000 000
	Sum departementets utgifter			32 075 879 000

Inntekter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner	Kroner
Ordinære inntekter				
4800	Olje- og energidepartementet			
	02 Ymse inntekter		350 000 000	350 000 000
4810	Oljedirektoratet			
	01 Gebyrinntekter		9 000 000	

Kap.	Post		Kroner	Kroner	Kroner
	02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet		35 000 000	
	03	Refusjon av tilsynsutgifter		10 200 000	
	08	Inntekter barnehage		4 100 000	58 300 000
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat			
	01	Gebyrinntekter		30 900 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet		43 600 000	
	40	Sikrings- og miljøtiltak i vassdrag		19 000 000	93 500 000
4829		Konsesjonsavgiftsfondet			
	50	Overføring fra fondet		154 500 000	154 500 000
4831		Miljøvennlig gassteknologi			
	80	Fondsavkastning		91 800 000	91 800 000
4860		Statnett SF			
	70	Garantiprovisjon		2 800 000	2 800 000
5490		NVE Anlegg			
	01	Salg av utstyr mv.		1 000 000	1 000 000
		Sum Ordinære inntekter			751 900 000
		Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet			
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten			
	24	Driftsresultat			
		1 Driftsinntekter	173 200 000 000		
		2 Driftsutgifter	-28 200 000 000		
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 900 000 000		
		4 Avskrivninger	-13 700 000 000		
		5 Renter av statens kapital	-7 100 000 000	122 300 000 000	
	30	Avskrivninger		13 700 000 000	
	80	Renter av statens kapital		7 100 000 000	143 100 000 000
		Sum Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet			143 100 000 000
		Renter og utbytte mv.			
5680		Innskuddskapital i Statnett SF			
	85	Utbytte		45 500 000	45 500 000
5685		Aksjer i Statoil ASA			
	85	Utbytte		12 593 000 000	12 593 000 000
		Sum Renter og utbytte mv.			12 638 500 000
		Sum departementets inntekter			156 490 400 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 01

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved salg av statlige aksjeposter samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan:

1. utgiftsføre og inntektsføre uten bevilgning pro et contra-oppgjør i forbindelse med salg av SDØE-andeler under:
 - a) kap. 2440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 25 Pro et contra-oppgjør.
 - b) kap. 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, post 01 Pro et contra-oppgjør.
2. utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825		Omlagging av energibruk og energiproduksjon	
	50	Overføring til Energifondet	400 mill. kroner
	74	Naturgass	20 mill. kroner
1830		Forskning	
	50	Norges forskningsråd	33 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser ut over gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	2,5 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35,0 mill. kroner

VII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

VIII

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltagelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. pre-interessentskapsfasen ved anlegg av nye rørledninger i tilknytning til norsk kontinentalsokkel.
3. utviklingsprosjekter under Gassled.

Andre fullmakter

IX

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2007 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

X

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Petoro AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Petoro AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XI

Overdragelse av andeler i
utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 kan godkjenne overdragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XII

Overdragelse og samordning av andeler i
utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2007 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003-2004) kan godkjenne at Petoro AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetsha-

ver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XIII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 12, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

Vedlegg 1**Den finansielle utviklingen i Konesjonsavgiftsfondet**

Tabell 1.1 Oversikt over den finansielle utviklingen i Konesjonsavgiftsfondet

	(i 1000 kr)
Fondskapital per 1.1.2005	86 615
Innbetalte konesjonsavgifter	50 429 ¹
Renter	2 268
Overført til statsbudsjettet	-154 000
Endring i fondskapitalen	-101 303
Fondskapital per 1.1.2006	-14 688
Budsjetterte konesjonsavgifter	220 400
Beregnete renter	2 500
Overført til statsbudsjettet	-148 900
Beregnet endring i fondskapitalen	74 000
Beregnet fondskapital per 1.1.2007	59 312
Budsjetterte konesjonsavgifter	131 400
Beregnete renter	2 700
Forslag til overføring til statsbudsjettet	-154 500
Beregnet endring i fondskapitalen	-20 400
Beregnet fondskapital per 1.1.2008	38 912

¹ Det er i januar 2006 innbetalt om lag 86,9 mill. kroner som knytter seg til 2005.

I følge Konesjonsavgiftsfondets vedtekter § 6-7 skal minimum 20 mill. kroner til enhver tid være plassert i statskassen som en sikring mot uforutsette hendelser. Det kan lånes ut inntil 25 mill. kroner til finansiering av tiltak som vedkommende kommune setter i verk og som i tillegg

har sammenheng med kraftutbygging eller vassdragsregulering i kommunen.

Fondskapitalen var negativ ved utgangen av 2005. Dette skyldes at avgifter som ble innbetalt med forfall 31.12.2005 ikke ble registrert på fondet før 2.1.2006. Fondskapitalen 2.1.2006 var på over 70 mill. kroner.

Vedlegg 2**Lederes ansettelsesvilkår i heleide statlige foretak under
Olje- og energidepartementet****Statnett SF**

Konsernsjefen i Statnett SF mottok i 2005 lønn på kr 1 427 081. Annen godtgjørelse utgjorde kr 121 358. Årlige pensjonsforpliktelser dekket av Statnett SF utgjør kr 195 173, det vil si 13,7 pst. av årslønnen.

Konsernsjefen har ordinær pensjonsalder ved fylte 65 år, men rett til å fratrukke etter eget ønske på ethvert tidspunkt mellom fylte 62 år og fylte 65 år. Dersom arbeidsgiver ønsker det, har konsernsjefen plikt til å fratrukke sin stilling med etterlønn/førtidspensjon etter fylte 60 år. Ved fratredet etter eget ønske mellom 62 år og 65 år skal det utbetales en godtgjørelse på 66 pst. av lønn. Ved fratredet etter styrets ønske før fylte 62 år utbetales sluttvederlag tilsvarende to års lønn. For år to vil arbeidsinntekter fra andre enn Statnett fratrekkes pensjonen med 50 pst.

Enova SF

Administrerende direktør i Enova SF mottok i 2005 lønn og godtgjørelse på kr 772 960. Årlige pensjonsforpliktelser (medlemskap i Statens pensjonskasse) dekket av Enova utgjør kr 70 536, det vil si 10 pst. av årslønnen. I henhold til ansettelsesavtalen gjelder en gjensidig oppsigelsestid på tre måneder etter utløpet av prøvetiden og seks måneder etter to års sammenhengende arbeidsforhold.

Petoro AS

Administrerende direktør i Petoro AS mottok i 2005 lønn på kr 2 559 000. I tillegg mottok han

annen godtgjørelse på til sammen kr 123 000. Årlige pensjonsforpliktelser dekket av Petoro AS utgjør kr 1 596 000, det vil si om lag 60 pst. av årslønnen. Han når pensjonsalder ved fylte 62 år. Pensjonen utgjør 66 pst. av pensjonsgrunnlaget. Utbetalinger fra Folketrygden, utbetalinger fra andre pensjonsordninger hvor pensjonsrettigheter er opptjent før tiltredelse i Petoro AS kommer til fradrag. Han kan gå av med pensjon ved fylte 60 år med full pensjon mot å arbeide 25 pst. som rådgiver. I henhold til ansettelsesavtalen gjelder en gjensidig oppsigelsestid på seks måneder. Han har ingen avtale om etterlønn.

Gassco AS

Administrerende direktør i Gassco AS mottok i 2005 lønn på kr 1 894 000. Han har rett på rentefritt billån på kr 500 000, samt fast bilgodtgjørelse på kr 105 000 per år. Administrerende direktør har en bonusordning som gir inntil 15 pst. av grunnlønn i bonus. Utbetaling i 2006 for oppnådde resultater i 2005 var på kr 240 000. Årlige pensjonsforpliktelser dekket av Gassco AS utgjør kr 936 974, det vil si 49,5 pst. av årslønnen. Av pensjonsforpliktelser er kr 643 710 engangspremie knyttet til lønnsøkning i 2005. Administrerende direktør når pensjonsalder ved fylte 62 år og pensjonen utgjør 66 pst. av pensjonsgrunnlaget. Pensjonsordningen fra 62 til 67 år er ikke forsikret og kostnaden vil tas over ordinært driftsbudsjett når den tid kommer. Gjensidig oppsigelsestid er seks måneder. Han har ingen avtale om etterlønn.
